UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Index Baldi Pervsini. I. V. D. In prælectiones in totum Codicem Iustinianeum locupletißimus

... In Primvm Codicis Praelectiones / Annotarunt, Alexander Imol. Celsus, Barbatias, Philippus Decius. Matthævs Antonianvs Recensvi

Baldus

Lugduni, M.D.LXI.

Procuratoribus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96035

Visual Library

licet aliquis ſit tormentatus, ſi poſtea abſoluitur ex poſtfacto, apparet ꝙ fuit innocens. ¶ No. bene glo. quia facit contra iudices qui ſunt faciles ad tormenta, ⁊ poſtea abſoluunt.

1 ☞ Uxor non cogitur plorare propter mortem mariti, nec veſtiri habitu nigro ſi non vult.

2 Uidua an poſſit hodie nubere intra annum ſine periculo infamie.

¶ Lex quindecima.

Decreto. Habitus nõ facit viduam, ſed pudicitia vidualis, quã violans intra annum luctus, efficitur infamis. h. d. vel ſic: Non ſeruare luctũ in habitu, non infamat, ſecus ſi feſtinanter nubat. h. d. ¶ † Not. ꝙ vxor non

1 a cogitur plorare [a] de morte mariti, nec induere habitũ nigrum, ſi nõ vult. Unde proprie viduitas nõ ſtat in lachrymis, nec in habitu. ¶ Secũdo no. ꝙ nõ põt intra annũ nubere. Unde proprie viduitas ſtat in cõtinentia viduali, ⁊ eſt ar. ad teſtamenta, in quibus dicitur quãdiu vitam ſeruauerit vidualem. Unde illa eſt vere vidua [b], que ſeruat vitã viduale: nec

b

2 curamus de aliis exterioribus ſignis. ¶ † Querit glo. nũquid hodie ſit

c licitum intra annũ nubere [c] ſine pena infamie. videt ꝙ ſic, per dictũ apoſtoli: mortuo viro, nubat in domino. Si. dicit contrariũ, non enim punit quia nubit: ſed quia inhoneſte, ⁊ nimis feſtinanter nubit. Unde non punit factum, ſed facti qualitas, nec damnat matrimonium, ſed nimia celeritas. Contrariũ tenet gl. in. l. ij. ℂ. de ſecun. nup. nã ius ciuile circa matrimoniũ nõ põt imponere penã cõtra apoſtolum, facit qd not. in. c. ſtatutis. de here. lib. vj. in nouel. Nõ enim ptinet matrimoniũ ad ius fori ſecularis. Ergo nec pena: quia cui nõ cõpetit principale: non cõpetit acceſſoriũ, nec pena illius. ar. ff. ad. l. fal. l. Seius ⁊ augerius. Ego vidi cõſiliũ Ray. de fori. ⁊ Pau. de lia. q diſtinguũt: Aut tẽpore quo nubit poterat eſſe periculum perturbationis ſanguinis: tũc ſit infamis. Aut nõ poterat eſſe periculũ:

d tũc non eſt infamis. Eſt autẽ certũ poſt mẽſes tres, vel quatuor [d], a morte mariti ꝙ nõ põt eſſe iſtud periculũ. Item nec in muliere ſene, vel ſterili. Item nec in ea cuius marit⁹ deceſſit vltra mare: vt. l. ſiliũ diffinim⁹. de his q ſunt ſui vel alie. iur. ¶ † Inno. dicit ꝙ pene feſtinãtie ſublate ſunt

3 de iure canonico. Sed pene que ſunt impoſite nomine ⁊ fauore filiorum primi matrimoniĳ non ſunt ſublate: vt in. c. pe. ⁊ fi. de ſecund. nupt. per Inno. Idem tenet Hoſt. facit extra de appel. c. ex parte. Bal.

¶ Lex decimaſexta.

Fuſtibus ceſum. Ictus fuſtiũ ex interlocutoria lata cauſa cognita infamat. h. d. In tex. per preconem. Iſte modus ſeruatur Florentie: quia ſemper pco vadit ãn cõdẽnatos miſeros, ⁊ illa ꝓpter ex horrida vox preconis, dic vt. ff. eo. l. Ictus fuſtium. Bald.

¶ Lex decimaſeptima.

Verbum precibus. Interlocutoria lata ſine cauſe cognitione nõ infamat. h. d. ¶ In tex. ſycophantiſtas, id eſt ſi eſt tergiuerſator, vel calumniator, ſecundũ omnẽ literam in gl. Not. ꝙ condemnatus de dãno dato, eo ꝙ comedit ficus, nõ eſt infamis. ¶ No. ꝙ

e iudex poteſt facere quaſdam experientias [e] pro inuentione maleficiĳ.

¶ Lex decimaoctaua.

Non damna. Tranſactio in cã famoſa irrogat infamiã: ſed non pcm gratuitũ, nec purgatio p iuramentũ. h. d. In text. cõſcientia. hoc vide. j. de adul. l. ſerui ob violatũ. ⁊ qd ibi no. videlicet qd ille qui ſe redi

f mit aporentiore, non videtur hoc facere ob malam conſcientiam [f]: ſed ob vexationem redimendam. adde quod no. ff. eo. l. quoniam.

¶ Lex decimanona

Interlocutio. Uerba gñalia non infamãt, vt qs reddat ad meliorem vitam. h. d.

1 ☞ Fenus quoddam olim erat licitum, quoddam illicitum.

2 Uſurariĳ an ſint infames.

3 Statutũ dictat ꝙ minor nõ põt ꝯhere niſi interſit vn⁹ conſanguineorũ q ſit bone fame. iſte ꝯſanguine⁹ fuit vſurari⁹. q̃rit an teneat contractus.

¶ Lex vigeſima.

Improbũ fenus. Oẽs vſurariĳ improbum fenus exercentes, ſunt in

1 fames. h. d. ¶ † Ad euidentiã eſt ſciẽdũ ꝙ olim qõdam fen⁹ erat licitũ, qõdã illicitũ: vt exigere vſuras vltra debitũ modũ. Hodie oẽ fenus eſt illicitũ, ⁊ phibitũ: ⁊ io tale fenus exercẽtes, ſunt infa

g mes ſm. Pet. Cyn. ⁊ Ja. bu. ergo omnis fenerator [g] repellit a teſtimonio. qd ẽ no. hoc ponit Cyn. ℂ. de epiſc. ⁊ cleri. l. ſi qs ad declinãdã. Item nullus fenerator hꝫ q̃relã inof. ꝯ teſtm̃. fr̃is turpẽ pſonã inſtituẽtis: cũ ipſe fenerator ſit turpis pſona: ar. j. de inof. teſt. l. i arenã. Itẽ ſi fenerator inſtituit, de inſtitutã turpis pſona: ⁊ io frater teſtatoris mouet q̃relã ꝯ eũ ſm

2 Ja. bu. ¶ † Quero hic, an vſurariĳ ſint ifames [h] ipſo fctõ, an ſit neceſſe ꝙ

h ꝯdẽnent de crĩe vſurarũ p diffinitiuã ſniam, ⁊ vĩ ꝙ ſit neceſſaria diffinitiua ſnia ex ſtã q̃ dt irrogãda, ⁊ nõ dt irrogata. ¶ Cõtrariũ determinat gl. ꝙ ipſo fctõ: quia q̃ ea tale ẽ fctm̃ ex q̃ nõ oritur actio famoſa, ſnia nõ ifamat. Sꝫ ꝯ vſurariũ ꝯpetit ꝯdictio indebiti q nõ ifamat: g ipoſſibile ẽ ꝙ ifamet p ſententiã, cũ g ex nrã dicat eũ ifame, oꝫ itelligi ipo iure nõ p ſniã, ita arguit

i gl. Ja dt ꝙ vſurari⁹ i exigẽdo vſurã ꝯmittit dolũ, ⁊ tenet crĩe ſtellionat⁹.

a ¶ Plorare. Uide Ang. in. l. ſed ſi quid inedificauerit. §. ⁊ ſi veſtimento rum. ff. de vſufruc.

b ¶ Uidua. Uide Bal. in. l. de conobis. ℂ. de epi. ⁊ cleri.

c ¶ Intra annum nubere. Pau. de ca. hic dicit ꝙ putat iſtam gl. veriorẽ eſſe: quia nõ ſpectat ad apoſtolicum, nec ad cõditorem canonis corrigere leges ciuiles, vbi nõn eſt queſtio de pctõ, ſꝫ moribus.

Ex quo crimine dãnatus ſit infamis. ar. ad hoc. ff. mandati. l. ſi fideiuſſor. §. in omnibus. credo gl. verius dicere: quia nõ credo ꝙ crimine ſtellianat⁹ tenea

d tur, cum agat ex promiſſione, ⁊ conſenſu partis, vñ non credo ꝙ veniat criminaliter puniendus: nec aliqua lex. h. d. ¶ Reſtat ergo ſolum ciuile remedium. i. condictio indebiti. ſꝫ iſta nõ infamat: vt. ff.

e de condi. inde. l. ſi non ſortem. in princ. ⁊. ff. de act. ⁊

k obli. g. l. ceſſat ignominia. In magno ergo piculo [k]

l ſunt vſurarĳ, maxime manifeſti [l]: quia etiã poſt ſniã peractam, ⁊ reſtitutionem vſurarũ remanent infames, cum infamia iam ſit inflicta: ⁊ ſic ſunt inhabiles ad teſtimonia, ⁊ dignitates, quod tene menti.

3 ¶ † Et hec faciunt ad queſtionẽ. dictat ſtatutum

m ꝙ minor non poſſit alienare [m], niſi interſit vnus de conſanguineis ſuis qui ſit bone fame. iſte conſanguineus fuit fenerator: querit an teneat contract⁹

f iſto adhibito factus. ⁊ videtur ꝙ non: quia vſurarius non eſt bone fame. Iac. bu. dicit ꝯtrariũ: quia intelligitur ſtatutum quod ſit bone opinionis ⁊ fame.

g ideſt quod ſit homo diſcretus, ⁊ cautus: ⁊ ꝙ nõ ſit dilapidator, nec diſſipator bonorũ ſuorum. feneratores autem ſunt huiuſmodi ſm Iacob. but. Ego credo contractum non valere: quia fenatores de facili ſunt corruptibiles, ⁊ non ſunt bone conditionis, nec fame, imo ſunt ſue fame pdigi. vt hic. ⁊ ita teneo.

¶ Quatuor. ⁊ melius per no. in. l. ſeptimo menſe. ff. de ſta. homi.

¶ Experientias. Et ideo poteſt facere quem manu ſua ſcribere, ſi negat ſcripturã eſſe manu ſua: vt ſic cõuincat eum de periurio, ⁊ falſitate, ſecundum Pau. de ca. hic.

¶ Conſcientiam. hoc eſt notãdũ, ſꝫ paul. de ca. nã iſto caſu non infamat.

¶ Fenerator. Intelligẽ tñ vt Bal. in. l. i. in. vĳ. qõ. in colũ. j. de teſtib. et vide q̃ ſequuntur in additione pxi.

h ¶ Infames. pau. de ca. hic dicit ꝙ ſi erat occult⁹ vſurarius, requiritur declaratoria, nõ tñ infamia oritur ex ſententia, ſꝫ ex crimine declarato p ſententiam: quia iſte eſt de caſibus, in qbus quis incurrit infamiam ipſo facto. vnde ſi aliqs vſurari⁹ fuit in teſtem acceptus, et poſtea fuit declaratũ ipſum eſſe vſurarium teſtimonium irritabit: quia tẽpore teſtimoniĳ erat infamis, ſecus in caſibus, in quib⁹ infamia orit ex ſnia. iuxta. l. j. ff. eo.

¶ Iacobus dicit ꝙ vſurarius. Not. ꝙ vſurari⁹ non videtur criminaliter puniend⁹. Tu põdera bene: quia peccat contra naturã: ergo debet puniri tanꝙ abutens natura. And. Barb.

¶ In magno ergo periculo. Not. ꝙ vſurarius etiam poſt pactã penitentiam remanet infamis, ⁊ ſic eſt inhabilis ad dignitates. vide Bar. in. l. palã. §. que in adulterio. ff. de ritu nup. ⁊ Bald. in rub. j. de vſur. ⁊ que ibi not. And. Barb.

¶ Lex vigeſimaprima.

Si fratres tui. Etas minor vt enim iſta inereretur: vt ipſo facto infamia non irrogetur ob artem ludicram, vel ioculatoriam. h. d. Et eſt arg. ꝙ licet ioculatores non debeant promoueri ad ordines: tamen debeat parci

i minoribus. caſus eſt hic. ¶ † No. in gl. hic poſita, quod lex vel ſtatutum ſentiens de maioribus, non habet locum in minoribus. facit. l. ĳ. ℂ. ſi aduer. de lic. ⁊. l. j. §. impubes. ff. ad ſyl a.

¶ Lex vigeſimaſecunda.

Fidẽ rũpens. ¶ Condẽnatus in actione pro ſocio de fide rupta, eſt infamis. h. d. ¶ No. gl. hic poſitam, qd omnis qui eſt in pctõ mortali, de iure canonico eſt infamis, qd dic vt ex. de teſtib⁹. c. teſtimoniũ. Bal.

¶ De procuratoribus. Rubrica.

1 ☞ Titulus mandati, ⁊ titulus de procuratoribus, qualiter differunt.

¶ Continuas vt in gloſ. ⁊ duo querit. primo, an ſit

i differentia inter aduocatum, ⁊ procuratorem. Et videtur ꝙ ſic: quia procurator colludens tenetur domino mandati: ſed aduocatus accuſatus de preuaricatione additur: quia differunt in alio: vt. l. rem non nouam. §. patroni. j. de iudic. ⁊ in alio: vt. ℂ. de teſt. l. fin. cum gl. Itẽ ⁊ circa etate: vt. ff. de poſt. l. j. §. pueritiam. Item procurator in perſona ſua, cõcipit verba ad vtilitatem tamen domini, ⁊ ipſum repreſentat. Aduocatus vero ſecundum Iac. but.

1 non. ¶ † Secundo queritur, que eſt differentia

k inter hunc titulum, ⁊ titulum mandati. Rñ. glo. qd ibi de procuratore ad negotia: hic ad lites. Itẽ

l ¶ Manifeſti faciunt. no. per glo. in. l. ĳ. §. lege iulia. ff. de teſtib. ⁊ in. l. q cum vno. §. ignominia. ff. de re mili. ⁊ gl. Innoc. in. c. ante pe. extra, de teſti. ⁊ etiam videtur tex. ⁊ gl. in. l. imperator. ff. de poſtulando. vbi videt ꝙ penitẽtia nõ excludit effect⁹ infamie. ⁊ vide Bal. in rub. j. de vſu. in. j. q.

m ☞ Alienare. Si ſtatutum requirit hominem bone conditionis ⁊ fame, quid iuris. vide per mod. in. c. ꝙ perniciofum. extra de vſu. ⁊ omnia iſta ſequitur Pau. de ca. hic. ⁊ vide Ja. bu. ⁊ Flor. in. l. iĳ. ff. de teſtib.

hic de officio procuratoris quo ad eius actum, ⁊ exercitium Ibi vero de reddenda ratione adminiſtratiõis per actionẽ mandati. Merito iſte titulus premittitur: ⁊ ille ſubſequitur: qꝛ prius officium geritur. poſtea vero redditur ratio geſtionis: vt. l. ii. j. de admi. tut. cum ſi. Item interdum quis eſt procurator, tamen actio mandati non oritur: vt quando non ſuſcipit gratis. ff. de preſcriptis verb. l. naturalis. §. pe. per hoc tamen non excludo id qd̃ legitur ⁊ notatur. ff. mand. l. ſalarium.

1 ☞ Dubium quando eſt de mandato, procurator admittitur cum cautione rati.
2 Cautio hoc nomen an intelligatur cum ſimplici cautione, vel dato fideiuſſore. ⁊ nu. 3. 4.
5 Cautio rati ſufficit in cõiuncta perſona, licet certum ſit ipſam non habere mandatum.
6 Cautio iudicatum ſolui preſtatur a reo, licet ſit certum procuratorem habere mandatum.
7 Cautio rati an poſſit mutari de partiũ cõſenſu.
8 Procurator ſi allegat mandatum an debeat ei dari dilatio ad mandatum producendum.
9 Et an ſufficiat teſtium probatio.
10 Et in cuius poteſtate eſt, vel procuratoris probare, vel aduerſarij cautionem exigere.
11 Procurator ſi oſtendit inſtrumenta principalia, an per hoc videatur habere mandatum.
12 Et quid ſi eſt plene probatum de mandato, ſemiplene vero de reuocatione mandati, an ſit neceſſaria cautio rati.
13 Procurator in rem ſuam debet plene probare mandatum.

a ☞ Et ceſſat cautio. Adde illud eſſe verum, niſi dubitaretur an iſtud mãdatum eſſet ſufficiẽs ad illam cauſam, vel an eſſet reuocatum: vt not. Paul. de ca. l. l. nõ ſolũ. §. q alieno. ff. eo. per. l. illud. §. j. ff. de dã. inf. de quo p Bar. ſoci. in ſuo trac. fallẽ. re. cccxvij. ⁊ Frã. aret. cõſi. cxxxv. Celſus.

¶ Lex prima.

CAutio ratihabitationis. Ubi dubium eſt de mandato, admittitur procurator cum cautione de rato. hoc dicit.
1 ¶ † Not. ꝙ dixi in ſummario. ¶ Item not. ꝙ per cautionẽ rati legitimatur procurator, ſicut per probationem mandati: concordat. ff. de dã. infe. l. inter quos. §. alieno. ⁊ adde quod no. in. l. iij. in prin. ff. rẽ rat. hab.
2 ¶ † Opp. dicitur hic ꝙ cautio ⁊c. contra verbũ cautionis ſimpliciter prolatũ intelligitur de ſimplici cautione: vt. j. de ver. ſig. l. ſancimus. ſed procurator nõ cauet ſimpliciter, ſed ſatiſdat: quia eſt ſtipulatio pretoria: vt. ff. de pre. ſtip. l. pretorie. Ergo litera loquitur improprie: qꝛ debuit dicere, ſatiſdatio. non autẽ debuit dicere, cautio. ¶ So. gl. rñ. ꝙ cautio eſt nomẽ verbale. qd̃ ponit actiue ⁊ paſſiue. ⁊ eſt nomen generis, qd̃ in ſe hꝫ tres ſpẽs. Nã. vna ſpẽs eſt ſatiſdatio ex pte cauentis. Alia eſt ſatiſacceptio, ex pte accipiẽtis. Tertia vero eſt cautio, ſtans in ſuo nomine. ⁊ iſta eſt cautio de qua loquitur lex contraria. Aut ergo nomẽ cautionis profertur reſpectu ſimplicis cautionis, aut reſpectu cautionis idonee, aut dubitatur. primo caſu ſufficit nuda cautio. i. ſine fideiuſſore, vel pignore, ſolennis tamen eſſe debet in forma ſui: vt. ff. de le. j. l. huiuſmodi. in prin. ⁊ ibi glo. ſecũdo caſu requiritur fideiuſſor, vel pignus: vt. ff. man. l. ſi mandato titij. §. ſi. tertio caſu, aut profertur a cognitione pretoris. ⁊ intelligitur de idonea: vt. d. l. pretorie. Aut profert a iure ciuili. ⁊ intelligit de ſimplici: vt. d. l. ſancimus. Si aũt ſit cautio nouiter introducta per ſtatutum: tunc lꝫ ſtatuta ciuitatũ ſint de iure ciuili: magiſtratus vero ſtatuta ſint de iure pretorio: tamẽ vtrobiqꝫ dico ꝙ aut iſta cautio redigitur ad inſtar pretorie, ⁊ debet ſatiſdare. Aut non redigit ad inſtar pretorie, ⁊ ſufficit nuda cautio: qꝛ nõ pertinet ad
3 vigorem iudiciorum. ar. d. l. ſancimus. ¶ † Secundo op. dicitur hic ꝙ cautio exigitur a procuratore. iſta verba innuũt ꝙ ipſe procurator exigat cautionem. cõtra. imo ipſe procurator preſtat cautionem: vt. ff. e. l. ſeruum quoqꝫ. §. ait pretor. So.

b ¶ Ut not. Azo in ſumma. vide Bar. in. l. j. §. ſi. qd̃ cuiuſqꝫ vniuer. no. An. Barb.

4 fateor ꝙ iſta verba intelliguntur paſſiue: ⁊ ſic non ob. ¶ † Tertio op. et vr̃ ꝙ procurator non caueat: vt. ff. de arbi. l. non diſtinguemus. §. pe. So. ibi loquitur in procuratore conſtituto ad certum actum. ideo non cauetur. hic aũt dubitabat de mandato. ¶ † ¶ Quarto opp. ⁊ vr̃ ꝙ indiſtincte caueat: vt. ff. eo. ti. l. non ſolũ. §. qui alieno. So. illa diſtinguitur per iſtã. l. qd̃ tunc cauet, cũ de mandato dubitat. ¶ Quinto op. nam etiam vbi eſt certũ de mandato, dꝫ preſtari cautio: vt. ff. de mino. l. illud. §. ſi talis. ⁊ ff. de ope. no. nũ. l. de pupillo. §. qui remiſſionem. Sol. in legibus cõtrarijs conſtabat de mandato generali: tñ ibi requirebat mandatũ ſpeciale, de quo erat dubiũ: ideo interponitur cautio. ¶ Conclude ꝙ aut eſt certũ de mã
a dato ſufficienti: ⁊ ceſſat cautio[a]. Aut eſt dubiũ de mãdato ſufficienti, ſiue generali, ſiue ſpeciali: tũc qd̃ defficit, per cautionẽ rati, ſupplet. ff. de mi. l. qd̃ ſi de ſpeciali. ⁊ hoc eſt multũ vtile: qꝛ propter iſtã cautionem reſecant exceptiones procuratorie, q̃ cautio ſi non interponeret, diu opporteret ſu
5 per procuratorio litigare. ⁊ facit. ff. de admi. tu. l. quod vulgo. ¶ † Ulterius op. ⁊ videt ꝙ etiam lꝫ certũ ſit nõ eſſe procuratorem, tñ admittatur cautio rati: vt. j. e. l. exigendi. So. ibi eſt ſpeciale in cõiuncta pſona, vbi ſufficit cautio rati, licet certũ ſit ꝙ non habeat mãdatũ. Hoc intelligo ſi venit cõiũctorio nomine. ſecus ſi tanꝙ procurator: qꝛ tunc nõ legitimat pſonã cautionẽ rati, niſi dubitet de mãdato: ſic ergo diſtinguendũ eſt quõ cõpareat ⁊ ſub quo nomine. ar. no. ff. qui ſatiſd. cog. l. filius. in gl. ſi. vñ dicit vel hic pater ⁊c. nec iõ qd̃ lex admittat cõiunctã pſonã: nõ facit eam procuratorẽ: qꝛ lex nõ dat ſibi mandatũ, lꝫ concedat ſibi quandã facultatẽ experiundi: vt. ff. iud. ſol. l. iij. §. ſed ſi forte. nã ſi lex daret ſibi mandatũ: nõ eſſet neceſſaria cautio rati: qꝛ de mandato legis conſtaret. Itẽ actus cõiuncte perſone preiudicaret dño cũ tñ non pꝛiudicet, niſi habeat ratũ: vt. d. §. ſed
6 ſi forte. qui eſt not. ad hoc. ¶ † Ultimo op. qd̃ cautio preſtet etiã ſi certũ ſit de ſolenni ⁊ efficaci mandato: vt. j. de ſatiſd. l. j. Sol. ibi loquitur in procuratore rei quo ad cautionẽ iudicatũ ſolui. q̃ preſtatur, lꝫ ſit certũ de mãdato. ſecus in procuratore actoris, ⁊ cautiõe rati. Rõ differẽtie eſt: qꝛ cautio rati p mandatũ reddit inutilis. nã ille qui mandauit, dꝫ habere gratũ ⁊ ratũ. ff. de pcur. l. ſi procuratore abſentis. vñ litere mãdati, ⁊ litere de habendo ratũ, ⁊ gratũ, idẽ ſunt. Sed ex parte rei propter mãdatũ nõ reddit cautio inutilis: cum poſſit committi: vt. l. contraria, ſm Jac. but. ⁊ alios.
7 ¶ † Querit hic gl. an hec cautio poſſet mutari de partium cõſenſu. Dicit gl. qd̃ ſic. vñ partibus cõſentiẽtibus ſufficit, ſiue det pignus, ſiue fideiuſſor. Itẽ ſufficit quicũqꝫ fideiuſſor. Itẽ ſufficit etiã nuda cautio: qꝛ pretorie ſtipulationes poſſunt cõſenſu partiũ alterari. ff. de fideicom. lib. §. adijci. de colla. bo. l. j. §. iuber. ⁊ ff. de fideiuſ. l. qui ſatiſdare. cũ ſi. ¶ Sed q̃ro qñ dicat eſſe dubium de mandato. Rñ. gl. qd̃ ſit dubiũ per negationẽ. nã eo ipſo qd̃ aduerſarius negat mãdatũ, efficit res dubia, ⁊ hꝫ locum cautio rati: vt. j. qui ad liber. proclam. nõ li. l. ſi. Jac. de are. dicit qd̃ tunc dr̃ dubiũ de mãdato, qñ eſt ſemiplene probatũ de mandato. Si aũt nihil eſt probatũ: tũc non dicitur dubiũ: imo certũ eſt qd̃ nõ hꝫ mandatũ: qꝛ in iudicijs, qd̃ nullo mõ apparet, preſumit non eſſe in effectu. Dicit Inn. extra de proba. c. qm̃ contra falſam. vbi dicit qd̃ vbicũqꝫ procurator dicit veriſimiliter ſe habere mãdatũ: dr̃ eſſe dubiũ de mandato. ⁊ Cyn. alleg. hic Inn. Quõ ergo rñdet gl. negatio facit rẽ dubiã: ergo nõ requirit alia probatio. Rñ. Ja. bu. ꝙ quedam eſt dubietas, que inducit per ſimplicẽ negationem. ⁊ de iſta non loquit hic alias nunꝙ procuratori incũberet probatio mandati: ⁊ ſemper ſufficeret ſibi cauere de rato. nam aut aduerſarius confiteretur mandatum, ⁊ eſſet intentio procuratoris fundata: aut negaret: ⁊ tunc cautio ſufficeret qd̃ eſſet abſurdum. quedã vero eſt dubitatio quando iudex incipit credere per ſemiplenam probationẽ. ⁊ de iſta loquitur hic: nã vbi alias deferretur iuramentũ in defectum probationis, hic eſt inducta cautio rati: ⁊c. tũc ergo dicitur eſſe dubium, quãdo eſt ipſi iudici dubium: qꝛ nõ eſt ei plene probatum. ſed quando nihil eſt probatum: tunc non eſt iudici dubium: imo debet eſſe certum, ⁊ habere pro certo, ꝙ procurator non hꝫ mãdatũ: qꝛ illa que allegantur in iudicio ⁊ non apparent, habentur ac ſi non eſſent: vt. l. duo ſunt titij. ff. de teſta. tute. ſecundũ
8 Jac. butr. ¶ † Iuxta hoc quero, vtrũ procuratori allegãti mandatum debeat dari dilatio ad mandatum producendum. Jacob. de ra. ⁊ Petr. dicunt ꝙ nõ: qꝛ debet fundare perſonam ſuam per productionem mãdati. arg. j. de dila. l. ſi quando. Sed iſtud videt falſum. nam cum mandatũ
b poſſit probari per teſtes: vt no. Azo in ſumma[b]. S. mãd. in principio. Et probatur: qꝛ procurator poteſt cõſtitui per nuntium: vt. ff. e. l. i. §. j. ergo ad hoc probandum debet habere dilationem: vt. ff. de fer. l. oratione. Sol. dicunt iſti qd̃ mandatum procuratoris nõ poteſt probari per teſtes quo ad plenam probationẽ: ſed quo ad faciendam rem dubiam ſic. ⁊ hoc ſic probant: qꝛ iſti teſtes ſic recepti non preiudicarẽt dño. vnde nõ eſſet per hanc probationem conſultum aduerſario: nec eſſet fundata perſona in iudicio pro vtraqꝫ parte ſicut debet fundari. Ego dico qd̃ ſi procurator intentat mandatum, qd̃ dicit ſibi factum per ſcripturam: qd̃ temere facit ſi nõ producit mandatum: qꝛ anteqꝫ faciat partem citari, debet preparari probatio mandati. arg. ff. de iud. l. eũ quẽ temere. Concedo ergo qd̃ non dat ei hoc caſu dilatio, ſed tanꝙ temerarius cõdemnat in expenſis. ſi autem dicat ſe non habere probationem in promptu, ⁊ allegat aliquã iuſtam cauſam, propter quam principaliter non poſſit producere inſtrumentum: nõ video quare non debeat ſibi dari dilatio. ar. ff. de eden. l. pretor. §. ſi. ⁊ hoc quo ad primum punctum de dilatione: ſed quo ad ſecundum punctum.

An

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

9 ¶ † An ſufficiat teſtiũ ꝓbatio. Dicit Jo. an. ꝙ aut eſt admiſſus ad pro
bandũ, ⁊ ſufficit ꝓbatio teſtiũ. ar. ff. iud. ſo. l. iã tñ. §. in hac. ij. aut aduer⸗
ſarius nõ vult eum admittere, cũ tñ iſte velit ꝓbare: tunc ſumus in caſu
dubij: ⁊ iõ hꝫ locũ cautio rati. ita dicit Jo. an. in addi. Spec. in ti. de ꝓ⸗
10 cu. §. rõne aũt forme. qð verũ credo. ¶ † Quero vlterius. in cuius ptãte
eſt, vel ꝓcuratoris ꝓbare, vel aduerſarij cautionem exigere. Gl. remittit
ad. l. nõ ſolũ. §. qui alieno. ⁊ ibi no. ff. e. ibi gl. dicit ꝙ eſt in ptãte ꝓcur. vel
plene ꝓbare, vel ſatiſdare. ⁊ alle. l. plerunqꝫ. in fi. de iur. do. Pe. dicit qð
illa lex parũ facit: qꝛ loquiť in alternatiua obligatione. ſꝫ hic non ſumus
in debito alternatiuo. Sꝫ ego rñdeo, qð ſumꝰ in facultate alternatiua,
11 ſꝫ nõ ſimus in obligatione alternatiua: ⁊ iõ glo. eſt vera. ¶ † Extra hoc
a queriť[a], quidã oſtendit inſtrumẽta principalia, nõ inſtrumẽta mandati:
nũquid per hoc videať habere mandatũ: dic vt. j. de pac. cõuen. l. fi. ⁊ ff.
de pac. l. labeo. ꝑ Gui. Credo qð nõ preſumať habere mandatũ. Fallit in
caſu ſpãli illius legis vltime: ꝑpter adminiſtrationẽ quã hꝫ maritus in
paraphernalibꝰ. Jtẽ quero, nũquid per oſtenſionẽ ſigilli preſumať man
datũ, ſicut ſunt quidẽ q habent ſigillũ dñorũ ſuorũ, aſſerentes ſe habere
mandatũ. Dicit Jo. an. ꝙ nõ: qꝛ ſigillũ nõ loquiť, nec aliquid apparet ꝑ
ſigillũ. Requiritur ergõ ſcriptura ſigillata. ⁊ adde quod no. ſ. de epiſ. ⁊
cle. l. ſi qua per calumniã. ⁊ quod legiť ⁊ no. j. de rebus alie. nõ alie. l. diſ⸗
12 trahẽte. ¶ † Jtẽ quero. quid[b] ſi eſt ꝓbatũ plene de mãdato: ſemiplene
b vero de reuocatione mãdati, vtrũ ſit neceſſaria cautio rati: Rñ. doc. qui
dam dicũt hic qð non: qꝛ plena ꝓbatio nõ eliditur per minus plenã ꝓba
tionẽ: vt. l. fi. j. de edi. diui adri. tollẽ. Alij dicunt cõtra: qꝛ illa lex loquiť
in cõtrarijs ꝓbationibus. ſꝫ iſte nõ ſunt cõtrarie: ſꝫ cõpatibiles: cum re⸗
uocatio ꝑſupponat mãdatũ ꝓceſſiſſe. Tu dic de iſta queſtiõe vt habes
in tex. ⁊ gl. extra de procu. c. ex inſinuatione. Jtem queriť hic, an ad exi⸗
gendũ ſufficiat cautio rati. Rñdeo, quedã eſt exactio verbalis: vt qñ pe
titur hereditas reſtitui: ⁊ hic ſufficit cautio rati: vt. l. qui ita. §. etiã. ff. ad
treb. Quedã eſt exactio realis: vt qñ ꝓcurator vult ſibi ſolui realiter. ⁊ õ
c facto: ⁊ nõ admittiť[c] cũ cautiõe: vt in auť. ỏ colla. §. eos. el. j. ¶ † Ex hoc
13 appet ꝙ qñ ꝓcurator aſſerit ſe ꝓcuratorẽ in rẽ ſuã: qꝛ tẽdit ad exigendũ,
qð iſtõ mãdatũ dꝫ plene ꝓbari, nec põt ſuppleri ꝑ cautionẽ rati. facit qð
no. ff. e. l. nõ ſolũ. §. q alieno. ⁊ vide h qð no. j. ỏ iuramẽ. calũ. l. ij. §. h etiã.

1 ☞ Maritus poteſt eſſe procurator vxoris.
2 Satiſdari debet iudicatum ſolui in cauſa appellationis. nu. 3.
4 Releuatio procuratoris an aliquid operetur circa cautionem rati.

¶ Lex ſecunda.

Cum rem. ¶ In cauſa pecuniaria vxoris cõpare⸗
re põt maritus legitime ſatiſdando ſiue
ſimus in cauſa principali, ſiue in cauſa appellationis. h. d. ꝭm
1 vtrãqꝫ lec. ¶ † Not. ꝙ maritus poteſt eſſe ꝓcurator vxoris.
Dicit gl. ꝙ nõ poſſit eſſe ꝓcurator. Qð eſt verꝫ generalis, ſꝫ ad litẽ ſic: vt
2 no. Rofre. in. l. maritꝰ. j. q da. tu. poſ. ⁊ vide. l. j. ff. ỏ excu. tu. ¶ † Scdo
no. ꝙ in cauſa appellatiõis dꝫ ſatiſdari iudicatũ ſolui. ¶ Cõtra hoc op.
nã cũ fuerit ſatiſdatũ in cauſa principali: ergo nõ eſt vlterius ſatiſdãdum
in cauſa appellationis, cum ſit vna cum prima: vt. j. ne in vna eadẽqꝫ cã.
in rubro ⁊ nigro. So. hec lex intelligiť quãdo in prima cauſa nõ fuit ſa⸗
tiſdatũ, vel quando in prima cauſa fuit ſatiſdatũ ſub tali forma, ꝙ non
extendit ſe ad cauſaꝫ appellationis: vt. l. cũ apud. iud. ſol. vel qñ defenſor
de nouo interuenit: vt. l. ij. j. de cõſor. eiuſ. li. Cy. tãgit hic aliqua de intel
3 lectu illius. l. cũ apud. declara vt no. ff. qui ſatiſ. cog. l. iulianus. ¶ † Vl⸗
timo Cy. refert hic opi. quorundã dicentiũ ꝙ in nulla cã criminali inter
uenit ꝓcu. qð falſum eſt: vt in. l. ſeruuꝫ quoqꝫ. §. publice. ff. eo. Adde qð
4 no. Jac. bu. in. l. fi. j. e. ¶ † Quero vtrum releuatio ꝓcuratoris operetur
aliquid circa cautionẽ rati. Reſpõdeo non: qꝛ aut conſtat de mãdato: ⁊
eſt ſuperflua, aut dubitatur de mãdato: ⁊ tunc ſimiliter dubitať de rele⸗
uatione: ⁊ tũc ſimiliter cautio eſt neceſſaria. nõ ob. inſti. de ſatiſ. §. ſi vero
aliquid. qꝛ loquiť de cautione de defendendo, ⁊ iud. ſo. vt in. l. j. j. de ſat.

1 ☞ Cauſa poteſt ſumere initium a citatione tutoris, curatoris, vel pro
curatoris
2 Tutor, curator, vel ꝓcurator, poteſt cogi reſpondere pro domino ſuo.
3 Reſpondere verbum, ponitur dupliciter.
4 Procurator ſuſpectus poteſt remoueri officio iudicis a procuratione,
ſeu actu.
5 Executoris officiũ ad pias cauſas, licet duret per annũ, ſi tamẽ interim
ſit contumax in aliquo iuſto precepto ſibi facto, põt per epm remoueri.
6 Procurator ſi fuerit contumax, ſit remiſſio contra dominum ex primo
decreto, ſecus autem ex ſecundo.
7 Cauſe cognitio debet interuenire in miſſione ex primo decreto.
8 Cogendus qualiter quis ſit ad adminiſtrandum.
9 Miſſio in poſſeſſionem, in quibus bonis ſit.
10 Contumacia procuratoris an noceat domino.

¶ Lex tertia.

Eum qui res. Procurator qui dñm nõ defen⸗
dit, ab adminiſtratione remouetť
⁊ nihilominus cõtra dñm ad miſſionẽ in poſſeſſionẽ ꝓcedit,
ordine iuris ſeruato. h. d. vel ſic. Non defenſo minore, ſit miſ⸗
ſio in poſſeſſionẽ bonorũ eius: ⁊ negligẽs defenſor ab adminiſtratiõe re⸗
mouetur. h. d. Ja. bu. vel ſic. Ex cõtumacia adminiſtratoris põt ipſe ab
adminiſtratione remoueri: vel cõtra principaleꝫ ad
miſſionem ex primo decreto perueniri. h. d. Bart.
1 ¶ † No. primo qð cauſa poteſt ſumere initium a ci
tatione tutoris, curatoris, vel procuratoris. De tu
tore ⁊ curatore eſt certũ: vt. l. j. §. ſufficit. ff. de admi
niſt. tu. Sꝫ an ab eo poſſit incipere. ſ. a procuratore
prima citatio: Gl. videť dicere qð nõ. de dolo ⁊ cõ⸗
tu. c. cãm. dicit enĩ ꝙ prius dꝫ citari dñs. Veritas
eſt ꝙ ſi conſtat de mãdato, ⁊ procurator acceptauit
mandatũ, ꝙ etiam prima citatio poſſit incipere a
procuratore: vt hic. Maxime abſente dño: vt. ff. de
adim. le. l. ſolen. ⁊ ibi per Ja. de are. Si aũt ꝓcura
d torꝰ[d] non acceptauit mãdatum: iſta citatio non eſ⸗
ſet facta de perſona legitima: qꝛ nondũ eſt ꝓcura.
facit qð no. in. c. is q. de ꝓcu. li. vj. ꝑ Arch. ⁊ Jnn.
2 ¶ † Not. ſecũdo ꝙ tutor, curator ⁊ ꝓcurator põt
cogi rñdere ꝑ dño ſuo. de tutore ⁊ curatore eſt cer⸗
tũ: vt no. in. l. ſi tutor. ff. ỏ aut. tu. de ꝓcuratore dico
idem ſi acceptauit mandatum: qꝛ officium procu⸗
ratoris eſt neceſſarium poſt acceptationem man⸗
3 dati: vt. ff. ꝯmodati. l. i cõmodati. §. ſicut. ¶ † Ter⸗
tio no. ꝙ verbũ reſpondere. poniť dupliciter. ſ. pro
ſoluere, ⁊ ꝑ cõparere. Jlle ergo q ꝓmiſit in aliquo
reſpõdere, videtur promiſiſſe vtrunqꝫ. qð eſt nota.
4 ¶ † Quarto no. mirabile, ꝙ ꝓcurator ſuſpectus
põt officio iudicis remoueri a procuratione, ſeu ab
actu. Aduerte, hic erat ſuſpectus propter contu⸗
maciam. merito iudex non poteſt claudere iuriſdi⸗
tionem ſuam: vt. l. ſed ⁊ ſi ꝑ pretorẽ. §. ſꝫ ⁊ ſi cũ de⸗
creto. ff. q. ex cau. ma. ſꝫ ſi eſſet ſuſpectus ꝓpter aliã
cãm: iſtõ nõ vꝫ ꝑtinere ad officiũ iudicis, ſꝫ ad offm̃
5 dñi: vt. ff. eo. l. q̃ ola. ¶ † Et hec lex eſt optimũ ar.
ꝙ ſꝫ offm̃ executoris ad pias cãs, duret ꝑ annũ: tñ
ſi interim eſſet cõtumax in aliquo iuſto ꝓcepto ſibi
fctõ ꝑ epm, ꝙ ſtatim poſſit remoueri a cõmiſſaria,
ex offõ epi, abſqꝫ nouo proceſſu. ff. de ſuſpe. tu. l. iij.
6 §. preterea. ⁊. l. fi. vbi pup. edu. de. ¶ † Quinto no.
ꝙ ex contumacia procuratoris ſit miſſio ꝯ dñm ex
primo decreto: vt hic. ſecus eſſet in ſecundo decre⸗
to: vt. l. hoc amplius. §. fin. cũ. l. ſeq. de dã. infec. ꝭm
Bar. alij dñt ꝙ ꝯtumacia ꝓcuratoris nocet domi
e no[e] etiã in eo qð ẽ deciſiuũ totiꝰ litis. ſicut ergo no
cet diffinitiua: ita nocet in ſecundo decreto: qꝛ hꝫ
vim diffinitiue. Jac. bu. in. l. j. §. ſi procurator. ſi qs
ius dic. non obtẽ. õt ꝙ q̃dã ſunt in qbꝰ geriť ꝑiudi
ciũ ex ficta ꝯtumacia: tũc ꝯtumacia procuratoris
nocet dño: qꝛ fingiť eſſe cõtumacia dñi: vt hic, ⁊. ff.
qñ ap. ſit. l. j. in fi. Quedã exigũt verã ꝯtuma. ſicut
mulcte adiectio, ⁊ excõicatio. in iſtis nõ ꝑiudicat
domino: vt. ỏ. §. ſi ꝓcurator. ꝑ Jac. ergo nec ſup eo
qð no. in. c. ij. de ꝯfeſ. li. vj. vbi etiã exigiť vera con
tumacia. alibi. ſ. in. l. ſi procurator. j. eo. õt ꝙ poſtqꝫ
procurator eſt factus dñs litis ꝑ cõteſtationẽ, vel
quaſi: tũc eius ꝯtumacia nocet domino: ſꝫ ante li⸗
tis cõteſt. nõ nocet, niſi qꝫtũ ad tedialẽ miſſionẽ: vt
hic. ar. ff. de except. do. l. apud celſum. §. q̃ſitũ. el. ij.
tu cõiũge ſimul has ſolutiões. ¶ Et cõclude, aut
requiriť vera ꝯtumacia, aut ficta. primo caſu nõ no
cet, niſi dñs eandẽ contumaciã participet, ſciens
morã procuratoris, ⁊ non purgans: vt. l. ij. de exac.
mili. anno. j. li. xij. ſecundo caſu aut poſt litẽ ꝯteſt. ⁊
nocet: vt. ỏ. l. j. in fi. aut ante li. ꝯte. tũc aut loqmur
de ꝑiudicio totali, aut de preiudicio tediali. primo
caſu non nocet: vt. ỏ. §. q̃ſitũ. ⁊. ỏ. l. hoc amplius. in
fi. cõiuncta. l. ſ. in fi. ff. vſufr. queadmod. ca. ſcðo ca⸗
ſu nocet: vt hic. ⁊ adde qð no. Jnno. extra vt lit. nõ
cõte. c. j. vbi omnino videas. Jtẽ adde qð legitur
7 ⁊ not. j. de his q. vt indi. l. polla. ¶ † Vltimo no.
f ꝙ in miſſione ex primo[f] decreto debet interuenire
cauſe cognitio: vt hic in verbo deliberabit, q̃ cauſe
cognitio conſiſtit in duobus. primo in ſummaria
probatione, que forte ſit per iuramentum petentis
arg. ff. ad exhi. l. theſaurus. Nam tractat de leui ꝑ⸗
iudicio. ſ. miſſionis ex primo decreto: ideo ſufficit

a ¶ Extra. An quis ꝑſumatur habere mandatum, ſi oſtendat inſtrumen
ta principalia, vide Bal. in. l. fi. C. de pac. cõ. ⁊ qð ibi no. Et põdera: quia
hic Bal. loquitur quando quis oſtendit, licet quando ꝓbaret traditio⸗
nem inſtrumentorum, non loquitur hec lex. ⁊ vide Bal. in. c. cum cauſa. ⁊
ibi gl. de off. deleg. Andr. Barb.

b ¶ Jtẽ quero qd. An per vnum te⸗
ſtem probetur re⸗
uocatio. Adde ꝙ
ſic, cum delatiõe iu
ramenti, vt eſt ca⸗
ſus ſing. in. d. c. ex
inſinuatione. vide
Bal. in. l. admonẽ
di. ff. de iureiuran.
Andr. Barb.

c ¶ Et non admit⸗
titur cũ cautione.
Vid Paul. de ca.
in. d. l. non ſolũ. §.
qui alieno. ff. e. de
quo eſt gl. in. l. hec
autẽ. que alle. d. l.
non ſolũ. ff. de ſo⸗
lu. not. Bart. ſozi.
in ſuo tra. fal. reg.
cccxvij. fallen. ij.
Poteſt autem eſ⸗
ſe ratio: quia ꝓcu⸗
ratori ad exigẽdũ
quis non tenetur
ſoluere. etiam ſi ꝓ
baret de mandato
per teſtes: niſi do⸗
ceat de procurato
rio: vt no. Alex. in
l. hoc iure. ff. de ſo
lu. ⁊ in. l. iij. ff. ſolu.
matr. Celſus.

d ¶ Si autem pro⸗
curator. d. An. in
d. ca. cauſam. dicit
ꝙ aut agiť de gra
ui preiudicio: tunc
ꝓcedit glo. ibi aũt
de leui: tũc poteſt
citatio incipere a
ꝓcuratore. Andr.
Barb.

e ☞ Cõtumacia ꝑ
curatoris domino
an noceat. not. in
c. j. extra vt lite nõ
cõteſt. ⁊ hec regu⸗
la habetur cum li⸗
mit. ſeu fallen. vj.
quas ponit Bar⸗
tho. ſozi. i ſuo tra.
fallen. re. cccxxxj. ⁊
Rapha. cuma. cõſ
v. in fi. ⁊ Feli. in. c.
j. col. iiij. vel nihilo
minus tene opin.
Abb. in. c. j. extra
vt li. nõ ꝯteſt. Cel.

f ☞ Ex primo. Ad
de ꝑ diſſolutione
huius verſi. Bar.
in. l. multum. ff. de
cõd. ⁊ demõ. eũdeꝫ
⁊ doc. in. l. cũ ꝓpo⸗
nas. j. de bon. auť.
iud. poſ. ⁊ in. l. ſi fi⸗
deiuſſor. §. fi. ff. qui
ſatiſd. cog. vbi di⸗
cit idem eſſe in ſe⸗
cundo decreto. no.
Jſte in addi. ad
Spec. in ti. de pri⸗
mo ⁊ ſecundo de⸗

ertio.vtt.ꝑ xpon.
Secu.coſt.xxxvij.
Celſus.

a ☞ Nunquid infa-
mis poſſit eſſe ꝓcu-
rator, tu dic ſaluo
intit.huius, quod
ſic de iure ciuili.
inſtit. de excep.§.
fi.qꝺ nō procedit in
curia romana: qꝛ
infamis nō pōt cu
riam romanam in
gredi, vt no. iſte in
l.ſꝫ ⁊ milites.§.ſcri
bit.de excu.tu.ff.ꝺ
quo poſui in apo.
ad Jac.rebuf.in.l.
ſi quis.la.iſt.nu.j.
ver.dignitate. vbi
plene per eū.j.de
decur.li.x. Doctū
non eſt verum de
iure cano. vt nota.
gl.⁊ Hemi.in.c.j.
iij.q.vij.gl.⁊ doct.
in.c.imperatorum
extra de iur. calū.
⁊.c.cum deputati.
de iudic. ita notat
Bart. in.l.j.ff.de
poſt. Celſus.

fides per iuramentum: vt in aut. de exhi. reis.§. ſi.vero quādam ꝯſiderata tamen qualitate perſone. Nā cū iſtud iurā non poſſit ꝓſtari niſi deferatur: deliberabit iudex an deferat, ꝯſiderato qualitate ꝑſone.ar.huius litere. Scꝺo ꝯſiſtit cauſe cognitio in ꝯtumacie perpēſiōe, dꝫ enim iudici conſtare de cōtumacia: vt.l.hec adſit.§.j.qꝺ.ex cau.in poſ.ea.⁊ l.iiij.in fi.iud.ſo. Et iō anteq̄ muſtus referat ſe citaſſe, lꝫ re vera citauerit: non pōt remanere tenuta, ſeu miſſio: qꝛ nō liq̄t ꝓtori de cōtumacia: iō nō pōt iudex de facto decernere aliquē in poſſeſſionē mittendum. Quia ignorans non poteſt deliberare. facit quod not. Bart. de condi. ⁊ demon.l. multum intereſt.⁊.ff.de reg.iur.l.in totū.⁊.ff.de eo q ꝓ tu.
8 l.quero.cū ſi. ¶ † Quero tria, primo, quō qs ſit cogendus ad adminiſtrandū. Dicit gl. ꝙ cogiꝛ cauſatiue: qꝛ ſi non defendit, remouetur ab officio. Ego dico ꝙ pōt cogi preciſe pignoribus captis. ⁊ mulcta indicta: vt.ꝺ.§.ſi procurator. vbi eſt text
¶ Scꝺo quero, qualis cauſe cognitio requiritur. Reſpond. plenaria, ſaltē per iuramentum: vt.ꝺ.l.
9 theſaurus, ſm Jac.bu. ¶ † Tertio quero in quibus bonis ſiet miſſio. Rūdeo in reali ⁊ hypothecaria in bonis omnibus que petunꝛ, ſiue quedā, ſiue omnia petanꝛ: ſꝫ in perſonali pro rata debiti, ⁊ expenſis tātū: vt not. hic. ⁊ in auꝛ. ei qui iurat.j.de bo. auꝛ. iud.po. No. iſtam glo: qꝛ in hypothecaria ſit miſſio ad inſtar realis, non ad inſtar perſonalis actionis. ⁊ adde quod not.j.de preſcript.xxx.ann.
10 l.ſi quis emptionis.§.pen. ¶ † Ultimo poſſet q̄ri de cōtumacia procur. an noceat domino. ⁊ dic vt dixi ſecundum Ja.bu.ſ. vno tantum membro addito ſecundum Bart.

1 ☞ Mulier non pōt virū defendere in iudicio.
2 Abſentia quotuplex ſit.

¶ Lex quarta.

Q Uia abſente. Nullo modo eſſe defenſum, vel non legitime, ſunt paria, et mulier non habet legitimā defenſionē mariti.h.ꝺ.vel ſic. Ex probabili ⁊ neceſſaria cauſa abſens, non legitime defenſus, reſtituiꝛ ad totā cauſam. Item mulier non admittitur ad defendendū virū, nec ad agendum pro eo, ſed ſi eſſet in
1 rē ſuā procuratrix, admitteretur.h.ꝺ. ¶ † No. ꝙ mulier non pōt virū in iudicio defendere. ¶ Item no. ꝙ q nō pōt agere ꝓ alio, nec defendere. ¶ Itē no. qꝺ mulier in rē ſuā pōt eſſe ꝓcuratrix etiam ex ceſſione mariti. ¶ Opp. diciꝛ hic ꝙ abſens ad totā cauſam reſtituiꝛ.i.defenſio corā eodē iudice ſibi redintegraꝛ. Contra imo ſententia eſt ipſo iure nulla: qꝛ fuit lata contra abſentem li. non conſtet. vñ nō v3.j.de temp. appel.l.ſi.§.illud. So. hic abſentauit ſe poſt li. ꝯteſt. ¶ Itē op. ꝙ male ar. tex. uā.q. formatur in muliere defendente, ⁊ ratio fundatur in muliere agente: ⁊ iſta ſunt diuerſa defendere, ⁊ agere: vt.l.j.j.de ſatid. Sol. bñ dicit text. ſi adūcias ei maiorem propoſitionē: ⁊ dicas ſic: quiſquis nō admittiꝛ ad agendū pro alio, propter cōditionē perſone, non admittiꝛ ad defendēdum. ſꝫ mulier non admittiꝛ pro alio, propter conditionē perſone ad agendum: ergo nec ad defendendum. ¶ Tertio opp. ꝙ non reſtituaꝛ ad totā cām, ſꝫ ad appellandū: vt.l.ſi.ff.de in integ. reſt. Sol. hic non fuit legitime defenſus, vbi vero fuit plene defen-
2 ſus. Jac.bu. deinde diſtingue vt in Szio. ¶ † No. ꝙ quedam eſt abſentia neceſſaria, ⁊ priuilegiata: quedā priuilegiata, ⁊ probabilis: quedā voluntaria ⁊ probabilis, ſed non priuilegiata: quedam eſt abſentia neceſſaria improbabilis ⁊ odioſa. Prima in milite. Scꝺa in ſcholari. Tertia in mercatore. Quarta in bannito, cuius delictum non meretur veniam.ff.de mino.l.pap. exuli. ⁊ proſequere membra vt not. in.ꝺ.l.vl. ¶ Ulterius op. ꝙ ſententia ſit ipſo iure nulla: qꝛ iſte erat abſens, ⁊ nō citatus. Item nec vxor potuit citari: qꝛ non erat legitima reſpōſalis: ſi ergo citatio fuit nulla: ergo ſententia eſt ipſo iure nulla. Rñ. hec lex fuit, ⁊ debet intelligi, quod fuit facta citatio ad domū de iſto

milite, vnde habetur pro ficto contumace: ⁊ ſic ſententia valeret, vero iure: ſed ſuccurretur per reſtitutionē in integ. facit.j.de anna. excep.l. vt perfectius. Si autem eſſet iſta mulier citata, ⁊ formata citatio in perſonā eius, ⁊ non in perſonam militis eſſet ſententia nulla ipſo iure, ſm Jacob. but. ¶ Extra opp. iſte miles qui ſe abſentauit ante lit. conteſt. debuit dimittere legitimum procuratorem: vt.ff. de legatio.l.eundem.§.j. ⁊ ſi non dimiſit, non debet reſtitui: vt.l. necnō.§.j.ff.qui.ex cau.ma. Rñ. ſupplendo hāc.l. qꝺ iſte miles fuit impeditus inſtituere procuratorem: vel qꝛ citius fuit abeſſe eo actus, vel qꝛ procuratorem non inuenit, vel forte dimiſit ꝓcuratorē, ⁊ ē mortuꝰ, ar.j.q pe.tut.l.cū a matribꝰ. ⁊ ita itellige. Pe.

1 ☞ Procurator actoris an debet defendere dominum, vel tantum cauere de defendendo.

¶ Lex quinta.

A Ctionem. Non admittitur quis ad agendum ꝓ alio, niſi pro quo agit velit defendere in cauſa reconuentionis.h.ꝺ. Uel ſic. In conſequentia mādati ad agendū venit defenſio, ſufficit ergo procuratorium ad agendū, lꝫ nō dicat ad defendendum.h.ꝺ. adde qꝺ no.ff.e.l.licet.§.defendere.⁊.§.pretor. vel ſic. Non reſpondenti ſuper recōuentione dꝫ actio de-
1 negari.h.ꝺ. ¶ † Opp. qꝺ nō debeat defendere, ſed cauere defendendo: vt l.ſeruum quoq̄.§.ait pretor.ff.eo. Sol. aut reus vult incontinenti reconuenire: ⁊ debet defendere. Aut non vult ſtatim reconuenire, ⁊ debet cauere: vt in contrario. ¶ Sed contra hoc opp. ſic: qꝛ ſi reus petit ſibi caueri, licet ꝓcurator, ſum paratꝰ defendere, agas: ar. vt in poſ.leg.l.is a quo. So. Aut reus habet in promptu iura ſua, ⁊ ſtatim debet recōuenire, aut non habet in promptu: ⁊ tūc preſtatur ſibi cautio de defendēdo: vt.ꝺ.l.ſꝫ hic Pet. dicit ꝙ nulla lege caueatur qꝺ debeat preſtari cautio, niſi mota reconuentione. ⁊ oblato reconuentionis libello: qꝛ tūc preſtatur cautio iudicatum ſolui: niſi procurator eſſet releuatus: vt.l.j.j.de ſatiſd. Nec cum in ſatiſdationem iud.ſol. includatur clauſula de defendendo: nō debis cauere de eodē. ¶ Iſtum paſſum examinat hic Cy. ⁊ credo qꝺ Pe. dicat verum: niſi reus ex iuſta cauſa differat reconuentionē: puta qꝛ vult preordinare ſibi probationes.ar.ff.de vſur.l.ſciendum. Credo tamen qꝺ iſta cautio debeat per iudicem moderari quo ad quantitatem, ⁊ quo ad tempus. ar. not.ff.de procu.l.omnium. ne ſit in poteſtate rei dicere qꝺ vult reconuenire in mille marchis auri: ⁊ de hoc petat fideiuſſorem, quē ſet impoſſibile procuratori inuenire. Nō eñ dꝫ iſta allegatio rei admitti: quia iudex debet arbitrari qꝺ petatur per calūniam. ⁊ ita intelligo Pe.

1 ☞ Accuſatus de crimine debet defenſioni ſue intendere, non alienā procurationem ſuſcipere.
2 Infamis an poſſit eſſe procurator.

¶ Lex ſexta.

R Eum criminis. Accuſatus de crimin' pendēte accuſatione debet ſue defenſioni intendere, nō alienam procurationem ſuſcipere.h.ꝺ.vel ſic. Accuſatus de crimine capitali, non poteſt eſſe alterius procurator.h.ꝺ. Uel ſic. Ille de cuius ſtatu propter capitale crimen
1 dubitatur non poteſt interim eſſe alterius procurator.h.ꝺ. ¶ † Quero que eſt ratio huius legis. Reſpondeo prout intelligitur in crimine capitali, eſt triplex ratio. Prima: quia idem operatur pendentia litis, qꝺ ſententia cōdemnatoria quo ad interdicendū officium.ar.ff.de excep.l. fundum. melius facit.ff.de mun.⁊ ho.l. reus delatus. ⁊ in.c.olim. extra de acc. Secunda ratio eſt: quia de eius ſtatu dubitatur, cum pendeat ex futuro euentu: ⁊ ideo non debet admitti vt procurator. Tertia ratio eſt: qꝛ debet p̄ ca capitali retineri in carcere: ideo non poſſit litem exequi: vt j.de accuſ.l.fin.⁊.l.ij.in fin.ff.de cuſto. reo. ſi vero intelligatur in crimine nō capitali, ratio legis eſt: quia lex vult ꝙ intēdat purgationi criminis, ⁊ non ſuſcipiat officium procuratoris. arg.ff.de pub.iud.l.ſi is qui reus. ⁊ per hanc.l. dicunt doct. ꝙ prelatus accuſatus de dilapidatione in curia romana, nō poteſt interim tanq̄ ſyndicus monaſterij agere, vel conuenti.
2 ri. qꝺ tene menti. ¶ † Extra quero nunquidª infamis poteſt eſſe procu-
a rator. ⁊ videtur ꝙ non: quia dubius de fama non procurat: vt hic: ergo multominus certus de infamia. ar.ff. de inoffic. teſt.l. qui de inofficioſo. In contrarium eſt tex. inſti. de except. in fin. quia officium procuratoris eſt vtiliſſimū: vt.C.de decu.l.ſi quis procurator.li.x. ⁊ ideo poteſt perpetrari ab infamibus. Dici poteſt quod regulariter poteſt eſſe procurator, fallit tamen: quia non poteſt eſſe procurator illuſtrium perſonarum: vt epiſcoporum, vel aliorū qui ſint in ſummis dignitatibus conſtitu. Item non poteſt eſſe procurator fiſci: quia illud eſt officium publicum. argum.ff.de infami.l.ij.§.miles. cum ibi nota. ¶ Alij dicunt quod infamis ipſo facto poteſt eſſe procurator illuſtrium perſonarum: ſed infamis per ſententiam latam in cauſa criminali non poteſt eſſe procurator: quia non dꝫ plus operari pendentia litis, q̄ res iudicata. argu.ff.de excuſ.tut.l. dignimus. de hoc not. per Gui. ⁊ Cyn. in.l.j.§.hoc edicto. in fin. ⁊ ibi Bart.ff. de poſtulā. vbi videas. Ego iungo ſimul omnes iſtas concluſiones, ſiue ſolutiones, quod infamis non poteſt eſſe procurator illuſtrium perſonarum, vt in epiſcopis eſt expreſſum decretis: v. queſt. in.c. fina. vbi omnino videas, ſed infamis in alijs perſonis diſtinguit. Aut eſt infamis per
ſenten

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſententiā capita'em,⁊ nō poteſt eſſe procurator: q₂ habeť pro mortuo:vt l.j.in fi.de cōtrata. Aut eſt infamis per aliā ſententiā criminalē: ⁊ idē ſ₃ gul.aut eſt infamis p ſententiā ciuilē,vel ipſo facto,vel p cōfeſſionē: tūc pōt eſſe pcurator: vt inſti.de excep.in fi. niſi forte in curia principis,quā nō licet infamibus ingredi: vt.ff.de excu.tut.l.ſed ⁊ milites.§.ſcribit.

¶Lex ſeptima.

Militem. ¶Miles etiā pro cōiuncta perſona,non pōt exercere officiū procurationis:q₂ publica vtilitas prefeŕ priuate,etiā cōiunctorū.h.d. ¶No.qđ miles magis eſt obligat⁹ reipublice quā patri,⁊ matri.tex.eſt no. Dic tamen ꝙ ſi non opponeretur exceptio,valeret procuratio: vt.ff.e.l.filiuſ.§.veterani.

1 ☞Procurator ad exigendum,non ſubſtituit procuratorem ante litem conteſtatam. Adde.nu.2.
3 Procurator ad iudicia,quare non pōt ſubſtituere ante litē cōteſtatam.
4 Procurator conſtitutus,an poſſit alium ſubſtituere.
5 Procurator qñ ſubſtituiť,an intelligaŕ ſubſtitutus periculo curatoris.
6 Procurator an poſſit ſubſtituere in queſtione ſuper procuratorio,⁊ non ſuper principali.
7 Procurator ſubſtitutus,an poſſit reuocari.
8 Procurator rei qui ſatiſdedit ante litē conteſtatā,an poſſit ſubſtituere.
9 Quid in actu iudiciali,in quo non interuenit litis conteſtatio.

¶Lex octaua.

Quod quis. Hoc dicit. Procurator ad exigēdū cōſtitutus,ante lit. cōte. nō pōt aliū pcuratorē cōſtituere ad litē,vel ſubſtituere.h.d.⁊ eſt lex not.
1 ¶†Primo no.ꝙ pcurator ad exigendū ante lit.conteſt.nō ſubſtituit pcuratorē. ¶Oppo.qđ pcurator poſſit aliū procuratorē ordinare loco ſui,etiā ante lit.cōte.vt.ff.man.l.ſi pcurator.§.ſi quis. Sol. ibi loquitur in procuratore ad negotia: hic ſcribit in procu.ad iudicia.
2 ¶†Extra,cōtra hoc oppo.procu.cōſtitutus ad exigendum pōt habere duplex mandatū,cum poſſet in iudicio petere: ⁊ ſi ſponte ſoluitur,poſſit recipere:⁊ ſic videť habere mādatū ad iudicia ⁊ negotia: vt.ff.de ſolu.l.ſi quis ſeruo,de pig.act.l.ſolutū.§.ſolutā.⁊.§.de noua.l.nō abſtulit. Rñ.
a dicūt^a quidā ꝙ procu.ad exigendū non poteſt recipere ſolutionē.ita tenet Spe.in tit.de procu.§.non autem.verſi.naturaliter autē.alias generaliter autē.⁊ gl.tangit in.l.nō ſolum.ſoluto matri. Ego dico ꝙ videtur habere mandatū ad ſol.recipiendā: q₂ verbū exigere,ſignificat executionē que in ſolutione cōſiſtit: vt.ff.de leg.iij.l.iij.§.ſi re₃. vnde in hoc nō approbo dictum Spe. Rñ.ergo ad contrariū,ꝙ aut loquimur reſpectu litis:aut reſpectu ſolutionis recipiende. Quo ad primū non poteſt procur. ante lit.cōte.ordinare: vt hic. S₃ quo ad ſecundū poteſt. Uel dic ꝙ neutrum poteſt in preiudiciū domini. Quia in recipienda ſolutione ⁊ electa fides perſone,⁊ in his que pertinent ad ſingularē fidem ⁊ induſtriā perſone nō cadit ſubſtitutio,etiā in extraiudicialib⁹: vt ſtatim dicā.
3 ¶†Uenio ad queſtione₃,⁊ quero primo,quare procurator ad iudicia nō poteſt ſubſtituere aliū ante lit.cōteſta.procu.ad negotia ſtatim poteſt maxime interueniēte impedimēto ſubſtituentis. Rñ.q₂ in negotijs nō conteſtatur lis,nec poteſt augeri effectus officij per aliquem actum exercendū a procuratore inſtituto,adeo ꝙ efficiaŕ dñs: ſed in iudicijs augeť officiu₃ in cōteſt.lit.q₂ procur.efficitur dominus litis: vt.ff.de appel.l.ab executore,in fi. Secunda ratio eſt:q₂ negotiū ſumit originem in perſona miniſtri,⁊ per eum trāſit ad dominū. vt.ff.de act.⁊ oblig.l.quecūq₃ gerim⁹. Unde in factis ipſe procur.eſt dominus quo ad originē facti:ſed in iudicijs eſt ecōuerſo. Quia omne iudiciū ſumit originē in perſona domini:⁊ deinde diſgrediť a procur.nō poteſt cadere in procur.ſub proprio nomine,ſed ſolū ſub nomine domini: vt.ff.eo.l.ſi procurator meus. Tertia ratio eſt:q₂ in cōſtitutione litis quaſi contrahiť,cū igitur conteſt.lit.redigatur ad inſtar contractus:merito poſt lit.conte.ſubſtituit in iudicijs.⁊ nō ante.
4 ¶†Scđo^b quero generaliter,vtrū procu.cōſtitutus poſſit aliū ſubſtituere. Rñ.diſtingue,aut eſt procurator in rem ſuā:⁊ poteſt ſubſtituere quādocūq₃,non ſolum ad intentandū vtiles act. quarū eſt dominus:ſed etiā ad exercitiū directarū:q₂ non cōpetunt ſibi: vt nudo miniſtro:ſed vt commodū ſentienti: vt.j.de dona.l.illā. Aut eſt procur.me
b rus:⁊ tunc aut h₃ in mādatis^c ad ſubſtituendā,⁊ pōt ſubſtituere: vt not.
c in.l.cum eſſent.§.j.de ſerui.ruſti.predi.⁊ in.c.j.de procu.li.vj. Nec requiro qđ habeat in mandatis ad ſubſtituendū certum pcur.vt.d.gl.ff.eo.l.j.quia imo ſufficit mandatum ſine determinatione perſone: quia nō eſt incertum,qđ ab alio certificatur,cui poteſt committi certificatio arg.ff.de rebus dub.l.quem heredi.⁊ de dote prele.l.Theopompus. Aut nō habet mandatum,ſeu permiſſionē ad ſubſtituendū:⁊ tūc refert,aut eſt procur.ad lites,aut ad negotia,aut mixtus pcura. Primo caſu nō ſubſtituit ante lit.conteſtatam,vel quaſi:quia non eſt dominus litis: vt hic. vnde ſi procur.eſt impeditus,imputet ſibi dominus,qui de alio non prouidit arg.ff.mandati.l.ſi procurator.§.tutores.⁊ extra de pig.c.ſignificāte. Secūdo caſu,aut habet generale mandatū ad negotia:⁊ poteſt ſubſtituere: vt.ff.de inſti.l.quicunq₃.in fine cum.l.ſeq.niſi dictū ſit quod non poſſit ſubſtituere: vt.ff.de exercitoria.l.j.§.magiſtru₃. Aut habet ſpeciale mandatū:⁊ tunc refert:aut circa iſtud negotiū vertiť induſtria ſingularis,vel fides,puta circa matrimonium contrahendum,circa alienādum,vel permutandū,circa recipiendam ſolutionem:⁊ tunc non poteſt ſubſtituere,ſi per hoc poſſet dño generari aliqđ piudiciū: vt.l.pe.§.ij.⁊ ibi Bart.ff.de diuerſis ⁊ tempo.preſc. Aut nō eſt electa induſtria,vel fides ſingularis procur.tunc pōt ad negotia ſubſtituere: vt.l.ſi procurator.§.j. Scias aūt ꝙ nūquā intelligitur electa induſtria,qñ dñs certo modo limitauit formam mandati:nec poſuit in poteſtate procuratoris.facit.c.is cui.de offic.deleg.li.vj.⁊.ff.mādati.
c l.mandatū diſtrahendorū.⁊.ff.de manumiſ.vindi.l.pater ex prouincia. Tertio caſu qñ eſt mandatu₃ mixtum loquitur lex nr̃a.nā quo ad iudicia,idem qđ in negotijs: vt hic. Sed quo ad articulū negotij,idē qđ in negotijs.qđ eſt no.
5 ¶†Tertio que-
d ro^d,qñ procurator ſubſtituitur,vtrū intelligatur ſubſtitut⁹ periculo procuratoris.dic qđ ſic: vt no. Inno.extra vt lite non conteſt.c.j.⁊ arg.ff.loca.l.
6 cū in plures.§.ſeruum.in fi. ¶†Quarto queritur nunquid in qōne ſuper ipſo procuratorio,⁊ nō ſuper principali,poſſit aliū ſubſtituere ante litē conteſt. Dic qđ ſic:q₂ qō mandati reputatur propria ipſius procuratoris: vt nota.in Spec.in titulo de procu.§.rōne aūt forme.verſi.porro. facit qđ not.j.eo.l.licet.in vltima gl. Quinto q̃riť,vtrū ille qui eſt inhabilis ad exercendū procuratoris officium poſſit aliū ſubſtituere. Iſta queſtio ponitur hic p Pet.⁊ Cy. ¶Io.an.in.c.religioſus.de procu.in cle.dicit qđ diſtinguenda eſt ſpecies inhabilitatis,interdum enim eſt quis ipſo iure inhabilis:⁊ tunc nō pōt alium ſubſtituere,nec iure ſuo,nec ratione mandati ad ſubſtituendum. Interdū quis eſt inhabilis ope exceptionis:tūc pōt ſubſtituere. Interdū quis nō eſt inhabilis,ſed exercitiū nō cōpetit ſibi ſine alterius permiſſione:tūc illa permiſſio requiriť in ſubſtituendo,que requirit in acceptādo: vt.d.c.religioſus. Que verba ſic intelligo. Aut mādatum eſt nullū,⁊ nō pōt ſubſtituere.aut pōt elidi per exceptionem,⁊ poteſt ſubſtituere habilem,cui nō obſtet exceptio. Aut mandatū non nullum,nec poteſt elidi,ſed actio nudi miniſterij non cōpetit procuratori:tunc poteſt ſubſtituere,ſi defectus per aliū ſuppleaŕ: vt.d.c.religioſus.arg.ff.ad treb.l.ex facto.§.ex facto.⁊.ff.de lega.ſcđo.l.
7 cum pater.§.hereditatē. ¶†Sexto queritur: nūquid ille qui procuratorem ſubſtituit,deſinat eſſe procurator.⁊ per conſequens quero vtrum ſubſtitutus poteſt reuocari,de hoc hodie habem⁹ text.in.c.is qui.de procur.l.vj.ſed q₂ ibi non eſt plene deciſum,diſtingue. Aut procurator illum ſubſtituit tanq̃ dominus lit.⁊ ſic iure proprio,⁊ poteſt reuocare ac ſi eſſet dominus litis ⁊ cauſe.argu.ff.man.l.ſi vero nō remunerandi.§.pen. Aut ſubſtituit nomine dñi rōne poteſtatis ſubſtituendi ſibi tradite in procuratorio. Tunc aut in procuratorio cauetur qđ poſſit ſubſtituere,⁊ ſubſtitutū reuocare,⁊ poterit reuocare:q₂ facit tūc hoc authoritate domini,non autem propria:aut hoc non habet in mandatis:⁊ tunc aut eſt procura.generalis:⁊ tunc poteſt reuocare ſubſtitutum ad vnam cauſam:quia ſubſtituendo non deſijt eſſe procurator generalis:⁊ maxime ſi reuocat ex iuſta cauſa.arg.ff.man.l.ſi hominem. Aut habet ſpeciale mandatū,ſed in illo ſpeciali mandato ſubſtituit,ſeu ſubrogat loco ſuo alium:tunc videtur in eum transferre omnem poteſtatem ſuam:⁊ non pōt amodo reuocari: vt.d.c.is qui.⁊ in.c.quāuis.de off.deleg.lib.vj.qđ intelligo verum ſi ſubſtitutus ſit habilis,⁊ acceptet:alias enim non fungitur ſubſtitutus officio ſuo.ar.no.per Inno.de offi.deleg.ca.d in literis.de condi.⁊ demon.l.hec ꝯditio.in prin.⁊ facit.ff.de ſol.l.quod ſi forte.§.j.⁊ ibi per Bart.
8 ¶†Septimo queritur,nunquid procurator rei qui ſatiſdedit,ante lit.conteſt.poſſit ſubſtituere:⁊

a ¶Rñ.dicunt. Utrum procurator conſtitutus ad agendum,poterit recipere ſolutionem.vide mod.in.d.l.non ſolum.⁊ que nota.ad Bald.in.l.falſus.ff.de furt. And. Barb.

b ¶Secundo quero. Utrum procurator poſſit ſubſtituere. vide que plene not.ad Bald.in l.pe.ff.de diuerſ.et temp.preſc. And. Barb.

☞Adde Barto. Sozi.in ſuo tract. fallent.reg.cccxix. vbi facit regul.negatiuā.cū.vj.fallē.ſeu limitationib⁹. Celſus.

c ¶Aut in mandatis. Et quid ſi dominus in releuādo pcuratorē ab onere cautionis:dicit dictum procuratorem,ſeu eius ſubſtitutū releuat ⁊c.⁊ ſpecialiter nō dedit pcuratori poteſtatem ſubſtituēdi:an per hoc videtur datum mandatum ſubſtituendi d.de Rot.in deci.anti.cccix.dicunt fuiſſe deciſum qđ non.vide.d.Ant.in.c.j.e.ti.li.vj.⁊ d iſta ſubſtitutiōe procuratoris,not.plenius ꝙ per alios tangatur in.l.in vēditiōe.ff.de diuer.⁊ tē.preſcr.ad bar.⁊ vide ibi. Et adde qđ ſi domin⁹ dedit poteſtatem pcuratori ad ſubſtituendum,⁊ reuocandum quotiens ſibi videbitur,⁊ pcurator ſubſtituat ⁊ dicit ꝙ non intēdit iſtū ſubſtitutu₃ reuocare per quancūq₃ ꝯparitione₃:qđ ſi poſtea ſubſtituat alium,qđ videtur illum reuocare.ita dicunt.d.de Rot.in decil.ſuis dxliij.refert Dominicus in.c.pe.e.ti.li.vj.⁊ ibi dicit qđ ſi iudex vult pcuratorem ſubſtituētem adeſſe in iudicio,vt rñdeat vni articulo:q₂ melius eſt informatus,ſi cōpareat,⁊ reſpondeat,⁊ poſtea recedat,qđ nō videtur reuocare ſubſtitutum,allegauit dominos de Rota,deciſ.lxxv.qđ bene not.vide Bal.in.l.j.in princ.ff.eo.

¶Tertio q̃ro.vide.d.Pe.an.in.c.j.e.ti.in.vj.allegaui alium text.l.ſolet.ff.de tuteli s.

videtur ꝙ ſic: vt.ff.de procu.l.titius.nam ſatiſdatio facit eum dominum litis.contra.dicunt doct. ꝙ non poteſt ſubſtituere in actione primitiua: ſed in ea que deſcendit ex ſatiſdatione ſic. Alij dicunt ꝙ poteſt ſubſtituere in preiudicium ſuum, ſed nõ in preiudicium domini.de hoc no.in Spe.de pro
9 cura.§.i.ver.ſed nunquid defenſor. ¶ † Octauo quero.quid de procuratore conſtituto ad actum iudicialẽ, in quo nõ interuenit cõteſtatio, puta ad primum, vel ſecundum decretum implorandum: nunquid iſte poſſit ſubſtituere alium: dic vt no.in Spe.de procur.§.i.ver.quid ergo.⁊ adde qđ not. de predijs minorum.l.minorum.

1 ☞ Agens ex iure ceſſo qualiter narrat in iudicio factum.
2 Bannitus ſi ceſſit iura ſua alteri, an ceſſionarius poſſit repelli ratione banni.
3 Ceſſio quando fit potentiori, vel clerico an preſumatur fraus.
4 Ceſſionarius quando agit, qualiter cognoſcitur, ⁊ an proponat directam actionem, vel vtilem.
5 Ceſſionarius agens an teneatur ante litem conteſtatem facere fidem de ceſſione.6.

¶ Lex nona.

Qui ſtipendia.

Miles in rem ſuam põt eſſe procurator.h.d. ¶ † No.
1 hic ꝙ ille qui agit ex iure ceſſo, narrat factum, ſiue cauſam in perſona cedentis actionẽ: nam poteſt narrare in perſona ſua intentãdo vtilem: vel in perſona cedentis, intentando directã. concludit vero ſibi.i.ad ſui vtilitatem. Tria ergo cõſidero cauſam, actionem, ⁊ ex actionẽ. cauſa originalis eſt aliena, actio directa eſt aliena, actio vtilis eſt propria. Ex actio eſt etiam propria: ⁊ ſic cõmodum lit.eſt propriũ ipſius ceſſionarij, quocunque modo conceptat libellũ. Et ex hoc apparet ꝙ ceſſionarius non dicitur proprie procurator: vt patet ex diffinitione. nam procurator eſt qui aliena negotia mandato dñi adminiſtrat: ſed iſte conſiderato effectu, adminiſtrat propriũ negotiũ. Unde facit ad ſtatutum ciuitatis Florentie, ꝙ proceſſus ſit ipſo iure nullus, niſi procurator produxerit ante omnia inſtrumentum procuratoris.ſ.ꝙ iſtud ſtatutũ intelligatur in procuratore ſimplici, nõ in ceſſionario: qđ verum credo.ſcđo eſt hec lex in ar. ad queſtionem de bannito, qui ceſſit iura alij non bannito: an ceſſionarius iſte repellatur per exce-
2 ptionem banni, ſicut repelleretur cedens. ¶ † Et hec lex eſt ar.ꝙ nõ: q2 exceptio proprie nõ opponitur narrationi libelli, ſed concluſioni. nam in concluſione ſtat actio, ⁊ exceptio ꝓprie obijcitur actioni. cum ergo ceſſionarius concludat ſibi, ⁊ ipſe eſt habilis: ergo non obſtat exceptio ex perſona cedẽtis. Dyn.ff.de noua.l.doli mali diſtinguit: aut eſt ceſſio lucratiua, aut oneroſa. ¶ Primo caſu obſt. exceptio. ſecundo non. de hoc etiam not.in.c.j.de iurepatr.lib.vj. Jac.bu.dicit ꝙ cum ceſſionarius vtatur adminiculo ex ꝑſona cedentis, ꝙ indiſtincte repellitur. ſecus in eo qui ageret ex delegatione, vel aliqua directa, ⁊ prima actione. nam tunc habet locũ dicta diſtinctio. ſcilicet aut actio deriuatur ⁊ deſcendit in eum ex cauſa lucratiua, ⁊ repellitur. aut ex cauſa oneroſa, ⁊ nõ repellitur: vt.l. apud celſu3.§.ſi cũ legitima.de doli ſ exep. ſm Ja. bu. Uel dic: aut exceptio banni eſt excluſiua obligationis ex forma ſtatuti: tunc obſtat exceptio in cauſa lucratiua, ⁊ etiam in cauſa oneroſa, ſi agatur ex ceſſione. Sed ſi agatur ex proprio cõtractu: obſtat exceptio in cauſa lucratiua, ſ3 nõ in cauſa oneroſa. facit.ff.de dona.l.vt mihi donares. Si autem exceptio banni non afficit obligationem, ſed repellit perſonam; tunc videtur quod non obſtat ceſſionario. argumẽ.ff.de min.l.papinianus exuli. vbi bannitus per procura. mouet actionem, ſed ibi non repellebatur bannitus eo qđ inhabilis, ſ3 quia non licebat ſibi in illo loco comparere. Queſtio autem noſtra loquitur vbi ſtatutum inhabilitat bannitum ad agendum per ſe, ⁊ per pro

a ☞ Uel clericus ſit coniuncta perſona Adde qđ ſpe.in ti tu.de ceſſ.acti.§.i. verſi.cũ hoc.tenet ꝙ rõne iſtius coniunctionis non ceſſat ſimulatio. qđ eſt falſum: vt per Jo.an.ibi in add. ad ipſum Jtẽ ceſſat pſumptio fraudis ſi clericus, vel nobilis ceſſionarius ſit impotẽs ad terrendũ aduerſarium, vt per iſtum in.l.per diuerſas. q.pe.j.mã.vel ſi ſit facta ex iuſta cauſa vt per Innoc.in c.ex parte.ad fin.đ alie.iudi.mu.can. fac.⁊ his ceſſantibus.preſumit fraudulenta ceſſio.nec valebit, vt plene p Alex.poſt Bar.in l.j.ff.de alie.iudi.⁊ Cano.in.c.ſi extra eo.ti.qđ eſt verũ in cõtractibus.ſecus autem ex ti.lucratiuo: vt donationis.vel vltime voluntatis.vt no.iſte in.l.hereditatis.ſ. de hered.inſtitu.⁊ Inn.in.c.ex parte. in glo.ſua in verſi. ceſſiones.extra de alie.iud.niſi cõſtet de faude, qđ cauſa iudicũ mutãdi ſiat vt per Panor.in c.ſi.eo.tit.Celſus.
b ¶ Ego allego.S3 Joã.an.in.c.ſi.de dilat.tenet contra Bar.per.c.qui ad agendum.de procura.lib.vj.Jo.de imo.in.d.c.fin.tenet cũ Bar.And. Barb.

curatorem.vnde non videtur ꝙ poſſit iura ſua alteri cedere, niſi cederet ex neceſſitate.ar.ff.de col.l.ſi quis in rem.communis tamen opinio eſt in bannito, ⁊ excommunicato, ⁊ portato: quod diſtinguatur cauſa lucratiua ab oneroſa: vt in prima non poſſit: in ſecunda ſic: vt not.in.c.j.de iurepat.
3 lib.vj. ¶ † Tertio facit hec lex ad queſtionem: nunquid quando fit ceſſio potentiori, vel clerico preſumatur fraus. Cyn.dicit hic ꝙ ſic, niſi iſte
a potentior, vel clericus, ſit coniuncta perſona [a]. nam tunc non preſumitur fraus, ſecundum Cyn.alleg.in ar.ff.de excep.l.ij.⁊.ff.pro ſocio.l.merito. ⁊.ff.de excu.tut.l.tutor peritus.§.que tutoribus.ſecundum Pet.⁊ Cy.
4 ⁊ vide qđ not.Dyn.in.l.patrem.ff.que in frau.cre. ¶ † Quero hic: cum actio non proponatur in libello quomodo cognoſcimus vtrum ceſſionarius intentat directã, vel vtilem: habet enim neceſſe eligere alteram: vt.ff.de ſolut.l.ſi duo.⁊ poteſt obſtare exceptio in vna, ⁊ non in altera: vt not.in.l.quoties.in prin.de admi.tut. Reſpon.hoc colligitur ex cõcluſione libelli, non ex narratione. Nam narratio ſemper habet originem ex perſona alterius: vt hic. Sed in concluſione cognoſcitur: q2 ſi intento directã, debeo petere aduerſarium cõdemnari mihi procuratorio nomine in rẽ meam: vt.l.plane.ff.fami.erc. Sed cum volo intentare vtilẽ, debeo petere eũ mihi condẽnari meo nomine: q2 mea eſt actio vtilis: ⁊ meo nomine ago: ⁊ ita põt intelligi hic. Item vbi non trãſit vtilis niſi cedatur debet fieri mentio de ceſſione, ſi quis intentet vtilem. vbi vero intẽtatur directa, fit mentio de mandãto, ſecundũ Ja.bu.⁊ Bar.adde qđ no.ff.de
5 dona.l.ad eum.in prin. ¶ † Ulterius queritur, nunquid iſte agens teneatur ante lit.conteſt.facere fidem de ceſſione. Ja.bu.diſputando dixit ꝙ ſi intentat directam, tenetur facere fidẽ de mandato. Sed ſi intentat vtilem: quia tunc agitur nomine proprio, non tenetur facere fidem de ceſſione, niſi poſt lit.conte. quia pertinet ad inſtãtiam cauſe principalis, ⁊ eius deciſionem, non ad perſone legitimationem, ſm Jacob.but. Jdem tenet
6 Barto. ¶ † Tu adde quod ex quo in libello facit mentionem de ceſſione, ꝙ debet edi copia inſtrumenti ceſſionis ante lit.conteſt. niſi iuret ſe edere nõ poſſe.⁊ hoc teneo per id qđ no.Inn.extra de proba.c.j. Poſt litem vero conteſt.non eſt dubium ꝙ ad victoriam cauſe debet docere de ceſſione: vt.ff.vt leg.no.ca.l.poſt ꝗ.§.ſi dies. Bal.

1 ☞ Procurator non preiudicat dño in eo quod excedit fines mandati.
2 Procuratorem qui dat ad vnum actum, ſcilicet ad litem conteſtãdam, an videatur dare ad totam cauſam.
3 Poteſtatem plenam quando quis dicatur habere.
4 Mandatum ſpeciale requiritur in iuramento calumnie.
5 Procurator qui aliquid omiſit in iudicio, ſi non eſſet ſoluendo, qualiter conſuletur domino.6.
7 Mandatum an ſit ſufficiens, quando dominus promittit habere ratũ ⁊ gratum quicquid erit legitime factum.

¶ Lex decima.

Si procurator.

Procurator ad vnum articulum cauſe conſtitutus, non poteſt egredi fines mandati: nec preiudicat domino in alio articulo, ſed conſtitutus ad totam cauſam preiudicat domino:
1 tamen ſi fuit in dolo conuenitur a domino.h.d.hec lex no. ¶ † Nota.qđ non preiudicat procur.domino in eo qđ excedit fines mandati: et habet hec lex duo reſponſa. Primum durat vſq ibi, qđ ſi plenam. Secundum durat vſq in finem. ¶ Circa ſecundam partem quero exemplũ: qñ fuit ad vnam ſpẽm cõſtitutus. Sl.videt intelligere qđ fuit cõſtitutus ad litigãdũ, ⁊ ipſe tranſegit. Sed iſtud non eſt bonum exemplũ: q2 litera loquit de re iudicata, nõ de trãſactiõe. Et ideo melius exemplũ eſt, ꝙ procura. fuit conſtitutus ad vnum actum: ⁊ ipſe exercuit aliũ, puta fuit cõſtitut ad teſtes producendos: ⁊ ipſe vltra procedẽs interuenit ad ſniam, ⁊ fuit lata ſententia contra eum ꝓcu.nomine, certe ſententia eſt nulla: quia ad
2 hoc non habebat mandatũ: ⁊ ita ponitur exemplũ. Marti.ſil. ¶ † Sed contra iſtud opponitur: q2 qui ꝓcu.dat ad vnum actũ, puta ad litẽ conteſtandũ videt dare ad totã cãm mandatũ, vt.ff.eo.l.qui ꝓcu.dat. Sol. ibi erat conſtitutus ꝓcurator ad actũ, in quo ſubſtãtiabat totũ iudiciũ, hic non.adde qđ no.in.c.ſignificauit.extra de app. Item põt exemplificari in procuratore conſtituto ad vnã cãm: ⁊ ipſe ingeſſit ſe diuerſe cauſe, nã actus exercitatus vltra mandatũ non preiudicat mandãti. Idem dicit gl.in iudice delegato, qđ non v3 id qđ facit contra mandati fines: q2 mãdatũ ꝓcuratoris, ⁊ mandatũ iuriſdictionis eqparant: vt.ff.de iuriſd.
3 om.iudic.l.⁊ q2. ¶ † Uenio ad ſecundã prẽ.dicit hic, qđ ſi plenã ⁊c. q̃ro qñ qs dicit habere plenã ꝑtãtẽ ⁊ dicunt quidã qñ ſpãliter hoc dicit. Jtẽ qñ dicit ꝙ habeat liberã: vt.ff.de pecu.l.quã tuberonis.§.alia. Jdẽ ſi ꝑponunt iſta verba, ꝙ poſſet quicquid poſſet dñs, ſi preſens eſſet Bar.al
b legat.l.j.de offi.ꝓcu.ceſa. Ego allego [b] tex.ff.mãda.l.creditor.§.lucius. Conclude ergo ꝙ tria vocabula ſunt que idem importãt plenã poteſtatẽ liberam, ⁊ idem ꝙ poſſet dominus, idẽ ſi diceret concedo ſibi totalem poteſtatem, per.d.§.lucius. Nunꝗ tñ in his verbis includit donatio, vel dilapidatio: vt ibi, ⁊.ff.de donat.l.filius. Itẽ nunꝗ includitur delictũ: vt l.ſi pater.que in frau.cre.⁊.ff.de cond.indeb.l.ſi ꝓcurator. Preterea iſta verba ad iurandũ de calũ.nõ ſufficiunt: q2 aut ꝓcurator iuraret in animã ſuam: ⁊ iſtud nõ pertinet ad fines mandati: q2 nihil de hoc ad ꝓcuratorẽ, ſed ad dñm pertinet, aut iuraret in animam dñi: tunc q2 nõ poſſet facere

dominus

4 dñm deferre,nõ dꝫ habere mandatũ ad hoc. ¶ †Et ideo in iuramẽto
a de calũ.requirit ſpeciale mãdatũ[a].⁊ adde qđ no.in.c.ſ. de pcur.in cle.⁊
ff.ſi qs cau.l.ſed ⁊ ſi qs.§.queſitũ.⁊ p Gui. de cu. Sed nũquid ſi dñs pro
mittit habere gratũ ⁊ ratũ qcquid pcurator geſſerit: videt per hoc do
minus ei cõcedere liberã. Quidã dicũt ꝙ nõ: q: iſta verba non ampliãt
mandatũ generale.⁊ aliud eſt mandatũ ſimplex:aliud cum adiectione li
5 bere:vt.l.mãdato.⁊.l.pcurator.ff.eo. ¶ †Uenio ad vltimũ dictũ dicit
hic quod licet procurator fuit in dolo:puta quia nõ allegat allegãda,⁊
nõ produxit producẽda:ꝙ nihilominus valet ſententia.quod eſt no.ta
men procurator tenetur actione mãdati. ¶ Quero ergo hic, quid ſi pro
curator nõ eſt ſoluẽdo,an aliquo modo cõſulatur domino contra aduer
6 ſariũ:Gl.dicit ꝙ ſic per.l.⁊ elegãter.§.pen.ff. de dolo. ¶ †Prim⁹ ergo
debet pcurator cõueniri,⁊ excuti,⁊ demũ in ſubſidiũ deuenitur ad ad
uerſarium,ne locupleretur ex dolo procuratoris. ¶ Sed cõtra hoc opp.
nam qñ plures cõmittunt dolũ, quilibet põt cõueniri principaliter:vt.l.
ſi plures.ff.de dolo.ergo ſi hic pcurator ⁊ aduerſarius cõmiſit dolũ:con
tra quemlibet equaliter agi põt:ergo male dicit gl.que hic permittit de
mum in ſubſidiũ. Sol. dic ꝙ aduerſarius nõ participauit hic dolũ cum
procuratore:vnde nõ cõuenitur ratione ꝓprii doli, ſed ex generali equi
tate.Ne ratione doli alterius lucrũ ſentiat:vt.l.ſi. in prin.de eo per quẽ
fac.erit. Si vero plures cõmittunt dolũ: aut dolus vnius purgatur per
actionẽ ex cõtractu:⁊ dolus alterius per actionẽ de dolo: tunc primo de
bet cõueniri ille cuius dolus purgatur per actionẽ ex cõtractu: q: actio
de dolo eſt ſubſidiaria.⁊ ita etiã poteſt intelligi hec lex. Sed quãdo do
lus vtriuſqꝫ purgat per actionẽ de dolo:tũc quilibet poteſt cõueniri pa
riter:vt.d.l.ſi plures. ¶ Quomodo aũt hoc cognoſcit: Rñdeo:ſi vnus
cõmittit dolũ in cõtractu:alius extra cõtractum, ſicut erat hic procura
tor,qui in mãdato cõmittebat dolũ,⁊ ſic in cõtractu:ſed aduerſarius ex
tra contractum:tunc cognoſco ꝙ dolus purgatur diuerſo iure:nam quo
ad illum qui cõmittit dolum in cõtractu purgatur per actionẽ ex eo cõ
tractu,quo ad alium qui cõmittit dolum extra contractũ purgatur per
actionẽ de dolo. Si autẽ omnes extra contractũ committũt dolum:tũc
purgatur quo ad omnes per actionẽ de dolo.⁊ iſta eſt intẽtio Jaco.but.
7 hic ⁊ Bar.⁊ adde.l.j.in ſi.ff.qñ appel.ſit. ¶ †Jtẽ eſt hec[b] lex in argu.ꝙ
b nõ eſt ſufficiẽs mandatũ, qđ dominus pmittit habere gratũ ⁊ ratũ qc
quid erit legitime factũ:cũ debeat ſtari facto pcuratoris,ſiue ſiat legiti
me,ſiue nõ:vt hic. Nõ enim põt dici quo ad procuratorẽ legitime exerci
tũ mandatũ interueniẽte dolo. Tamẽ dominus tenetur ſtare actitatis,
⁊ ita dicit gl.ord.in decretis.xxj.q.j.c.relatio.hic non ſunt alia.

1 ¶ Tutor ⁊ curator cõſtituunt procuratorem ante litem conteſtatam nomine pupilli,⁊ etiam actorem.2.
3 Et quid in patre.
4 Tutor ⁊ curator quare conſtituunt actorem,⁊ non procuratorem.
5 Pupillus an poſſit conſtituere procuratorem cum authoritate iudicis.
6 Et an cum authoritate tutoris.
7 Quid in minore.
8 Procurator cõſtitutus cum authoritate tutoris, an poſſit reuocari per ſolum tutorem.nu.9.
10 Tutor ſi cõſtituit procuratorem, an eo mortuo re integra reuocetur procuratio.
11 Mandatum aliquod ſic cõtinet:titius fecit talem ſuum curatorem,⁊c. queritur an talis ſit procurator,
12 Procurator ſyndicus,⁊ economus,qualiter differunt.
13 Collegia an poſſint conſtituere procuratorem.
14 Jtem vbi conſtituent.

¶ Lex vndecima.

NEqꝫ tutoris. Tutores ⁊ curatores ante lit.cõ
teſt.non ordinãt procuratorẽ: ſed
actorẽ faciũt ordinari. Sed pupillus ⁊ adultus ante lit.ↄte.
ordinãt procuratorẽ authoritate tutoris ⁊ curatoris. poſt li
tem vero cõte. adminiſtratores tanquã domini litis poſſunt pcuratorẽ
legitime cõſtituere.h.d. Diuidit in tres partes. nam in prima parte lo
quitur de poteſtate adminiſtratorũ ante lit.cõte.in ſecũda loquit de po
teſtate dominorũ. Jn tertia loquit de poteſtate adminiſtratorũ poſt litẽ
1 cõte. Scđa ibi,pupillus. Tertia ibi, ipſi etiã. ¶ †No. ꝙ tutor ⁊ curator
nõ conſtituũt procuratorẽ ante lit.cõte. nomine pupilli, vel adulti, id eſt
tutorio vel curatorio nomine. Hoc verũ ad litẽ. Sed ad negotia poſſunt
2 cõſtituere procuratorẽ:vt in.l.pcurator.§.j.ff.mãd. ¶ †Scđo no.ꝙ tu
tor ordinat actorẽ etiã ante lit.cõteſt.ſ.cũ decreto iudicis. Jtem ipſe iu
dex ordinat actorẽ ad petitionẽ tutoris, vel curatoris: vt inſti. de cur.§.
ſi.⁊.j.de app.l.ſi actor.ſic ergo duplex eſt modus ordinãdi actorẽ:vel per
iudicẽ petente tutore,vel curatore: vel per tutorẽ ⁊ curatorẽ iudice decer
nente ſm Bar.facit.ff.rẽ ra.hab.l.actor.⁊ vide qđ ibi no. ¶ Tertio no.
in ver.pupillus.ꝙ pupillus maior infante,vel adulto,põt ante lit.ↄteſt.
ordinare pcuratorẽ cũ authoritate tutoris ⁊ curatoris. Poteſt ergo tu
tor ⁊ curator authorari in eo qđ per ſe explorare non põt.ſic.ff.de manu.
vind.l.ſi pater.in ſi. ¶ Quarto no.in ver.ipſi etiã. ꝙ tutor ⁊ curator per
litis cõteſtationem efficiũtur domini litis:⁊ poſſunt inſtantiam trãſfer
re a ſe in procuratorem. ¶ Ultimo not. ꝙ tuto
res ⁊ curatores equiparantur procuratoribus. a
¶ Quero de ratione primi dicti. Rñ. quia pcu
rator debet conſtitui a domino, id eſt ab eo qui
ſuo iure põt agere in actu de quo querit, vt.ff.e.
l.j. Sed ante lit.cõte. tutor ⁊ curator nil poſſunt
ſuo iure. Poſt litẽ vero conteſtatã: q: quaſi con
traxerũt,⁊ ſunt domini illius quaſi cõtractus:vt
ff.de act.⁊ obl.l.quecũqꝫ gerimus. dicunt ſuo iu
3 re cõſtituere pcuratorẽ. ¶ †Quid in patre:glo.
dicit idem quod in tutore ⁊ curatore.j. de bonis
mater.l.j.hoc.dicũt ꝙ qñ pater eſt legitimus ad
miniſtrator ratione vſufructus, ꝙ etiã ante lit.
cõteſt.poteſt cõſtituere pcu.q: etiã in ſuo iure cõ
ſtituit.nõ enim eſt nudus adminiſtrator,ſed con
modũ ſentiẽs.ar.ad hoc.ff.vſufru.quemadmo
c dũ caueat.l.i.in ſi. ⁊ idẽ dicendũ[c] eſt in prelatis
cũ redditus eccleſie ad eos pueniat: ⁊ ſic nõ ſunt
nudi miniſtri:ſed equiparãtur vſurarijs.⁊ ita de
bet intelligi in aut.de ſanc.epiſ.§.ſi qñ. Licet gl.
in.l.j.ff.eo.dicat in prelatis ⁊ rectoribus eccleſia
rum idẽ qđ in tutoribus, ⁊ curatoribus, ⁊ procu
ratoribus. Sed male dicit ſm omnes. Et adde
4 qđ no. Jnn.extra de reſcrip.c.edoceri. ¶ †Scđo
querit,quare tutor,aut curator põt cõſtituere a
ctorẽ,⁊ nõ procuratorẽ: Rñdeo:q: in cõſtitutio
ne actoris interuenit decretũ:ſed in cõſtitutione
pcuratoris nõ interuenit decretũ iudicis:nec eſt b
de natura pcuratoris ꝙ interueniat, cũ pcura
tor debeat cõſtitui ab eo qui hꝫ plenũ ius in re,
vel in actu in quo pcurator cõſtituitur: ideo non
5 eſt neceſſarium ſuffragium decreti. ¶ †Tertio
queritur: nũquid pupillus cũ authoritate iudi
cis poſſit conſtituere procuratorẽ.⁊ eſt ar. qđ ſic,
in defectu tutoris.qđ not.j.de in integ. reſt. mi
no.l.ſi curatorẽ habẽs.⁊.j.q admit.ad bon.po ſſ. c
6 poſſ.l.bonorum.⁊ in.c.ſi.de iud.lib.vj. ¶ †Ulte
rius queritur: nũquid pupillus poſſit conſtitue
re procuratorẽ cum authoritate tutoris,vel cura
toris ad litem: Cy. dicit ꝙ ſic de authoritate cu
ratoris ad litẽ:quia idem poteſt in illa lite,quod
generalis poſſet generaliter. ar.in.l.ſi duo,de ad
miniſt.tuto,hoc eſt intelligendũ in ea lite in qua
eſt cura,non in alia lite: vt.j.cod.l.ſi procurator.
7 ¶ †Ulterius queritur[d]: nunquid minor in ali
d quo caſu poſſit cõſtituere pcur. ſine alterius au d
thoritate. Reſpõ.ſic, in his que per ſeipſum ſolũ
poteſt explicare in iudicio:vt.l.iij.in ſi.ff.qui per.
tut. Cum enim habeat ibi legitimã perſonã ſuo
nomine,ergo procuratorẽ poteſt cõſtituere.facit
ff.eo.l.motus.§.is qui.⁊ quod ibi no.⁊ in.l.iij.in
8 prin.ff.rem rat.habe. ¶ †Ulteri⁹ quero, an iſte
procurator cõſtitutus cum authoritate tutoris
poſſit reuocari per ſolum tutorẽ. Gui.de cu.tan
git iſtã queſtionẽ in.l. ſi quis mancipijs.§.j.ff.de
inſtito. Breuiter dicit ꝙ quedã ſunt que per ſo
lum adminiſtratorem poſſunt geri: tunc admini
ſtrator poteſt procuratorẽ qualitercunqꝫ conſti
tutum,etiam ſolus reuocare:vt not. Jnno.extra
de teſti.c.ad hoc. Hodie incipit preſens iuꝫ.⁊ eſt
in.vj.eo.tit. Quedã ſunt que non poſſunt expli
cari per ſolum adminiſtratorem:tũc adminiſtra
tor ſolus nõ poteſt in talibus reuocare procur.⁊
ita eſt hic:quia nõ habet plenam adminiſtratio
9 nem. ¶ †Ex hoc apparet ꝙ quãdo ſolus tutor
poteſt conſtituere procura. vt lite a ſe cõteſtata,
tunc ſi pupillus tutoris authoritate cõſtituit,ſo
lus tutor poſſit reuocare. Ubi autẽ ſolus tutor
non poſſit conſtituere:vt ante lit. cõte. ibi nec po
teſt conſtitutum reuocare eadem enim authori
tate procedit reuocatio.⁊ conſtitutio ſecundum
10 theoricam Jnno.⁊ Bar. ¶ †Ex premiſſis infe
ro ad reuocationem tacitam que ſit morte tuto
ris, vel curatoris: nam quando mandatum ſu
mit robur a tutore ⁊ curatore, ⁊ in eius perſona
ſubſtantiatur:tunc eo mortuo re integra finitur.
ff.de acqui.here.l.ſi per epiſtolam. ſic ⁊ manda
tum actoris finitur morte tutoris. Jtẽ finitur fi
nito officio tutoris qualitercunqꝫ. Nam tute
la eſt principale:⁊ actoris eſt quid ſecundarium.

a ☞ Requirit ſpe
ciale mandatũ. ſm
gl. in.c.j.⁊ not.i.c.
ſi.extra.de iudi.li.
vj. Bar.in.l.j.⁊ ibi
plenius per Alex.
ſ.eo.tit.⁊ in.l.qui
bona.§.ſi alieno.ff.
de dam.infe. quod
nõ procedit quan
do procurator eſ
ſet perſona eccleſia
ſtica, ⁊ perſone ec
cleſiaſtice procura
tor: q: iurat de ca
lum. etiã ſine man
dato ſpeciali: vt p
iſtuꝫ in aut. princi
pales.j.de calũ.⁊
in ſua marga. in
verſic. pcurator.p
c.ſi.⁊ qđ ibi no.ex
tra de iura.calum.
no.etiã Spe.in ti.
de pcur.§.ij.verſ.
xxix.Celſus.

b ¶ Jtẽ eſt hec lex.
vide Bart.⁊ ibi.l.
que omnia.§.pla
ne.ff.eodẽ.vbi no.
Bald.in rub.j.de
exer. dixi in.c.pe.
de fideiuſſ. Andr.
Baba.

c ¶ Et idem dicen
dum. No.ꝙ prela
ti equiparant vſu
rarijs.⁊ an ſit verũ
vide qđ nota.in.c.
preſenti.§.porro.
de off.ordi.in.vj.⁊
l.c.ſtatutũ.§.aſſeſ
ſorem. de reſcript.
eo.lib. And. Bar.

d ¶ Ulterius que
rit. Not. ꝙ minor
in caſibus in qui
bus poteſt agere,
poteſt conſtituere
procuratorem. vi
de tex.⁊ Bar.ff.de
manu.vindic.in.l.
etiã.vid Bar.in.l.
ſeruos.ff.de ali.le
ga.vbi ſeruus po
teſt cõſtituere pro
curatorem in his
quibus poteſt age
re.l.j.ff.e.⁊ doc.in
c.fin.de pac.in.vj.
vbi minores poſ
ſunt cõſtituere pro
curatorẽ.⁊.l.ſi vi
ctuꝫ aut vratum.
ff.de re iudi. vide
Pe.de an.in.c.fi
na.de iudic.in.vj.
Jnn.i.c.ex parte.
de reſt.ſpo.⁊ Bar.
in.l.iij.§.ſi quidẽ.
ff.qui per.tutores.
⁊ vide in.l.ſed ⁊ ſi
vnius.§.quod au
tem ait.ff.de iniur.
Andr.Barba.

rideo ſine principali eſſe nõ põt:vt.ff.de neg.ge.
l.qui aliena.§.ꝗꝗ.ꝛ.l.ſi.§.j.j.de admi.tuto.qđ eſt
11 no. ¶ † Ulterius q̃ro,in quodam mandato repe
ritur ita ſcriptũ. Titius facit talem ſuũ curatorẽ
vel cõſtituit curatorem ſuorũ bonorũ ad agendũ
ꝛ defendendũ ꝛc. modo querit vtrũ iſte ſit procu
rator.certũ eſt enim ꝙ non eſt ꝓcurator:quia non
eſt vis in noĩe,ſed in modo cõſtituendi ꝛ ĩ qualita
te rei mãdate:vt no. In.ꝛ Abb.extra de ꝓcu.c.
petitio.Ego allegõ tex.ad hoc bene facientẽ.ff.ď
cõdi.ꝛ demon.l.pater ſeuerinam.§.cõditionum.
12 ¶ † Ultimo eſſet hic tractandũ de differẽtia in
ter ꝓcuratorẽ,ſyndicũ ꝛ economũ.gl.tãgit hic ď
differẽtijs inter actorẽ ꝛ procuratorem:de alijs re
mittit ad no.in.l.j.qđ cuiuſcꝫ vniuer.no. Dicit ta
men vnũ,quod nõ eſt verũ:ꝙ actor tutoris ꝛ cu
ratoris nõ põt niſi generaliter ordinari etiam ad
vnã cãm tm̃:vt.j.de app.l.ſi actor.ſm̃ Iaco.but.
13 ¶ † Domi.Cy.tangit hic vtrũ collegia[a] poſſint
ꝯſtituere ꝓcuratorẽ. Tenet ꝙ ſic in reb⁹ ꝓprijs
ipſorũ collegiorũ.ſed ſi eſt collegium quod habet
adminiſtrationẽ ſine ꝓprietate:ſicut eſt collegiũ
priorũ,ſeu ãtianorũ.iſti non poſſunt ordinare ꝓ
cur.ſed ſyndicũ cũ authoritate iudicis,ſm̃ Pet.
ꝛ Cy.exemplum in collegio habẽte proprietatẽ ꝛ
ꝛ adminiſtrationẽ,verbi gratia:ſi ponam⁹.ꝙ de
beat aliquid collegio mercatorũ,vel qđ habeant
ꝓprias poſſeſſiones illi⁹ collegij:quas ſi vellent,
poſſent inter ſe diuidere:vt ar.ff.de colle.illici.l.j.
in ſi.ꝛ ar.ſi ſerui.vẽdi.l.teſtatrix.que eſt.l.ſi.§.plu
res. nõ tamẽ idem dico in ciuitate vel caſtro:qꝛ lꝫ
populus ſit congregatus:tamen multi ſunt q̃ ibi
nõ ſunt.vnde cũ preſentes nomine ſuo,ꝛ aliorum,
debeãt dare mãdatũ:certũ eſt qđ inquantũ alios
repreſentãt nõ ſunt dñi:ideo nõ ꝓcu.ſed ſyndicũ
habẽt cõſtituere:vt.ff.qđ cuiuſcꝫ vniuer.no.l.nul
14 li.† quem conſtituent [b] in loco publico,ꝛ cõſue
to,ꝛ ſolẽniter populo cõuocato,ꝛ cõgregato, et
authoritate iudicis cõpetentis: vt.l.ij.de decu.
li.x.ꝛ.j.de ſeruis reipubl.manu.l.j.ibi dum dicit,
ab ordine conſentiente prẽde.ꝛ.l.ſi decreto.ꝛ fa
cit.l.vlt.j.de legatio.lib.x.ꝛ adde quod no.ff.de
pact.l.item magiſtri.

[a] ¶ Utrũ collegia. An collegiuꝫ põt cõſtituere procuratorẽ vide Bal.i.l.j.ff.eo.ti.ꝛ vide ꝙ habetur in.c.accedentes.de reſcri.ꝛ que ibi dixi. And. Barba.

[b] ☞ Quem conſtituent. Adde tu de iſta.q.ſ.an collegiũ vel vniuerſitas.ſyndicũ cõſtituere poſſit: ꝛ an requiratur ſuperioris licentia ꝛ qualiter congregetur cõſilium ad hoc agendũ,an ſit neceſſaria ſingulorũ citatio ꝛ an caſualiter cõgregati conſtituant eum,ꝛ vtruꝫ ſint nomina conſtituentiũ ſigillatim exprimenda ſcribenda, ꝛ an debeant cõſtituẽtes nominare eũ ſigillatim vel ſimul nõ Ia.reb.in.l.obſerua enu.1.2.3.ꝛ.4.ꝛ vtrobiꝗ poſui i apoſt.ad ipſum.j.de decuri.lib.x.ꝛ i l.ſi quid extraordinagiũ in.7.8.ꝛ.9.ꝛ vtrobiꝗ etiã poſui in addi.j.de legatio.eo.lib.ꝛ in.l.ſi.j.de vendi.re.ciui.eo libr.Celſus.

1 ☞ Mandatũ non requiritur ad aliqueꝫ defen
dendum etiam ſi dominus erat litẽ conteſtatus.
2 Coniuncta perſona an admittatur ſine mandato
3 Quid in minore.
4 Procurator ad negotia debet habere.xvij.ann.
ad iudicia vero.xxv.
5 Syndici qui conſtituuntur ad denũtiandũ ma
leficia,an debeãt habere.xvij.annos vel vltra.
6 Minor.xxv.annis an habeat vocem in cõſtituti
ne ſyndici.
7 Defenſor interueniens poſt litem conteſtatã an
debeat diffinitiue condemnari.
8 Allegãs cauſas abſentie an debeat ſatiſdare.
9 Filius ſi condemnetur in caſu huius legis,an re
ſtituatur in integrum.
10 Filius minor an admittatur ad defendendum in
cauſa criminali.
11 Pater minor.xxv.annis an ſit ſufficiens defen
ſor pro filio.
12 Maior an admittatur pro coniuncto minore ſi
ne mandato.

¶ Lex duodecima.

Exigendi. H.d. Ex parte defenſoris non requiritur mandatum. Item ex parte actoris coniuncta perſona non cogitur allegare mandatuꝫ. Iteꝫ admittiť filius minor ad defendendũ patreꝫ vbi pater veriſimiliter erat ꝓpter abſentiã afficiẽdus magno incõmodo.h.d. ¶ Diuiditur in duas partes.in prima loquitur de filio maiore admittẽdo ad defenſioneꝫ patris duplici ratione.prima:qꝛ quilibet admittiť. Secunda qꝛ cõiuncta perſona que nõ ſolũ ad defendendum ſed etiam ad agendũ admittiť ſine mandato.ſcđo loquitur in filio minori qui attenta generali iuſtitia.i.obſeruãtia,ꝛ regulis iuris ciuilis nõ dꝫ admitti,non quia carẽs mandato:ſed qꝛ nõ habens idoneam etatẽ. Sed attenta iuſtitia ſpeciali:qꝛ filius cui⁹ mea intereſt:ꝛ qꝛ periculũ erat in mora ſi pater non defenderetur,debet filius admitti etiam ad plenã defenſionẽ. Secunda incipit ibi,ſane. Et ex hoc apparet caſus in terminis. Uel forma ipſũaliter;pater querebat ab imperatore:Ego fui conuentus a titio.ꝛ lit.conteſt.me abſentaui,filius meus minor ad defenſionẽ cõparuit:iudex eũ repulit:quia non habebat mandatũ:ꝛ qꝛ erat minor.queriť nunquid iudex recte proceſſit. Reſpondet imperator ꝙ nõ,nam prima ratio qꝛ nõ habebat mandatũ non obſt. primo:qꝛ defenſor qui de iure communi admittitur ſine mandato:ergo multo fortius ad defendendum. Itẽ ſcđa ratio de minori etate nõ ob.qꝛ licet de rigore minor ſit illegitimus defenſor:tñ de equitate iuſtius eſt potius filiũ audire,ꝙ patrem tanquã indefenſum graui condẽnatione afficere.h.d.Ia.but.vel ſic. Ad querelaꝫ patris cuius fili⁹ ad defendenduꝫ nõ fuit admiſſus. Imperator redarguit iudicem qꝛ maior fili⁹ iure communi debuit admitti Minor autẽ iure ſpeciali qꝛ filius,ꝛ qꝛ pater indefenſus erat in caſu comdemnationis.h.d.ſm̃ Cy.qui ita ponit caſum licet hoc nõ ſit in ſua lec.ſed hoc fuit in quodã ſuo lib.ſcriptũ. ¶ In text.
1 ibi,a filio tuo.ſ.paſſiue. ¶ † No.ꝙ ad aliquẽ defendendũ etiã ſi dñs erat
lit.cõte.nõ requiritur mandatũ. ¶ Scđo no.ꝙ defenſor comparẽs poſt lit.cõte.teneť ſatiſdare nõ ſolũ pro defenſiõe,ſed plenarie iudicatum ſolui. ¶ Tertio no.ꝙ coniuncta pſona etiã in agendo nõ teneť allegare mãdatum. ¶ Quarto no.ꝙ filius minor admittitur pro patre defendendo taꝫ cuꝫ mandato,ꝙ ſine.qđ eſt no.dignũ. ¶ Quinto no.ꝙ licet ſnia ſit iuſta,tamen ſi potuit eſſe iuſtior:debet in meli⁹ reformari. ¶ Ultimo no. equitatẽ preferri rigori ꝛ ꝙ tota hec lex loquať poſt lit.conte.patet ex fine legis:vbi ſit mentio de diffinitiua,que nõ põt ferri cõtra pſteꝫ abſentem lite nõ cõteſt. ¶ Op.cõtra pmuꝫ notabile,nã videtuř ꝙ omnis cõparens nomine alieno debeat docere de mandato vel ſaltem cauere de rato
2 vt.l.j.§.eo.Sol.ibi ad agendũ:hic autẽ ad dfendendũ. ¶ † Scđo oppo.
ꝙ cõiuncta perſona nõ admittitur ſine mãdato:vt.ff.de mino.l.patri ꝓ filio.So.ibi loquitur in his que requirũt ſpeciale mãdatũ:tũc enim nõ admittiť coniuncta perſona ſine mandato:qꝛ nõ operatur pl⁹ cõiunctio ꝙ mandatum generale,imo minus:vt in.l.iij.§.ꝫ ſi forte.iud.ſol. In his ergo que requirũt ſpecialẽ cõmiſſionem,coniunctio perſonarũ nil opera
3 tur:vt.ff.de acqui.her.l.ſi q̃s mihi bona.§.iuſſum. ¶ † Tertio op.hic
ꝙ de rigore minor nõ admittiť ad defendẽdũ.cõtrariũ videť ꝙ admittitur ad defẽdendũ,ſi eſt ſaltẽ.xvij.an vt inſti.q̃ manu.non poſ.§.eadẽ.ꝛ.ff.de manumiſ.vind.l.ſi collectane⁹. Sol.ad negotia poteſt eſſe procurator,ſi eſt plene etatis puta.xvij.an.verba ſunt alibi.tex.in.l.melius.prin.de ali.leg.ſed ad iudicia requiriť perfecta etas in qua cadit efficax
4 obligatio ſine ope reſtitutiõis in inte.vt.ff.eo.l.minor.xxv.an. ¶ † Pa
ter ergo ꝙ ad negotia requiriťur etas.xvij.ann. Sed ad iudicia requiriť ꝙ cõpleuerit.xxv.ann.ꝛ ita eſt regula generalis,que fallit in.l.noſtra cõi gl. Sed hãc gl.impugnat Ia.de are.dicẽs ꝙ in ꝓcur.ad negotia nõ requiritur certa etas vnde etiã pupillus põt eſſe procu.ad negotia:ꝛ imputet ſibi qui elegit:vt.l.ſed ꝛ ſi quis.§.ſi.cũ.l.ſeq.ff.ď inſti.ꝛ ď exerci.l.j.§.eſt autẽ.ď acq.poſ.l.j.§.ceterũ. Nec eſt verũ dicit ipſe ꝙ.§.eadẽ.lege inſti.q̃ manũ.nõ poſ.loquať in ꝓcur.ad negotia,imõ ad iudicia:qꝛ ad negotia nõ eſſet neceſſaria manumiſſio,cũ ſeruũ poſſit eſſe procu.negotiorum.vt.ff.eo.l.ſeruũ quoꝗ.in prin.ꝛ ideo dicit ipſe ꝯſidero ratione legis que enim eſt ratio ꝙ minor.xxv.ãnn.non poteſt eſſe ꝓcur:certe illa eſt ratio qꝛ ſi damnum pateretur,reſtitueretur in integ. Pone ergo ꝙ minor non põt dãnum pati:vt qꝛ eſt ꝓcur.actoris.vnde non venit aliqualiter cõdemnand⁹.vel eſt ꝓcur.rei idonee releuatus itã qđ executio non poteſt fieri in ipſuꝫ:certe iſte eſt idone⁹ ꝓcu.dũmodo ſit maior.xvij.an.qꝛ ex quo ceſſať reſtitutio i inte.ꝛ priuilegiũ minoris etatis propterea idonee poteſt ſatiſdare ſecunduꝫ Ia.de are.ſed Ia.bu.tenet gl.ꝛ intelligit.§.eadẽ leg.i procur.ad negotia. Nec ob.quod dicit Ia.de are.quia aut cõſideras ipſum procura.ſimpliciter:ꝛ tunc cuiuſcunꝗ etatis poteſt conſtitui ad negotia.aut conſideras ipſum reſpectu actus manumittendi.ſ.vt in minore ſit iuſta cauſa manumittendi:vt eum habeat procur.ꝛ dico ꝙ nõ ſiet minor.xvij.an.vt.d.§.adẽ lege.ꝛ eſt duplex ratio manumittendi:prima ne poſſit obligari minor ſi male geſſerit.q̃ nõ obligaretur efficaciter exiſtens ſeruus.vt.ff.de neg.geſt.l.eum actum.ſecũda qꝛ preſumit lex ꝙ propter beneficium libertatis erit legalior domino ar.ff.de pe here.l.ſed ꝛ ſi lege.§.conſuluit.ſm̃ Ia.bu. Concludit ergo ꝙ ad iudicia minor.xxv.an.ſiue debeat executionẽ pati ſiue non ſit legitimus procur nõ qꝛ nõ habet legitimam etatem,que in iudicijs requiritur.ar.j.q̃ dare tu.poſ.l.i vniuerſis ꝛ.j.de bonis que lib.l.cũ nõ ſolũ.§.ſi autẽ. Decopi.de conſuetudine ap probatur:qꝛ cũ in ꝓcu.debeat iudiciũ ſubſtãtiari:vt.j.de ſen.ꝛ interlo.l.j.merito debebit habere legitimã etatẽ. Preterea quotidie põt emergere leſio licet in ipſum nõ fieret principalis executio,vnde ratione leſionis emergẽtis poſſet petere reſtitutionẽ in inte.ꝛ ſic fieret durior cõditio aduerſarij per interuentum ꝓcur.qđ eſt abſurdũ.ꝛ cõtra regulã vt.l.minor.§.ſi.ff.eo. Rñ.etiã aliter ad.§.eodẽ lege.qꝛ dico ꝙ ẽt in negotijs pupill⁹ põt eſſe ꝓcur.tamẽ qñ ſeruus manumittitur vt ſit procurator iudex qui interponit decretũ ſine authoritate,nõ debet aliquid facere ſibi imputabile.aliud eſt ergo querere vbi nõ requiritur decretũ,vbi dñs imputat ſibi ſuam fatuitatem. Aliud vbi requiritur decretũ,vbi iudex nõ debet eſſe fatuus nec pati quod negotia minoris committantur eſt ei qui minor

xvij.anu

xvij. anni. ꝓpter imbecilitatem ſui ꝯſilij. Preterea dico ꝙ in ꝯctib⁹ ꝗli
bet etas eſt idonea, dūmodo ſit capax ꝯſenſus: q2 negotiū ſit inter cōſen
tientes, in iudicijs ſecus: q2 ſit inter ꝯdicētes. ⁊ ſi in negotijs caderet ꝯdi
ctio, non teneref qs admittere minorē. xvij. ann. ad negotia. Verbi grā:
duo ſunt ſocij, vnus abit, et vult relinquere ꝓcu. minorē. xvij. ann. ad ad-
miniſtrandū ſocietatē: certe alius nō teneſ huc ꝓcu. admittere. ſ3 ſi eſſet
maior. xvij. an. teneref eū admittere. ar. ff. ꝓ ſocio. l. ideꝗ. Quod dixi in
5 ꝓcu. ad iudicia, dico in actore. ¶ † S3 dubitari pt in ſyndicis q ꝯſtitu
untur ad denūtiandū maleficia: nūqd ſufficiat ꝙ ſint maiores. xvij. an. ⁊
ex gl. pt argui ꝙ ſic, q eſt in. l. ꝺ pupillo. in prin. de noui ope. nū. Cōtrariū
credo, ꝙ debeāt eſſe maiores. xxv. ann. ar. in. l. vlt. ſ. de le. tu. cū habeāt in
tereſſe in iudicio, ⁊ ſuas denuntiationes ꝓſeq: vt. l. ab accuſatione. §. nun
6 ciatores. ff. ad turpi. ⁊ ar. ſ. ꝺ aut. pſtā. l. clariſ. ¶ † S3 nūqd minor. xxv.
a an. habeat vocē[a] in ꝯſtitutione ſyndici: vr̄ ꝙ ſic: vt no. In. de opē. no.
nū. c. cū ex iniūcto. Cōtrariū vr̄ p. l. ſpurij. §. j. ff. ꝺ decur. ita t3 Dy. in. ꝺ.
l. de pupillo. ꝙ in actib⁹ ⁊ cōſilijs publicis minores. xxv. an. nō habeāt
vocē authoritatis. Op. de. l. j. §. pueritiā. ff. de poſtu. Sol. ibi in aduoca-
to: hic in ꝓcuratore. Et eſt rō: q2 ꝓcurato obligaſ ex pſentia, ſ3 nō aduo-
cat⁹ ſm gl. Itē q2 in aduocato nō ſubſtātiaſ iudiciu. Deinde vos vide-
7 tis hic ꝙ fili⁹ abſente patre nō aget patris cōſenſu, vel authoritate, et ſi
ſit minor. qꝺ dic vt plene no. ff. de iudi. l. ſi lōgi⁹. §. ſi ſiliuſfa. ¶ † S3 q̄ro
circa finē huius. l. nūqd defenſor poſt lit. cōte. interueniēs ꝺ3 diffinitiue
dānari. ⁊ vr̄ ꝙ nō: q2 libellus ⁊ ꝯteſtatio litis nō cōcludit ꝯ eū, ſed ꝯ do-
minū abſentē. Cōtrariū eſt verū: q2 in ipſum ſit trāſlatio initātie: vt. ff. de
8 ſolu. l. ſolutionē ⁊ iudiciū. de hoc no. ff. ꝺ ne. ge. l. liberto. §. ſi. ¶ † Scꝺo
q̄ro: nūqd allegās cās abſentie teneaſ ſatiſdare: Gl. h ſentit ꝙ: ⁊ nō hoc
eſt expſſum. ff. de reg. iur. l. in eo qꝺ. §. j. in gl. Jan. dicit ꝙ iſtud eſt verū
qn̄ ipſe allegat cās abſentie facti, puta morbū. ſec⁹ ſi alias cās abſentie
iuris. i. priuilegiū: tūc ꝺ3 habere mandatū, vel cauere. ita dicit ſubtiliter
9 Inn. extra de accu. c. veniēs. ¶ † Tertio querit in litera: nunqd iſte fi-
b lius reſtituef in integrū, ſi ꝯdēmnet defenſorio[b] nomine. gl. t3 hic ꝙ nō:
q2 ex quo lex legitimat eū, ꝺ3 haberi ꝓ maiore. Cōtrariū vr̄ tenere gl. ſ. ſi
de momē. poſ. l. j. ⁊ facit. ſ. de iud. l. ꝓperandū. §. ſi. Sol. qn̄ minor h3 legi
timā pſonā p alio, nō reſtituiſ l iure: vt hic: q2 repſentat maiorē. facit qꝺ
no. ff. de mino. l. iij. §. ſed verū. ſed qn̄ h3 legitimā pſonā p ſe tūc reſtituiſ
10 in inte. vt in ꝯrio. ⁊ adde qꝺ no. in. c. ſi annū. de iud. li. vj. ¶ † Quarto q̄-
ro, qd in cā criminali, nūquid filius minor admittaſ ad defendendū pa-
trē, ⁊ ad allegandū iura patris in iudicio etiā ſine mandato: Rū. ſic: vbi
natura cauſe admittit defenſorē: nā tūc cū ibi vertit maius periculū: er-
11 go filio ꝺ3 magis pmitti defenſio. ar. huius. l. in ſi. ¶ † Quinto q̄ro, qd
ſi pater eſt minor. xxv. ann. nūqd erit legitimus reſpōſalis ꝓ filio ſuo:
vr̄ ꝙ nō: vt. l. vlt. ꝺ legi. tuto. Rūdeo: ad agēdū nō admittet, ſ3 ad defen
dendū ſic, ſi periculū eſt in mora. ar. huius. l. ꝯiūcta. l. pater filio. ff. de mi
no. q inter ceteros coniunctos dicit patrē magis priuilegiatū. Quid in
matre minore: forte nō admittet, ne ꝯcurrant duo ſpecialia: q2 mulier, ⁊
q2 minor: niſi forte eſſet cauſa ſtat⁹, vel fame: vt. l. ij. ⁊. iij. ff. de lib. cauſa.
Quid in nepote: credo idē: q2 eſt eadē rō que in filio: ar. ff. ad mace. l. ſiliū
habeo. Quero, qd in trāſuerſalibus: Rū. cū hec lex ſit ꝯ regulas iur. nō
admittā aliquē de trāuerſalibus minorē: q2 nō reperit lege cautū. ar. cō-
tra: q2 idē in tranſuerſalib⁹ vſqꝫ ad quartū gradū. vt. l. petitionē. §. egre
12 dientē. de aduo. diuer. iud. ¶ † Quero ecōuerſo, an maior admittiſ pro
coniuncto minore ſine mandato: ⁊ videtur ꝙ nō: q2 cum ab eo nō poſſit
habere expreſſum mandatū: ergo nec tacitū: vt. ff. loca. l. qui ad certū. cō
trariū eſt verū: vt no. ff. ꝺ admi. tut. l. tutores qui. poſt prin. Debebit eñ
cauere de rato qꝺ legitime ratificabitur: que cautio equiparatur manda
to: vt. ff. de admini. tut. l. vulgo. ⁊ hoc tenet hic Jac. de are. ⁊ Cy. ⁊ adde
quod no. idem Ja. ff. de lib. cauſa. l. benignius.

1 ☞ Exceptio procuratoria debet opponi ante litem conteſtatam.
2 Appellatio reſcindit iudicatum.
3 Iudex ante litē conteſt. legitimauit procuratorē nō legitimandū, cōtra quem pars propoſuerat ⁊ probauerat legitimā exceptionem, an in cauſa appellationis a diffinitiua poterit hoc grauamen tolli. nu. 4.
5 Quid in exceptiōe: tu es femina, vel minor: idē nō potes eſſe procurator.
6 Bannum, an ⁊ quando poſſit reſolui in ſimplicem citationem.
7 Probationes legum habentur pro liquidā probatione.

¶ Lex decimatertia.

ITa demum. ¶ Exceptio declinatoria omiſſa in cauſa principali, nō pōt oppo-
ni in cauſa appellationis. h. d. vel ſic. Exceptio militie nō op
poſita procuratori in prima cauſa, non poteſt opponi in cauſa
appellationis a diffinitiua. h. d. ¶ No. ꝙ legitimatus in cauſa principa
li, videſ legitimatus in cauſa appellationis. ¶ In tex. ibi tibi. ſ. militi.
¶ In tex. qꝺ nec iſte ver. alibi nō reperit. in tex. integra. in cā principali
⁊ reſpicit primū ſūſum. l. nō iſtū. ver. qꝺ nec ⁊c. q2 cū eſt appellatū a diffi-
1 nitiua: impoſſibile eſt q res ſit integra. ¶ † Not. ꝙ exceptio ꝓcuratoria
ꝺ3 oppo. ante princ. li. ꝯte. ⁊ ſ3 in cā appellationis ſit denuo lis conteſtā
da inter pſentes. ſ. ne lic. in vna eadēqꝫ cā. l. j. ⁊ no. extra q fil. ſint legi. c.
ꝑ venerabilē. tū quo ad eundē ꝓcuratorē qui interfuit pme cauſe nō di-
citur res integra: q2 fuit effect⁹ dn̄s litis: vt. ff. de appel. l. ab executore.
§. ſi. Scꝺo no. ꝙ exceptio omiſſa ante. lit. cōteſt. nō pōt opponi in cauſa
2 appellatiōis. ita videas hic. ¶ † Ex quo no. ꝙ ꝑ
appellationē reſcindiſ iudicatū, ⁊ reponiſ quis
in eo ſtatu, vt poſſit facere omnia que poſſet poſt
lit. cōte. ad illū eñ ſtatū reduciſ: nō ad eū q erat
ante lit. cōte. qꝺ no. ſm Bar. ¶ Quid ergo ſi pro
curator poſt li. cōteſt. īteruenit, ⁊ fuit legitimata
pſona eius tacite ꝙ nihil fuit obiectū in reliquo
ꝓceſſu, nūquid in cā appellationis poſſit obijci:
videſ ꝙ ſic ſ3 Bar. cū hoc emerſerit lite cōte. qꝺ
eſt falſum: q2 appellatio reſcindit grauamē iudi-
cis: ſ3 nō grauamē qꝺ qs ſibi ingerit ſuo facto ⁊ a
negligētia, vñ ſiue p lit. ꝯte. ſiue p aliū actū pars
ingeſſerit ſibi grauamē, imputet ſibi. ar. ff. ꝺ iud.
l. ſed ⁊ ſi ſuſceperit. ⁊. ff. de edē. l. argentari⁹. §. cū
3 autē. ibi dn̄s dicit, de ſe queri debet. ¶ † Sed po
namus ꝙ iudex an̄ lit. cōte. legitimauit ꝓcurato
rē nō legitimandū, ꝯ quē pars oppoſuerat, ⁊ ꝓba
uerat legitimā exceptionē: nūqd in cā appellatio
nis a diffinitiua poterit hoc grauamē tolli, ⁊ pro
ceſſus reuocari: vr̄ ꝙ nō ex theorica Bar. q2 ap-
pellatio a diffinitiua nō reſpicit ea q̄ preceſſerūt
conteſtationē litis. In ꝯriū videſ tex. in. c. vlt. de
app. lib. vj. ⁊ adde qꝺ no. Inn. extra de app. c. ſe-
pe. Sol. dic ꝙ quedā eſt exceptio ꝓcuratoria, q̄
reſpicit iudicij nullitatē, ſeu īpoſſibilitatē: vt ex- b
ceptio falſi ꝓcuratoris, ⁊ exceptio ꝙ ꝓcurator eſt
bānitus, vel ſeruus. ⁊ iſta in cā appellationis re-
fricaſ: q2 cū reſpicit nullitatē ꝓceſſus, ⁊ ſnīa. ieſſe
videſ appellatiōi: vt. ſ. qn̄ ꝓuo. nō eſt neceſ. l. j. ff.
fami. ercij. l. q̄dā mulier. ⁊. ff. de iure pa. l. cerme-
lia pia. Quedā eſt exceptio ꝓcuratoria que non
reddit ꝓceſſum nullū, ⁊ iſta nō refricaſ in cā ap-
pellationis: vt hic. ¶ Sed querit, qd ſi opponiſ
exceptio ꝓcuratoria ꝯ ꝯctū, non ꝯ iudiciū: Rū.
iſta pōt in cā appellationis refricari: q2 tāgit ne
gotiū de quo agiſ, ⁊ ſimul: nā ſeorſum examinaſ
4 ab ipſo ſm regulā. ꝺ. c. vlt. de appel. li. vj. ¶ † S3
hic queriſ: nūquid oppoſita exceptione q̄ reddit
iudiciū nullū, vel nō reddit iudiciū nullū, ſed ſu-
ſpēdit ſi iudex ꝯ excipientē pnūciat ⁊ interloqui-
tur, an īfra. x. dies poterit ꝓcedere ad viteriora.
⁊ videſ ꝙ nō: q2 innouaret pēdente termino ap-
pellādi ꝯtra no. per gl. in. ꝺ. c. vlt. S3 tu alleg. gl.
iuris ciuilis. ſ. de dila. l. a ꝓcedēte. ¶ Sed qd di
cem⁹ in cā criminali: Iudex qui p imperitiā ꝓ-
curatorē admiſit, nūqd ꝓceſſus erit nullus: Gl.
dicit ꝙ nō. ſ. de adui. ꝙuis indubitati. Idē no.
in. c. j. de iud. li. vj. Alij dicunt ꝯ: q2 natura cauſe c
principalis reſiſtit huic procuratori, ſine vllo ſub
iecto exceptionis ꝓcuratorie. hoc tenet Ja. bu.
in. l. licet. ſ. e. nō ob. l. ꝙuis idubitati. q2 ibi erat
negotiū liquidatū īter pſentes, ⁊ erat ꝯmiſſuꝫ
ideo ſolū in calculo ferēde ſentētie. i. petendi ſen-
tentiā proferri. Unde iudiciū erat legitime ſub-
latū. ſed communis opi. eſt ꝙ teneat proceſſus, ex
5 quo nō fuit obiectū. ¶ † Sed vlterius queritur:
nūquid idē qꝺ hic dicitur ſit in exceptiōe, tu es
femina, vel minor: ideo nō potes eſſe ꝓcurator:
Dicūt gl. ꝙ ſic: vt poſt lit. ꝯte. nō poſſit hec exce
ptio opponi. qꝺ eſt no. adde qꝺ no. extra de reicr.
c. ſciſcitatus. Nō ob. ꝯ. eo. l. q2 abſente. q2 ibi mu
lier nō fuit admiſſa per aduerſariū: vel ibi nō ha-
buit mādatū, vnde pīudicaſ marito abſenti: ⁊ ſic
nō ob. Deinde cōclude, ꝙ licet appellatio ſuſpē
dat pronuntiatū ⁊ ea que ordinātur ad ipſum: nō
tamē ſuſpendit lit. conteſt. nec ea que ordinātur
ad lit. ꝯte. ita eſt caſus hic. hec no. Jo. mo. ⁊ Jo.
6 an. in. ꝺ. c. vlt. de app. li. vj. in nouel. ¶ † Reſtat
vnū querere, appellatio nō reſcindit probatiōes
cōfeſſionū, vel teſtium. Quero ergo de tali caſu.
Cauetur ſtatuto ꝙ bānitus non cōparens intra
viij. dies, tāquā cōfeſſus ⁊ cōuict⁹ debeat ⁊ poſ-
ſit condēnari. Certū eſt ꝙ iſtud ſtatutū nō poteſt
inducere fictionē p quā tollaſ appellatio ad ſupe
riorē: q2 nec directe nec idirecte pt appellatio tol
c li[c]: vt ex. de iureiu. c. venientes. Pone ḡ ꝙ appel
laſ, q̄ro qd habeat ꝓbare appellās: nūqd bannū
reſoluit in ſimplicē citationē: Rūdeo: q2 bāni
tus hr̄ p cōfeſſo ⁊ ꝯuicto: in quo ergo appellatio
patrocinaſ ſibi, cū neceſſe ſit ſententiam cōfirma-

a ☞ Minor. xxv. an. habeat vocem. Adde Jac. re buf. in. l. ſi quid extraordinarium. nu. viij. ver. no. de. q. in cauſis que tāgunt cauſam publicā. de. q. ibi poſui in apoſt. ad ipſum in verſic. omnes qui ſunt de vniuerſitate. ſ. de legatio. li. decimo. Celſus.

b ¶ Defenſorio nomine. Not. pro intellectu gl. in. l. i. ſ. ſi de momēta. poſ. fue. ap. And. bar.

c ☞ Directe nec indirecte pōt appellatio tolli. Tu dic hoc verū de iuſta, etiā ſi per papam, aut principē ꝯmittatur alicui cā cū clauſula appellatione remota: q2 illa clauſula intelligiſ de iniuſta. ita no. Fely. in. c. cauſam que. col. xiiij. ver. ſimiliter dicit Bar. extra de reſcrip. de quo not. plene in trac. meo clauſularū, in ver. appellatiōe remota verſi. iij. Celſus

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

ri: Reſpōdeo ſi appellās aſſumit in ſe onus probandi innocētiā, vinceri ī appellatiōe: vt. l. ſi. de er ro. aduo. ff. de app. l. creditoꝛ. §. iuſſus. ī. de rebus cre. l. generaliter. §. i. ꝛ no. in. l. ſi. ꝺ iura. cal. p Ja. de are. q꞉ iꝫ habeaꝛ pro cōfeſſo ꝛ coniucto: tū iſta ꝟba nō operaꝛ niſi ficta confeſſione: quia ex ſola cōtumacia hoc deſcendit. Si aūt iſte nō aſſumat in ſe ōn⁹ pbādi innocentiā: tunc videꝛ ꝙ iſte appellās omnino dꝫ ſuccumbere: q꞉ in dubio ſtandū
7 eſt cōfeſſiōi ēt ficte. ¶ † Ego dixi ī quadā qōne adulterij: qꝺ niſi pbareꝛ mr̄imoniū p accuſatorē, ꝙ accuſat⁹ ꝺbeat abſolui: q꞉ hꝫ pſumptionē p ſe ꝙ nō fuerit mr̄imoniū, ꝛ pſumptiones legū habē tur p liquida pbatiōe, vt. ī. de p. ri. tuto. l. tutoꝛ. ſꝫ ſi mr̄imoniū eēt: pbatuꝫ iſte appellās deberet ſuccūbere: q꞉ illud qꝺ eſt facti pſumiꝛ ex cōtumacia ī. concubitus ſꝫ nō qꝺ iuris eſt. i. mr̄imoniū. no. xxx. q. j. alias vl. c. ſi. ꝺt Ja. bu. ꝙ ille q ī iudiciū nō pōt eē nec ſuo, nec alieno noīe, qꝺ īpoſſibile ē quod ei⁹ pſona legitimeꝛ. facit. ff. ꝺ iu. l. non idcirco. §. cum poſtea.

1 ☞ Sentētia ꝯ minorē ꝗ caſu nō vacillet.
2 Minor ſimpliciter citat⁹ intelligiꝛ citat⁹ vt legitime cōpareat.

¶ Lex decimaquarta.

NOn eo minꝰ. Sententia lata p pſona nō lītia rōe etatis valet, que ꝯ nā, nō vꝫ. h. ꝺ. ꝛ adde ꝙ no. ī. i q. cau. ī ite. re no. eceſ. l. tuto. vbꝛ oīno videas. ¶ † Inter. aduerſ⁹ te. ſ. maiorē q̄ro an ꝺ lex habeat locū ī pupillo. R̄n vt no. ſ. e. l. neqꝫ tutores. vbi gl. dicit idē ī pupillo ꝙ in adulto qꝺ eſt no. Scꝺo q̄ro, qd ſi nō eſt lata ſnīa, an valeāt acta. R̄nde. ſi acta ſūt ī fauorē minoris, valēt. ſꝫ ſi ī ei⁹ ꝺānū, nō valēt. ſꝫ Pe. ꝛ Cy. ſꝫ qd ſi nō apparet: puta q꞉ nō eſt publicat⁹ pceſſ⁹: R̄n. ī dubio nō valēt: q꞉ ita pōt eē ꝯ minorē, ſicut p minore. ar. iſt. ꝺ auth. tu. §. neqꝫ ſꝫ Ja. bu. ī ſcho. Ego dico ꝙ aut aduerſarius minoris petit īfrīgi illū actum, aut ipſe minor. pmo caſu nō dꝫ audiri minore ꝯdicēte. ar. hui⁹ . l. ſcꝺo caſu credo ꝙ minor ſit audiēd⁹: nā ſi poſtea apparet ꝙ acta faciūt p minore: poterit ille actis īherere. ar. ff. ꝺ mino. l. ſi iudex circūuēto. ꝛ iꝺ aduerſari⁹ minor dꝫ eē caut⁹ vt opponat ꝺ minore etate
2 ꝛ ꝺ pſona nō lītia, añquā fiāt acta. ¶ † Et adde ꝙ no. ī. l. ſi minor. ff. ꝺ bo. aut. iud. poſ. vbi glo. ꝺt. qꝺ minor ſimpliciꝛ citat⁹, ītelligiꝛ citat⁹ vt lītie cōpareat.

¶ Lex quindecima.

LItem re. Procurator non admittiꝛ, q ſe litem redemiſſe teſtaꝛ. h. ꝺ. vel ſic. pcur. pact⁹ ꝺ quota litis, repelliꝛ ab agēdo. h. ꝺ. facit. ff. māda. l. ſi ꝟo nō remunerādi. §. maur⁹ vel ſic. Pactū q̄ te vitiat mādātū pcuratoris. h. ꝺ. ¶ Not. ꝙ qñ pcurator allegat aliqd qꝺ eſt ꝯ mādatū ꝺ iure vel ꝺ facto dꝫ repelli. ꝙ no. ¶ Secūdo no. ꝙ officiū pcuratoris dꝫ honeſte exercerī. ¶ Tertio no. ꝙ paciſcēs ꝺ q̄ta, dicit redēptor litis.

¶ Lex decimaſexta.

PRocuratorē. Procurator, vel actor ſine ſpeciali vel equipollenti mandato nō pōt vēdere rē ꝺnī. h. ꝺ. ¶ No. ꝙ ille q emit a nō lītia pſona ſibi īputet. ¶ Scꝺo no. ꝙ illa ꝟba ꝯſtituo te pcuratorē ꝛc. nihil operāt ī his q̄ reqrūt ſpeciale vel eqpollēs mādatū. Quid ꝺ actore ꝛ tutore: R̄ndeo, idē: q꞉ ſine ſpeciali mādato vel equipollēti non pōt alienare, ſecundū Bar. qꝺ tene menti.

1 ☞ Procuratoris officiū ſuſcipe nemo cogiꝛ.
2 Procurator actoris an teneatur dominum recōuentum defendere.
3 Inſtrumentū pcuratoriū dicit: talis cōſtituit pcuratorem pſentem, ſed non aceptantē, c

a ☞ Officiū procuratoris eſt veriſſimum. Adde qꝺ lꝫ officiū pcuratoris ſit viliſſimū, vt hic non tñ eſt adeo vile qꝺ infamet: quia non eſt de illis modis quib⁹ infamia irrogaꝛ q ponunꝛ in. l. ſi iuſſa. §. milites. ff. eo. iunc. a. l. fruſtra. ī. de re mil. lib. xij. ꝛ qꝺ dicitur quem non cogi inuitum ad procuratiōis officiuꝫ. Tu dic hoc eſſe veruꝫ ī pcuratore priuati, putarem a utem ſecus in procuratore principis vel alterius magnatis, vel reipublice: quia ceſſant hoc caſu rationes predicte: vt plene not. in apoſt. ad Jac. bu. poſt eum in. l. ſi quis la. iij. n. ſ. in ver. dignitate. ī. de decur. libr. x. Celſus.

b ¶ Quod ſi eſſet. Not. pro intellectu l. cum oſtendimus. §. n. de fide inſtru. And. Barba.

an talis dicatur procurator.
4 Deponit qdam librū ſuū in domo mea me patiēte: an ego videar tacite ſuſcipere cuſtodiam libri.
5 Procurator condemnatus an teneatur appellare.
6 Procurator appellans an poſſit cauſam appellatiōis pſequi.
7 Et an teneatur proſequi.
8 Procurator conſtitutus ad agēduꝫ, defendendū, ꝛ appellādū ad videtur conſtitutus ad appellādum ad primam ꝛ ſecundam.

¶ Lex decimaſeptima.

INuitus procurationem. Officium pcuratoris eſt voluntariū: ꝛ a volēte ſuccipiꝛ, ꝛ recuſaꝛ. h. ꝺ. Ja. vel ſic: qs non cogiꝛ procurationē ſuccipe ex pte actoris, vel rei: ꝛ q ſuſcepit, teneꝛ appellare. h. ꝺ. nō cām pſequi appellatiōis. hoc addit Bar. qꝺ nō eſt de tex. Legit duob⁹ modis. vno mō ſꝫ antiquos, alio mō ſꝫ Joā. ꝛ Azo. Nā antiq legebāt totaꝫ hāc legē in pcuratore actore ꝛ ſm eos ponit quinqꝫ caſus. ¶ Prim⁹ caſ⁹ eſt: ſi te inuitū volo cōſtituere pcu. ad agendū, nō poſſum: q꞉ inuit⁹ pcu. ſuſcipere nemo cogiꝛ. ¶ Scꝺs caſus eſt, ſi te cōſentiente cōſtitui pcu. ad vnā cām, nō cōpelleris in alia inuit⁹ eſſe pcu. ¶ Terti⁹ caſ⁹ eſt ſi te volēte cōſtitui pcur. ad agendū, ꝛ tu cōtrariā ſentētiā reportaſti: teneris appellare, ꝛ cāꝫ appel. pſequi ſm antiquos. ¶ Quart⁹ caſus eſt: ſi te cōſtitui pcur. volēteꝫ ad agendū ꝙ nō teneris me in re cōuentiōe defēdere. ¶ Quint⁹ caſ⁹ eſt: qꝺ ſi conſtitui te pcu. in vna cauſa, ꝛ incepiſti me defēdere, nō cogeris in alia cā defenſionē ſubire: cū fidē ſuceptā īplere ſufficiat. h. ꝺ. ſꝫ antiquos. ¶ Sed ſm Jo. ꝛ Azo. iſta lex ponit quinqꝫ caſus: tres in pcuratore actoris: duos in pcuratore rei. ¶ Primus caſus eſt, nemo inuitus cogiꝛ fieri pcurator. ¶ Scꝺs ſuſcipiēs mandatū in vna actione ī alia exercēda nō cogiꝛ inuit⁹. ¶ Terti⁹. pcurator actoris cogiꝛ appellare a ſnīa ꝯ ſe pcuratorio noīe lata. ¶ Quartus caſ⁹ in procuratore rei q꞉ pcurator rei nō cogiꝛ ſuſcipere mādatū ad ꝺfendendū. ¶ Quint⁹ caſ⁹ eſt in pcuratore rei q ſuſcepit mādatū defenſiōis vni⁹ cauſe. nō teneꝛ defendere in alia cā q꞉ ſufficit ſibi implere fidē ſuſcepraꝫ. h. ꝺ. ſm Azo.
1 ¶ † No. ſm antiquos. qꝺ nemo cogiꝛ ad officiū pcuratoris ſuſcipiendū: videbaꝛ ꝯtra q꞉ vſus pcuratoris neceſſari⁹ eſt: vt. ff. eo. l. i. §. vſ⁹. ſꝫ expone ꝙ eſt neceſſari⁹. i. vtilis ſm Odoꝛ. ſec⁹ in officio aduocatiōis q꞉ cogiꝛ qs ſuſcipere inuitus aduocatiōis officiū iudicis mādato. vt. l. i. §. ait ptor. el. i. ff. de poſtu. ꝛ. ſ. ꝺ poſtu. l. pꝛuidendū. §. ſi quis vero. Nā officiū aduocatiōis eſt quodāmodo publicum ꝛ honorabile, ſed officium
a procuratoris eſt veriſſimum [a] ꝛ ideo nō cogitur quis ſuſcipere. Itēꝫ q꞉ cū pcu. cōtrahitur, merito nō pōt cogi cōtrahere: vt. ff. cōmo. l. in commodato. §. ſicut. ¶ Secundo. ꝙ non tenetur quis procurationē ſuſceptā extēdere ad id qꝺ non includitur ſub mādato. ſicut ergo inuitus non cōſtituitur, vt ſic dixerim: ita nec inuitus prorogaꝛ procu. ¶ Tertio not. ꝙ procur vict⁹ tenetur appellare ſm omnes. ¶ Itēꝫ exercere cāꝫ ap. ſm antiquos, ſed ſm Azo. ꝛ Joā. nō teneꝛ exercere. ¶ Quarto no. ꝙ procur. actoris originarij nō teneꝛ ſuſcipere defenſionē actoris in cauſa recōuentionis ſm antiquos. Secus ſm Jo. ꝛ Azo. q꞉ ſi nō ſuſcipiat, tenetur actori actione mādati. ꝛ repellitur a pcuratiōe. ¶ Ultimo no. ꝙ fidē ſuſceptam implere ſufficit: ꝛ vlterius quis nō tenet vinculo fidei
2 niſi quatenus fidē ſuſcepit. cōcor. ī. de neg. geſt. l. tutori. ¶ † Opp. contra ver. ſed nec defenſionē. ꝛ videtur quod procur. actoris teneatur actorem cōuentum defendere: vt. ff. eo. l. ſeruū. §. ait pretor. Sol. dicunt antiqui qꝺ teneꝛ remedio excluſiuo: quia ſi nō ꝺfendit nō audiꝛ. et ab actu procur. remouetur. ꝛ ita loquiꝛ cōtrariuꝫ, ſed remedio compulſiuo non cogitur nec per iudiceꝫ illius cauſe, nec actione mandati: q꞉ alia eſt cauſa recouuētionis a cauſa principali, ꝛ mandatū eſt ſtricti iuris, nec ſe extendit. ꝛ ita loquitur hic. Iſta ſol. nō placet Jo. ꝛ Azo. imo dicūt ꝙ tenetur remedio cōpulſiuo: nam qñ aliquid mandatur videꝛ mandatum id ſine quo mandatū nō pōt explicari: vt. ff. eo. l. ad rem mobileꝫ. ꝛ. l. ad legatum. Sed iſtud mandatū non poteſt explicari niſi conſtituens ī recouentione defendatur: ergo vtrunqꝫ mandatū videtur. Preterea Joā. ꝛ Azo legebāt iſtū verſi. ſed nec defenſionē. in originario reo: vt ſit ſenſus: ꝙ ſicut quis non cogitur eſſe pcurator actoris: vt. ſ. ita nec cogetur eſſe procurator rei vt hic, ꝛ. ff. eo. l. ſi filius. §. inuit⁹. ſꝫ alibi gl. dicit ꝙ habens mandatum ad agendum non videtur habere in cauſa reconuentionis: vnde ſi interuenit in illa cauſa. hoc non eſt in vi mandati, ſed legis poteſtate: vt not. ff. eod. l. ſi defunctus. §. ſi. Licet aliter no. in. ꝺ. l. ſeruum. §. ait pretor. ꝛ hoc approbat hic Cy. vnde tenet opi. antiquorum in hoc, quod ſi nō vult defendere in cauſa recōuentiōis nō teneatur ꝺño actione mādati. fateor tamē qꝺ nō dꝫ audiri ſup cōuentione: vt. ꝺ. §. ait preto. ꝛ hoc approbat hic Cy. vnde tenet opi. antiquorū in hoc. Ut ergo clarius in
3 telligamus. hāc. l. formemus quaſdam qōnes. ¶ † Et quero, quidā ꝯſtituit quendam pcuratorē pſentē: ita dicit inſtrumentū: ſed nō dicit acceptātē: nunqd iſte ſit pcurator: Breuiter dico ꝙ nō nā iſte habeꝛ p inuito, nō pro ꝯſentiente: vt. ꝺ. §. inuitus. Dicūt tñ quidā, vt Jac. de raue. qꝺ ſi
b eſſet [b] cōiuncta perſona, intelligeretur tacite cōſentire. Idem dicit Pe. ſi eſſet

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

fieſſet multuȝ amicus. qđ eſt not. Forte idē dicendū eſt ſi eſt pcurator cō-
ſtitutus apud acta, quaſi videatur ꝯſentire. ar. ff. de fideiuſ. tut. l. cū oſtē
a dimus [a]. §. vlt. Itē ſine dubio dico ꝙ ſi iſte poſtea acceptat mādatuȝ, qđ
4 valet mandatū: vt in. c. licet. de pcu. lib. vj. ❡ † Ex pdictis [b] īfert Cyn.
b in arg. ad vnā. q. quidā in domo mea me patiēte ponit librū ſuū: nūqd ego
tacite videar ſuſcepiſſe cuſtodiā: dicit hic Cy. ꝙ ſic, vel ꝓpter nimiā ami
citiā: puta rōne ſocialis affectionis, vel ꝓpter ſanguinis charitateȝ: puta
5 ratione ꝯiūctionis. de dona. inter virū ⁊ vxo. l. ſi ſeruus cōis. ❡ † Scđo
quero, nunqd ſit ſemꝑ verū ꝙ pcu. victus teneat appellare. videt ꝙ ſic:
vt hic. in contrariū vr. ff. de neg. ge. l. liberto. §. fi. Sol. aut loquimur i de-
fenſore ſine mandato, aut in vero procu. Primo caſu, aut interuenit ad
allegandas cās abſentie tm̄. ⁊ nō tenet appellare: vt. d. l. liberto. §. fi. Aut
interuenit ad plenā defēſionē: ⁊ tūc debet appellare, alias ſibi imputet q
quo ſuccubuit temere vr ſuſcepiſſe defenſionē ſine mādato: vt. ff. iud. ſol.
l. iam tn̄. §. in hac. Si aūt loqmur in vero pcuratore: tūc refert, aut ſuccu
buit iuſte, ⁊ nō tenet appellare: q2 debet bonā fidē agnoſcere. ar. ff. de ad
mi. tu. l. q̄ries. §. ſicut. ⁊ ff. mandati. l. ſi fideiuſſor. §. qđā. Aut ſuccubuit
iniuſte: ⁊ tenet appellare: vt hic. Aut eſt dubiū: ⁊ tūc preſumit ꝙ iō non
appellauerit: q2 ſnīa erat iuſta. arg. ff. de off. p̄fe. p̄to. l. j. in prin. de reg. iur.
l. nō vr. §. qui iuſſu. ⁊ qđ no. ff. de euic. l. herēnius. ſm Cyn. Adde ꝙ licet
pro ſententia preſumat tn̄ dominus cōtra ſuum pcur. pōt ꝓbare doluȝ ⁊
vt culpā: vt. ſ. eo. l. ſi pcurator. Itē pōt ꝓbare ſnīaȝ iniuſtā vt. j. qn̄ ap. ſit.
l. j. in fi. ⁊ adde ad p̄dicta. ff. de neg. ge. l. at qui natura. §. cū me abſente. ⁊
6 ff. manda. l. quintus. ❡ † Tertio querit, nunqd pcurator appellās poſ-
ſit pſequi cām appellatiōis. Antiq dixerūt ꝙ ſic: nā cā appellationis, ⁊
eadem cauſa cū prima: vt. j. ne liceat in vna eadēq; cā tertio puo. l. j. Itē
appellatio reſcindit pronuntiatuȝ, ⁊ ſic vr eſſe ante tp̄s ſententie: vt. ff. ad
turp. l. j. in fi. Scđo hoc probat. ff. de procur. l. qui ꝓprio. §. itē querit. Ter
tio ꝓbat per. l. vlt. ff. an per aliū cauſe app. agi poſ. ⁊ eſt ratio ex text. j. vt
cauſe poſt pub. aſſit tutor. l. j. In contrariuȝ q2 cauſa app. eſt diuerſa a cā
prima: differt enim a perſona iudicis. vt. j. de appel. l. eos. in prin. In di
uerſitate tribunalis: vt in. c. j. de cōſue. lib. vj. In diuerſitate ordinis iudi
ciarij vt. j. de tempo. app. l. fin. §. illud Itē in diuerſitate tp̄is, inſtātie, alt
tis. vt. j. de tēp. appel. auf. ei qui. Preterea q2 videt incōgruum ꝙ man
datū ad vnā cauſam limitatiue ad alterā extendat imo qđ ꝓuiſum eſt de
vna cā, de alia negatū vr: vt. j. eo. l. maritus. Tertio q2 mādati tpe cauſa
app. nō erat in rerū natura. vnde mandatū nō videt extendi ad futura et
pro tunc nō eſſent preſentibus ꝯnexa iuxta, no. ꝑ Dy. in. l. qđ dicit. de tu
te. ⁊ dixi. ff. e. l. omniū. Quarto vr hoc expreſſuȝ. j. đ app. l. ſi actor. So. aut
appellat ab interlocutoria ante ſnīam diffinitiuā: tūc q2 pcu. nō eſt fun-
ctus officio ſuo, pōt appellationē ab interlocutoria pſequi: quia vr habe
re mādatū ad oia emergētia ⁊ ideȝ ſi reſtitutio in integrū peteret inciden
ter, vt j. vbi ⁊ apud quos. l. j. in fi. ⁊ maxime hoc eſt verū ſm ius canoni-
c cum, ſm qđ appellatio ab interlocutoria iuſtificat ⁊ impugnat [c] ex actis
primis, ⁊ nō ex nouis allegationibus, ⁊ probationibus. vt in. c. appellāti
de apppel. in cle. cōſuluit tn̄ do. Dy. ꝙ lȝ ſtaturū vel ius cōe dictet ꝙ in
cā nullitatis vel appellatiōis nō debent recipi noue ꝓbationes: qđ tn̄ de-
bēt recipi ſi emergerēt de nouo: q2 cū nō potuerint claudi in p̄cedenti iudi
cio nec fruſtra oriantur: ergo pn̄t de nouo allegari. ar. ff. de cōdi. ſine cā. l.
ſi fullo. ita reperit in ꝯſilijs Dy. et eſt dictū valde no. Aut appellat a diſ
finitiua: tūc aut pcu. fuit gn̄aliter ꝯſtitutus ad agendū, petendū ⁊ defē
dendū ⁊c. tūc pōt appellationē pſequi: q2 mādatuȝ gn̄ale ſeu vniuerſale
ꝯprehēdit p̄ſentia ⁊ futura, q̄ oriunt ex p̄ſentibꝰ: vt. d. l. ſi. ff. an ꝑ aliū cāe
app. Si vero pcu. nō hȝ mādatum gn̄ale, ſed ſpeciale, ⁊ diſcretiuū in vna
cā: tūc nō pōt exercere cām appellatiōis in ipſaȝ: vt. d. l. ſi actor. eſt tn̄ ve
rū ꝙ illa lex loqt i actore q ꝯſtituit iudicis decreto: qđ decretū regularit
7 nō porrigit ad futura. vt. l. itē. §. j. ff, qđ cuiuſq; vniuer. ❡ † Quarto que
d rit, p̄ſuppoſito qđ pcu. poſſit pſequi: nūqd teneat pſeq [d]. ⁊ vr quod ſic. ex
quo em̄ acceptauit mādatū, illud tenet implere: vt. ff. ꝯmo. l. in commoda
to. §. ſicut. In ꝯriū vr, nā cum res ſit integra quo ad cām opp. poteſt pro-
cur. penitere, ⁊ renūtiare officio pcu. vt. ff. māda. l. ſi quis alicui. Itē q2 nō
tenet extre ꝓuinciā cā app. exercende, iuxta no. ff. eo. l. ſȝ ⁊ he. §. ij. ⁊ i. l. me
uia. in fi. de annu. le. Sol. dicūt doc. ꝙ nō tenet proſeq: tn̄ tenet denūtiare
dn̄o ſe appellaſſe, ⁊ ꝙ dn̄s proſequat ſi vult ar. ff. māda. l. ſi procuratorē.
§. ſi ignorātes. qđ verū credo, niſi pcur. ſua culpa ſuccubuerit: q2 tūc ſeipſ
aſtringit ad culpā purgandā: qđ nō pōt fieri niſi per proſecutionē ap. facit
qđ no. ff. de euic. l. herēnius. §. caia. Incidēter queritur hic, ſi pr̄ ꝯſentit fi
lio agēti, vtrū vt iſtius ꝯſenſus filius poſſit appellare, ⁊ appellationē pro-
ſequi: ⁊ dic vt. ſ. dixi in pcu. ⁊ eqparemus cōſenſum partis, ⁊ mandatum
8 dn̄i, ſm Cy. Tu adde qđ le. ⁊ no. de mino. l. deniq;. §. ſed vtrū. ❡ † Vlte
rius querit. nunqd pcur. cōſtitutus ad agendū defendendum appellan-
dū vr ꝯſtitutus ad appellandū ad primā ⁊ ſcđam. ⁊ vr ꝙ ad primā tantū:
vt. ff. de verb. ſig. l. boues. §. hoc ſermone. Pe. dic ꝙ iſta indefinita ꝯpre-
hēdit oēm appellationē: vt. l. ſi pluribꝰ. de leg. ij. Tu dic ꝙ verbū qđ poteſt
referri ad plures actus: tūc refert ad primū actū, qn̄ primꝰ actꝰ ꝯſumit eū
effectū ſm intentionē loquētis, ſed qn̄ pmꝰ actꝰ nō ꝯſumit effectū ſm iten
tionē loquētis, itelligit ēt de vlteriori actu. ff. de cōdi. ⁊ demō. l. hec cōdi
tio filioſ. ⁊ ita eſt in ꝓpoſito: q2 cū per primā appellationē nō habeamꝰ effe
ctū ſm intentionē mādatis: intelligit ēt de ſecunda appellatione. ⁊ ſic te-
neo opi. Pet. quod eſt no. Bal.

1 ☞ Mater non habet legitimam perſonaȝ ſtan
di in iudicio pro filio.
2 Iteȝ an ſi admittat iuuetur beneficio velleiani.

❡ Lex decimaoctaua.

Alienam. Mater non pōt defendere filium
pupillū: ſed ei dȝ tutorem petere. h. d.
1 ❡ † No. hic ꝙ mater non hȝ legitimā
pſonā eſſendi in iudicio ꝑ filio. facit. ff. de ne. ge.
l. q aliena. §. q̄q̄. ⁊. ff. de ſolu. l. filie. vbi tex. di. ꝙ
mater nō ē legitima adminiſtratrix. bonorū filij.
❡ Scđo no. gn̄alr ꝙ mulier non admittit ad de-
a fenſionē alteriꝰ. Iſtud intelligas ad plenam de-
fenſionē: ſȝ ad allegādū cās abſentie admittit: vt
ff. e. l. ſeruū. §. publice. ❡ Op. de. l. j. ff. de appel. re
ci. Sol. ſpeciale i cā app. vt mr̄ admittat ad filiū đ
fendēdū. rō q2 ꝯ eū pōt ꝑueniri ad diffinitiuā ſnī
am, nō ita i cā p̄cipali. nā ꝯ pupillum nō pōt ꝑue-
b niri ad ſcđȝ decretū: vt. l. apud iulia. q. ex cā. i poſ.
ea. Vn̄ cū nō poſſit parari ſibi plenū p̄iudiciū: nō
admittit mr̄ ad eū defēdendū. Sȝ ſi eſſet caſꝰ i q̄
ꝯ eū poſſet veniri ad ſcđȝ decretū, vel pareret ſibi
plenū p̄iudiciū: tūc admitteret ſicut in cauſis ap
pellatiōis. Itē p̄ſupponit falſū. ſ. ꝙ pupillꝰ idefē
ſꝰ patiat diffinitiuā i cā appel. vt. j. qn̄o ⁊ qn̄ iud.
l. ſi p̄ſes Dic ergo ſimplicit vt gl. ꝙ aliud i cā ap.
aliud i cā p̄ncipali. ſic. ff. đ app. l. nō tm̄. ❡ Scđo
opp. đ. l. femine. ff. eo. Sol. femina admittit i ſub
ſidiū: vt ibi. ſȝ vbi pōt alit cōſuli, vt ꝑ tutorē: tūc nō
admittit: vt hic. ſȝ ſi ponamꝰ ꝙ nō repit q ve lit
eē tutor nec poſſet ꝑ tutorē ꝯſulit tūc bn̄ admitte
ret mr̄ ꝑ filio pupillo, ſȝ Bar. ꝙ verū credo. Que
ro ❡ † hic qn̄ mulier admittit ꝑ filio vtrū iuuet
bn̄ficio velleiani. Breuit dicendū eſt ꝙ ſic, niſi be
neficio velleiani renūtiet: nā vbi ſuſcepit tutelā
filij habet bn̄ficiū velleiani niſi renuntiet: vt i aut.
mri ⁊ auie. j. qn̄ mulier tute. offi. fū. pōt. ⁊ iō aduer
ſariꝰ dȝ eē cautꝰ vt eā nō admittat. niſi renuntiet
velleiano. adde qđ not. ff. q ſatiſ. cog. l. de die. § q
mulierē. ⁊ facit qđ no. i ſimili in. l. j. ff. ſi qs in ius
voca. non ierit.

❡ Lex decimanona.

Si pretium. Vendito fa
cta per geſto-
rē nō nocet domino. tn̄ p̄tium in vtili
d tatē dn̄i ꝯuerſum dn̄s reſtituere tene-
tur. h. d. ❡ No. ꝙ nunquā alienatio pōt fieri per
adminiſtratorē ſine ſufficienti mādato ētſi fiat ob
neceſſitatē dn̄i, vel dn̄ice reiꝑuta vendit admini-
ſtrator frumentum dn̄i vt ex pecunia faciat ali-
q̄ vtilitatē dn̄i puta ligonizet vineas ⁊ ſimilia. ⁊
tene menti iſtū caſum.

1 ☞ Procurator ante litē cōteſtatā cōſtitutꝰ, an
agat cāȝ, vel poſt litē cōteſt. pcedat i cā nō refert.
2 Procurator qn̄ poſſit aliū ſubſtituere in cauſa.
3 Actꝰ qui cōſueuit ſequi litem conteſtataȝ habet
vim litis cōteſtate.
4 Litis cōteſtatio eſt terminus exceptionū declina
toriarum.
5 Procurator interueniens poſt litem cōteſtataȝ:
an debeat comdemnari.
6 Procurator ſi interuenit poſt litē conteſtatam.
ſi comdemnatur. an dominus debeat ſimul con-
demnari.

❡ Lex vigeſima.

Nihil. ❡ Nulla eſt differentia in
ter procuratoem conſtitu-
tum ante litem. conteſtat. ⁊ poſt. h. d.
1 ❡ † No. ꝙ non eſt differentia an pro
cur. ante lit. conteſt. conſtitutus cauſam agat: an
poſtea conſtitutus in cauſa procedat: q2 vtrobiq;
idē iuris eſt. h. d. hec lex ſecundum vnaȝ expoſitio
nem: ⁊ tūc loquimur de equiparatione, re nō inte
gra. ❡ Ex iſta lect. no. ꝙ ſicut pcurator conſtitu
tus ante lit. cōte. non pōt poſtea reuocari: ita poſt
lit. conteſt. conſtitutus poſtquā incepit pcedere.
nō pōt reuocari. Et not. ex hoc, qđ ſicut poſt lit.

a ☞ L. cum oſtendimus. Adde qđ poſuit in apo. ad. d. l. § fideiuſſores i app. in ver. in acta publica. Celſus.

b ❡ Ex predictis. Pro hoc dicto vide Jo. an. in Spe de depo. in ru. vbi refert Lamber. de Ramp. diſputaſſe iſtā queſtionē: non tn̄ allegauit Cyn. hic. And. Barb.

c ❡ Et impugnat Vide Bal. in. l. ꝑ hanc. in vlt. col. in prin de temp. app. vbi dat tres limitationes no. Andre. Barba.

d ☞ Nūquid teneatur pſequi. Addd Bar. in. l. nō cogēdū. in prin. ff. eo. ⁊ in. l. cū procuratorio. in fi. prin. ff. de ope. noui. nū. ⁊ idē tenet Pau. de ca. cōſ. xxvj. inci. ſup primo dubio. ⁊ poſui in apoſ. ad ſilū parlamēti, parte. j. de adior. verſi. iteȝ in cauſa appellat. Celſus.

cõteſt. efficit dñs litis: ita per aliũ actũ q poſtea
ſequit pcurator poſtea cõſtitutus efficit dñs li-
2 tis. ¶ † Scdo no. q ſicut pcurator qui eſt litẽ
zteſt. aliũ ſubſtituit: ita pcurator qui nõ fuit litẽ
zteſtatus, ſed poſtea interceſſit, ⁊ ad aliquẽ actũ
pceſſit, põt aliũ ſubſtituere. ⁊ hoc tenẽt hic Pe.
⁊ Cy. Archi. tñ dicit cõtrariũ. ſ. qd pcurator cõ
ſtitut⁹ poſt lit. zteſt. nõ põt aliũ ſubſtituere: niſi
hoc haberet i mãdato. ita no. ipſe in. c. j. de pcu.
lib. vj. ſed opi. Pe. eſt verior: qꝛ efficit dñs litis.
qd apparet: qꝛ ſententia fert in eũ: vt. j. dicã, q non
poſſet ferri in eũ ſi nõ eſſet dominus litis: vt no.
3 in. l. ſ. j. de ſentẽ. ⁊ intello. omniũ iud. ¶ † Tertio
ex hoc no. q act⁹ qui cõſuevit ſequi lit. cõte. ha-
bet vim lit. cõteſt. ⁊ ex hoc ſequunt due cõcluſio
nes. Prima eſt, q perſona legitimat per vtrũq
actũ, ſm Pe. Scda eſt, q i cauſis vbi nõ zteſta
tur lis, iſte actus habet pro tacita cõteſt. liſt. ⁊ de
hoc habes gl. in. c. j. de elec. lib. vj. qd tene mẽti.
Alia equiparatio eſt re integra quo ad ipſum p
curatorẽ. vnde vbicũq pcurator ante lit. zteſta.
pot. ſt impugnari: etiã ſimiliter ſi poſt lit. zteſta.
cõſtituitur, impugnabit: vt. l. ĩ. de cõſort. eiuſdẽ
4 lit. ¶ † Ex hoc no. q lʒ lit. cõteſt. ſit termin⁹ de-
clinatoriarũ exceptionũ: tamẽ iſtud eſt verũ, niſi
declinatoria ſumpſerit originẽ poſt lit. cõteſt. qd
a tene mẽti[a]. ¶ † Quarto quero hic, an pcurator
5 interueniẽs poſt lit. zteſt. debeat dãnari: gl. dt q
ſic in oibus, caſibus in quib⁹ verba ſentẽtie pñt
adaptari pcuratori pcuratorio nomine. ſec⁹ vbi
nõ poſſunt adaptari: vt in cauſa criminia. facit. j.
de iniu. l. ſi. adde hic qd no. p Ber. extra de elec.
c. querelã. Intelligo gl. eſſe verã, vbi pcurator fe
cit aliquẽ actũ ante ſniam, ſec⁹ ſi nõ fecit aliquẽ
actũ: puta qꝛ fuit zſtitutus pcurator poſt cõclu-
ſionẽ in cã: nã iſte pcu. eſt cõſtitutus ſolũ ad ſen-
tentiã audiẽdã. i. ad zparendũ noie dñi tpe ferẽ-
de ſnie, per quam zparitionẽ ampli⁹ dñs nõ erit
cõtumax: nõ tñ ſnia formabit in pſona pcurato-
ris: qꝛ nõ eſt dñs totius litis per vnicũ ⁊ limita-
tũ actũ: ſicut ſi eſſet cõſtitut⁹ pcurator ad oppo-
nẽdas exceptiones tantũ, vel ad vnũ actum, ſiue
6 articulũ tm, ſm Jac. bu. ¶ † Sed hic querit, nũ
quid debeat cõdẽnari dñs ſimul cũ ipſo pcura-
tore poſt lit. cõteſt. cõſtituto ⁊ pcedẽte in cauſa.
dicit Ja. bu. q vterq zdemnabit; dñs enim cõ-
dẽnabitur: qꝛ zteſtatio litis fuit facta cũ eo. pcu
rator vero cõdemnabit: qꝛ reliquus pceſſus fuit
fact⁹ cũ eo. Tñ gl. dicit ztrariũ: qꝛ facta eſt trã
latio inſtantie in pcuratorẽ: ⁊ ideo eſt zſiliũ q in
cauſa ciuili famoſa dñs reus vidẽs ſe ſuccũbere,
zſtituat pcuratorẽ, ⁊ in eũ trãſferat inſtantiã: qꝛ
cũ ſnia ſit ferẽda in pſona pcuratoris, ⁊ nõ in pſo
na dñi: dñs nõ poterit diffamari: vt. ff. de ifami.
l. furti. ſ. q aliena. Alia ratio eſt: qꝛ qd nõ ſumit
originẽ in pſona pcu. in infamia, nõ põt extendi
ad dñm: vt. ff. de act. ⁊ ob. l. quecũq gerim⁹. In
cã autem criminali iſta cautela nil vʒ: qꝛ ibi recta
via zdẽnatur dominus verbis in ipſum directis
vnde in ſua pſona infamia ſumit originẽ: vt. d. l.
7 ſi, de iniur. vbi eſt caſus. ¶ † Ultimo querit hic
qñ pcu. eſt cõſti. poſt lit. cõteſt. nunqd ſit neceſſe
q iterũ lis conteſtet cũ eo: ⁊ videt qd ſic, p id qd
no. ff. eo. l. mutari. ⁊. l. que ola. Ueritas eſt in cõ-
trariũ: qꝛ ſit trãſlatio exercitũ eiuſdẽ litis de dõ-
mino in pcu. vt. ff. eo. l. in cauſe. ſ. ſi ex parte. ⁊ eſt
tex. iſti⁹. l. in ver. trãſitũ fecerit. Bar. in iſta. l. di-
cit q impoſſibile eſt q duo ſint eiuſdẽ. li. domini
inſolidũ. ſ. dñs ⁊ pcu. ¶ Sed iſtud non eſt verũ:
qꝛ ſi a princ. cauſe vſq ad finẽ litigarẽt ſimul dñs
⁊ pcu. ex vna parte: vterq eſſet dñs litis inſoli-
dũ: tñ iſti nõ reputãtur tanquã plures, ſed tanq̃
vn⁹, ⁊ ideo nulla eſt impoſſibilitas: qꝛ ambo eũ-
dem repreſentãt. Itẽ dicit Bar. q procu. poſt lit.
cõteſt. cõſtitutus, niſi dominus cedat ſibi ius in-
ſtãtie, nũquam efficit dñs li. nec poſſet aliũ ſubſti
tuere. qd ſimiliter eſt male dictũ: qꝛ efficitur do-
minus li. vt. ſ. dixi tenẽdo opi. Pet. ⁊ Cy.

a ¶ Tene mẽti. Tu
vide de hoc Lanfr.
de oria. no. in cle. ſe
pe. nu. 12. ver. ex ſ.
ſequitur. ibi ego di
ctũ Ang. zprobo:
⁊ qd ibi notaut in
apo. ad ipſum poſt
Bene. vadũ in ꝟ.
poſt lit. cõte. de ꝟ.
ſig. per quã apo. li-
mito qd hic dr ⁊. l.
elegãter. ſ. ſi quis.
de cõdic. inde. ⁊. c.
inſinuãte. extra de
offi. dele. cũ ſi. vt
nõ pcedat qñ talis
declinatoria ſuper
ueniret poſt cõclu-
ſum in cauſa. Ita
no. Joã. an. in. c. cũ
dilectus. quẽ ibi re
fert ⁊ ſequit But.
extra de ord. cog. ⁊
No. ſing. ſuis. ccc-
liiij. incipi. tu ſcis.
Panor. in. c. paſto
ralis. ⁊ ibi Fel. col.
vij. extra de excep.
⁊ in alle. c. inſinuan
te. col. iij. ver. fallit
quinto.

b ¶ Nunquid valeat.
Et hoc etiã tenet
Bart. in. l. furioſo.
ff. de re iud. ⁊ Pe.
anc. in. c. ij. de pro-
cur. in. vj.

1 ¶ Maritus põt experiri nomine vxoris ſine
mandato, cum cautione tamen de rato, ⁊c.
2 Uxor hʒ res trium generũ, ſcʒ dotales, paraphernales, ⁊ quaſdam alias

¶ Lex vigeſimaprima.

Maritus. Maritus nomine vxoris põt experiri ſine
mãdato: ſʒ ſi nõ habet mãdatũ, nõ vltra a de
mittit ſine cautione de rato. ¶ Primo no. q maritus eſt de
illis pſonis qui admittũtur ſine mãdato, dũmodo caueat de
rato. Secũdo no. q rati eſt duplex. prima eſt ratione matrimonij, ⁊ re-
ſpicit virum ⁊ vxorẽ. Scda eſt rõne ſexus, ⁊ ſpicit vxorẽ ſolã. Eſt ⁊ alia
rõ generalis. ſ. ziũctio pſonarũ. Eſt ⁊ quarta rõ. ſ. nimia amicitia: vt dixi
1 ſ. eo. l. exigẽdi. ¶ † Scdo no. in. ſ. ſinaũt. tres caſus. ¶ Primus, qñ cõ-
iũcta pſona vult venire z mandatũ ⁊ iſte caſus nõ eſt hic: ſed in. l. põpo.
in ſi. ff. e. ¶ Scds caſus, qñ vult venire vltra mandatũ. ⁊ hoc põt eſſe du
pliciter. primo circa ſpeciẽ mandatã. ⁊ nõ põt ſm oẽs. Unde ſi maritus
eſſet cõſtitutus pcu. ad vnũ articulũ cauſe tm: nõ poſſet in eadã cã proce
dere ad alios articulos: qꝛ circa illã cãm hʒ mãdatũ. limitatũ. Scdo põt
eſſe circa ſpeciem oĩno diuerſam: puta qꝛ ipſe hʒ mandatũ ad agendũ ex
mutuo: modo ipſe ziũctorio noie vult agere ex depoſito. Et hſunt opi.
⁊ gl. dicit q nõ pdeſt, cũ mulier pruiderit ſibi in certa ſpecie: vt in alijs re
ceſſiſſe a pruiſione legali. ar. j. de pac. cõuen. l. ſi. ⁊ ita intellige hũc tex. ſed
Pe. in hoc tʒ contrariũ: nã iſte eſt caſus omiſſus: ⁊ ideo relinquit diſpo-
ſitioni iuris cõis. Itẽ qꝛ mandatũ ordinat ad fauorẽ, vnde nõ dʒ zuerti
in odiũ mãdantis: nã vt. ſ. dixi, q maritus admittat, eſt fauor cõis viri
⁊ vxoris: nõ ergo vr vxor mãdãdo vnã ſpeciẽ renũtiari fauori ſuo in alijs
ſpecieb⁹. ar. ſ. de legi. l. qd fauore. ſm Pe. doc. cõiter tenẽt gl. nõ ob. rõ
de caſu omiſſo: qꝛ illa rõ pcedit in his q̃ pcedũt ſm viã iuris cõis. Se-
cus in his que procedũt de iure ſpeciali: nã prouiſio in vno, videt ceteris
deroga: vt. d. l. vlt. de pac. cõuen. poſſet ſic diſtingui: aut tpe mãdati po-
tuit de iſta ſpecie cogitare: ⁊ tũc ſit vera opi. gl. Aut iſta ſpecies poſtea
emerſit: ⁊ tũc ſi vera opi. Pet. qꝛ nõ videt renũtiare ei qd ignorat. de in-
2 offi. teſt. l. mater decedẽs. ſ. pterea. ¶ † Ultimo dicit Ja. q tria ſunt ge
nera rerũ. Prime ſunt res dotales, ⁊ in iſtis maritus habet plenã admi
niſtrationem iure ſuo. Quedam res paraferna. tradite marito, vel quaſi
tradite: vt quia marito ſunt tradita inſtrumenta nominum debitorum
arg. j. de dona. l. j. ⁊ in iſtis maritus habet adminiſtrationẽ ex tacito mã
dato: vt. j. de pac. cõuen. l. ſi. Sed quedã ſunt res quas mulier habet ex-
tra dotẽ, quarũ adminiſtrationẽ retinet ſibi: qꝛ nõ tradit eas marito, vel
quaſi tradit, ⁊ in iſtis loquit lex noſtra ſm Ja. but. Et idẽ refert Bar. li
cet nõ nominet Jac. but. Ultimo habetis gl. hic dum dicit vel etiã
ſcriptura ex qua poteſt argui, q mandatum poteſt probari per teſtes
ſine ſcriptura, de quo dic vt dixi in. l. j. ſ. eo.

1 ¶ Dominus procuratoris an poſſit producere teſtes quando procu-
rator effectus eſt dominus per litis conteſtationem.
2 Dominus ſi eſt citatus ad ſententiã, ⁊ nõ pcurator, an ſententia valeat.
3 Dominus ſi facit aliquem actum poſt litem conteſtatam procuratore
abſente non intelligitur eum reuocare.

¶ Lex vigeſimaſecunda.

Procuratoribus. Procurator per litem
conte. efficit dñs litis,
1 nec põt ſine cã remoueri. ¶ † In tex. perſequẽdi. ſed nunquid
poterit dominus pducere teſtes? videt q non, ne diuidatur
inſtãtia in plures perſonas. Contrariũ eſt verũ: qꝛ licet nõ poſſit procur.
reuocare: põt tñ liti adeſſe, ⁊ teſtes ⁊ inſtrumẽta nõ reuocãdo pcu. pdu-
cere: vt no. ff. eo. l. paulus. facit qd no. de inoff. teſt. l. ſi ſuſpecta. ⁊. j. de iu
ra. cal. l. ij. ſ. hoc etiã. hoc enim nõ facit qꝛ ſit dñs inſtãtie, ſed pro ſuo in
2 tereſſe. ¶ † Sed hic querit, ſi dñs eſt citatus ad ſententiã, ⁊ nõ pcura-
b tor, nunquid valeat [b] ſnia lata in dñm abſentẽ? Lãber. de rãpo. zſuluit q
nõ. primo per hãc. l. nã ex quo eſt dñs cauſe, nõ eſt dñs litis: ergo nõ põt
pati diffinitiuã: vt. l. j. de ſen. ⁊ interlo. Itẽ nõ potuit citari, cũ cõparẽdo
nõ poſſit aſſumere ⁊ trãſferre in ſe inſtantiã: vt hic. Tertio: qꝛ pcurator
nõ citatus nõ eſt cõtumax. ⁊ ſentẽtia debet ferri in pcuratorẽ: vt. d. l. j. ⁊
lata in dominũ videt quo ad eũ lata ſine inſtãtia: ergo eſt ipſo iure nul
la. ⁊ iſta eſt veritas ſi tñ pcur. eſſet monitus vt faceret cõparere principa
lem ad ſniam audiendã: tũc bene valeret ſnia neutro cõparẽ. tex. vt in ſi. ff.
de ſatiſda. ſ. ſi vero aliqs. ¶ Qd intelligo ſeruata forma, que colligit ex
3 d. l. j. de ſen. ⁊ interlo. ¶ † Ultimo no. ex hac. l. q per actũ quẽ dñs fecit
poſt lit. cõteſt. procuratore abſente, vel inuito, nõ intelligitur eum reuo-
care: qꝛ nec poteſt. Secus ſi procuratore ⁊ aduerſario cõſentiente, niſi eſ-
ſet talis actus in quo eſſet neceſſaria perſona domini: nam tũc nõ intel
ligitur reuocare procuratorẽ, ſed potius cõfirmare: vt. j. de iura. cal. in
principales. ⁊. l. ſi. j. eo. ⁊. ff. eo. l. ſi actor malit ⁊c.

1 ¶ Procurator poſt litem conteſt. efficitur dominus litis. 2.
3 Quid in cauſis in quibus lis nõ conteſtatur.
4 Quid ſi procurator incepit tractare cauſam non ſeruato iuris ordine.
5 Sententia qualiter formabitur contra procuratorem dominio mortuo.

¶ Lex vigeſimatertia.

Nulla dubitatio. Mandatum pcuratoris
effecti dñi litis non reuo-
catur abſentia vel morte mãdatis: ⁊ loco ſue aliũ põt inſti-
tuere. h. d. ¶ † No. q poſt litẽ in iudiciũ deductã pcurator
dicit dñs litis: ⁊ ideo non finit mãdatũ morte dñi: rõ eſt (vt dixi) dñium
inſtantie

ſtantie. Item eſt ratio: q: poſt lit. cõte. procurator non põt expreſſe re-
uocari, vt. ſ. l. pri. ergo nec tacite per mortẽ. Adde hic qͦ no. ff. e. l. ſi de-
functus. ꝛ l. Titius. Scḋa ratio eſt; q: poſt lit. cõte. poteſtas ꝓcu. non de
pendet ex mera volũtate dñi. ꝛ ideo lꝫ volũtas dñi nõ finitur per mortẽ
dñi: non tñ finit̃ poteſtas ꝓcur. adde hic qͦ no. ff. de acqui. her. l. ſi quis
2 alieui. ꝛ l. ſi ꝑ epiſtolã. ꝛ ff. de iure do. l. ſi ego. §. j. ¶ † Scḋo not. ꝙ ſi poſt
lit. cõte. procurator alium ſubſtituti, ꝙ lꝫ quo ad aliũ ſubſtitutũ res ſit in
tegra: tñ mãdatũ illius ſubſtituti non finit̃ morte dñi principalis, vt hic:
q: non tanq̃ ab eo, ſꝫ tanq̃ a procuratore habet mandatũ. Tene menti.
3 ¶ † Querit Bar. quid in cauſis in quibus nõ cõteſtat̃ lis, qñ dicit̃ pro-
curator effici dñs litis. doc. dicũt ſtatim cũ incipit tractare merita cauſe
Bar. dicit ꝙ de iſta opi. eſt caſus hic. non enĩ dicit litera poſt lit. conteſt.
ſed poſt cãm in iudicio agitatã vnde ſtatim cũ merita cauſe incipiũt tra-
ctari per procuratorẽ, ipſe dr̃ effici dñs litis, vt hic eſt caſus ſm Bart. de
4 hoc dixi. ſ. e. l. nihil. ¶ † Sed extra quero. qd ſi ꝓcurator incepit tracta-
re merita cauſe nõ ſeruato iudiciorũ ordine, vbi requirit̃ ordo, nũqd effi-
citur per hoc dñs lit. Rñdeo nõ: q: inordinate factũ nil valet, vñ ſumus
in principio, ꝛ res dr̃ integra, ideo lꝫ de facto ꝓduxiſſet teſtes ante lit. cõ
teſt. vbi requirit̃ conteſtatio per talẽ actũ prepoſtere factũ, nullã aſſumit
poteſtatẽ. arg. ff. de inter. actio. l. ſi filius. la. ij. ꝛ extra de iud. c. exhibita.
5 ¶ † Ulterius quero, mortuo dño qñ formabit̃ ſnĩa ↄ procuratorẽ. bar.
non ſoluit. tu dic qͦ formabit̃ ↄ eũ tanq̃ ↄ ꝓcuratorem hereditatis, vel
heredis. facit. ff. de re iudi. l. ſicut ꝓcuratore. ꝛ arg. in. d. l. ſi ego. §. j. de iu
re dot. ꝛ ff. manda. l. ſi vero non remunerãdi. §. fi. ¶ Ultimo qñ dicat̃ res
integra in mandatis, dic vt plene dixi. ff. de iuriſdi. om. iudi. l. ꝛ quia.

1 ☞ Procuratoris perſona debet inquiri in principio litis.
2 Quid ſi falſus procurator de facto fuit admiſſus.
3 Procurator falſus, quis dicatur.
4 Iudicium quod eſt ipſo iure nullum non precludit viam exceptioni de-
clinatorie.
5 Exceptiones procuratorie que ſunt, ꝛ quando poſſint opponi.
6 Exceptio que reddit iudiciũ retro nullũ, an poſſit quandocunq̧ opponi.
7 Exceptio mali libelli, an poſſit quandocunq̧ opponi.
8 Exceptio tu non es procurator, an poſſit quandocunq̧ opponi. 9.
10 Exceptio negatiua quando opponitur ad reddendũ iudicium retro nul-
lum, cui incumbat probatio.
11 Iudex pretendit maleficium commiſſum in ſuo territorio, ꝛ tulit ſenten-
tiam contra reum ex contumacia, reus appellat, ꝛ negat territorium, cui
incumbat onus probandi.
12 Iudex ñ pronunciauit falſum procu. verum procu, quid iuris.
13 Dominus an poſſit ratificare ſententiam latam pro falſo procura.
14 Quid ſi opponitur exceptio falſi procu. ante litem conteſtatam.
15 Dominus ſcit cauſam agi per falſum procuratorem, ꝛ non contradicat
an ſibi preiudicet.

¶ Lex vigeſima quarta.

LIcet in principio. Exceptio ꝓcuratoria
que reddit iudiciũ re-
tro nullum, poteſt in iudicio ꝛ poſt ſnĩam opponi. h. d. Et eſt
ratio: q: cũ iudicium ſit nullum, ſemper videt̃ opponi in prin-
1 cipio ſm gl. ꝛ Ja. but. ¶ † No. primo ꝙ in pricipio qõnis perſona debet
inquiri: quia non prius iuris ratio quã perſonarum querenda eſt, vt, ff. de
2 iur. co. l. quidã referũt. de teſt. l. ſi queramus. ꝛ ſo. ma. l. titia. cũ ſi. ¶ † Se
cundo no. ꝙ lꝫ falſus ꝓcu. ſit admiſſus de facto ad iudiciũ: tñ nõ preiudi
a cat de iure. Dicitur aũt falſus tribus modis[a]. Primo mõ: q: nullum hꝫ
mandatũ. Scḋo modo ꝙ lꝫ habeat aliqͦ mandatũ: tñ ad propoſitũ eſt
impertinens, vel ad id non ſe extendẽs. Certe iſte caſus eſt idẽ cũ primo:
q: quo ad hoc nullũ mandatũ hꝫ: ꝛ ideo ponamus exemplũ in ſcḋo mõ,
ꝙ habuit mandatũ, ſed eſt legitime reuocatũ, iſte ꝓcurator deinceps dr̃
falſus procurator. Tertio mõ dr̃ falſus ꝓcu. ille qui hꝫ mandatũ inſuffi-
ciens: puta q: conſtitutus eſt a pupillo, vel ab alio qui non põt cõſtituere
procuratorẽ, vt no. Archi. in. c. q ad agendũ. de ꝓcu. lib. vj. Licet ergo cũ
tali ꝓcuratore ſit ꝓceſſum cuius cõſtitutio eſt nulla ipſo iure, nunq̃ tñ ꝑ
hoc perſona eſt legitimata, imo ſemper põt opponi de nullitate perſone,
3 ꝛ mãdati, qͦ eſt no. ¶ † Quarto modo etiã ſm quoſdã dr̃ falſus procur.
ille qui eſt legitime ↄſtitutus: tñ nondũ habuit, vel hꝫ exercitiũ manda-
ti, vt q: fuit cõſtitutus in abſentia: tñ intromittit ſe anteq̃ reciperet lr̃as
ſui ꝓcuratoriꝫ, ꝛ ſic anteq̃ haberet exercitiũ poteſtatis, vt no. Arc. in. c.
is qui. de ꝓcu. li. vj. in hoc tñ do. Dy. cõſuluit ↄ. ꝙ ex quo verus ꝛ legiti-
mus eſt ꝓcu. lꝫ igeſſerit ſe anteq̃ inſtrũ ſui ꝓcuratoriꝫ reciperet: tñ valẽt
ab eo geſta, ita ponit Dy. in cõſiliis. ar. eſt tñ ↄ Dy. in. l. q̃ro. ff. de eo q ꝑ
4 tut. Jo. an. in. d. c. ꝛ ꝫ opi. Archi. ¶ † Quarto ꝛ vltimo no. ꝙ ꝑ iudiciũ qͦ
eſt ipſo iure nullũ nõ precludit̃ via exceptioni declinatorie. ¶ Op. ꝛ vr̃ ꝙ
executio ꝓcur, non poſſit opponi poſt lit. cõte. vt. ff. eo. l. põpo. §. rati.
Sol. quidã dicũt ꝙ hoc eſt ſpãle in exceptione, tu non es ꝓcu. q: reddit
iudiciũ retro nullũ. ſecus ſi non opponat̃ ſub hac forma, ſꝫ dicat̃ nõ ↄſtat
ꝙ tu ſis ꝓcu. ꝛ iõ caue de rato. ad finẽ ergo cautionis exigẽde nõ põt op
poni poſt lit. conte. vt in ↄtrio. ꝛ ſic faciẽda eſt differẽtia in mõ opponendi
Aliĩ dicunt ꝙ differẽtia eſt faciẽda inter ſcientẽ ꝛ ignorãtẽ. aut enĩ quis
ſcit ſe litigare cũ nõ ꝓcuratore, ꝛ cõteſtando litẽ ꝑiudicat ſibi, vt in ↄtrio
aut errat credẽs eũ procu. ꝛ tũc nõ preiudicat ſibi
vt hic. Simile in iudice incõpetẽti. de iur. om. iu.
l. ſi per errorẽ. ꝛ. j. de exce. l. fi. ¶ Tu dic ꝙ triplex
eſt exceptio ꝓcuratoria. prima, tu nõ habes man-
5 datũ. ¶ † Et iſta põt opponi[b], qñcunq̧, vt hic: q:
b reddit iudicium retro nullũ. Ratio hec eſt; quia
iudiciũ requirit tres perſonas. iudicis. actoris. ꝛ
rei. ſed falſus procu. non gerit vicẽ perſone: ergo
deficit vna perſona de ſubſtantialibus iudicij. me
rito iudicium eſt nullum. ¶ Scḋa exceptio pro-
curatoria eſt iſta, tu non potes eſſe procu. ꝛ iſta dꝫ
opponi ante li. cõte. nõ poſt, vt. ſ. e. l. ita demum.
¶ Tertia eſt exceptio, tu nõ cauiſti de rato. ꝛ iſta
debet opponi ante lit. cõte. non poſt, vt. d. §. rati.
niſi ſuperueniat poſt, vt. l. ij. de conſor. eiuſ. li. ſm
Ja. bu. ſed op. ↄ ſm membrũ. tu dicis ꝙ hec exce
ptio tu non potes eſſe ꝓcur. non põt opponi poſt
li. ↄte. Cõtra. ff. q ſatiſ. co. l. ij. §. j. So. dicit Ja. de
are. aut qs nõ põt eſſe ꝓcu. ꝑ alio, nec etiã põt in
iudicio interuenire ꝑ ſe, vt q: ſeruus nõ minor. ꝛ
iſta exceptio põt qñcunq̧ opponi, vt in ↄtrio. aut
eſt talis qui põt interuenire pro ſe ꝛ non pro alio
tunc non põt opponi poſt litẽ cõteſtatã; q: quodã
mõ videt̃ interuenire ꝑ ſe cũ ſit factus dñs inſtan
tie per cõteſtationẽ, vt. d. l. ita demũ. Gl. cũ dicit
ibi ꝛ tãgit. j. l. exigẽdi. qͦ indiſtincte hec exceptio,
tu nõ potes eſſe procu. non põt opponi poſt lit. cõ
teſt, Ego in hoc dico, aut non poteſt eſſe procura
tor q: impeditur, nã vt furioſus, vel infans. vel im
peditur q: nullo mõ eſt capax iudicij, vt ſeruus.
tunc põt qñcũq̧ opponi. ar. ff. de iudi. l. nõ idcir-
co. §. cũ poſtea. aut nõ põt eſſe ꝓcu. ꝓpter aliquã
qualitatẽ extrinſecã, vt q: miles. vel a moribus
ꝓhibet̃, vt femina: ꝛ tunc nõ poſſit opponi poſt li.
ↄte. nã cũ tali perſona bene põt fundari iudicium
facit qͦ no. in in ſi. extra de reſcr. c. ſciſcitatus.
¶ Sed qd dices qñ ex nã cauſe nõ ꝓcedit procu
ratio, vt q: eſt cã publici iudicij: certe tꝫ gl. ſolum
ant li. cõte. opponi, vt. j. de adulte. l. quãuis indu
bitati. cũ cõcor. Ja. de are. ita tenet. ꝛ cõcor. extra
de iud. c. j. li. vj. Sed Ja. bu. tenet ↄtrariũ: q: iõ pro-
curator in publicis criminibus non põt interue-
nire: q: ſibi non põt mãdari cauſa, vnde ſicut cum
c nullum hꝫ mandatũ poſſet repelli: ita qñ hꝫ mi-
nus legitimũ. ar. l. quoties. ff. qui ſatiſ. cogã. tuti⁹
ergo eſt dicere ꝙ ex parte actoris qñcunq̧ poſſit
repelli: q: cũ cã erat publica, nõ magis ꝑtinebat
ad mandantẽ q̃ ad aliũ. non ob. l. quãuis indubi
tati. q: loquitur in ſpãli cã: q: cauſa mota fuerat, ꝛ
proſecuta per dñm vſq̧ in finẽ cauſe, ſed tpe ſnĩe ꝓ
pter probabilẽ ꝛ neceſſariã abſentiam dñi conſti
tuit procu. ad articulũ ſnĩe. iſtud eſt ꝑmiſſũ dño:
vt ibi, ſed ad totã cauſam non eſſet permiſſum. ꝛ
facit. ſ. e. l. nihil. in vl. gl. ſed ſi diceremus ꝓc. veni
re ex parte rei, poſſet forte ſuſtineri opi. gl. ꝛ Ja. de
are. q: reus conſtituit procu. ꝑ priuato intereſſe,
vnde ceſſat ratio in reo, q̃ adeſt in actore. ſ. ꝙ cau
6 ſa ſit publica, ſm Ja. bu. in litera. ¶ † Iuxta hoc
querit idẽ Ja. pone ꝙ Iudex inquirit in caſu pro
hibito, cõparuit reus, ꝛ negauit. Poſt lit. conte.
vult opponere exceptionẽ in hac forma, dñe vos
non poteſtis in hoc crimine ꝓcedere: q: non pote
ſtis ſuſtinere perſonã accuſatoris, ꝛ iudicis. Di-
cit Jacobus ꝙ iſta exceptio põt qñcunq̧ oppo-
ni: q: reddit iudiciũ retro nullũ, cũ nõ ſint in iudi-
cio oẽs perſone q̃ ad iudicij ſubſtantiã requirun-
tur, ſm Ja. bu. qͦ eſt no, di. ergo poſt ſententiam
põt opponi de nullitate, qͦ tene menti. licet igit̃
Iudex ſit cõpetens: tñ modus procedendi eſt in-
cõpetens, ꝛ ideo iudiciũ eſt nullum. Iſta queſtio
fuit pridie de facto: tñ ideo non fuit pro hac par-
te iudicatũ: q: cauſa nullitatis erat deſerta ex for
7 ma conſtitutionum eccleſie. ¶ † Ulterius que-
c ro[c], an exceptio libelli male cõcepti poſſit qñcũq̧
opponi. dicit Ja. bu. ꝙ ſic per. l. libellorũ. ver. qͦ
ſi libelli. ff. de accu. vbi dixit tex. ꝙ ſi libellus non
eſt bene cõceptus, nomẽ rei abolet̃, per qͦ patet
ꝙ loquit̃ poſt lit. conte. q: ſolum poſt lit. cõteſta-
tionem dr̃ ſolum nomen rei receptum inter reos.
vt. j. de adulte. l. adulteram. ſm Jaco. butr. adde

a ☞ Dicit̃ autẽ fal
ſus trib⁹ mod. no.
Bar. in. l. falſus. j.
de fur. ꝛ Specu. in
titu. de teſte. §. iij.
Celſus.
b ☞ Põt opponi.
etiã poſt li. cõte. l.
ij. ꝛ ibi Bart. j. de
eo q pro tuto. ꝛ in
l. põpo. §. rata. ff. e.
Alex. cõſi. lvij. vo.
iiij. imo etiã poſt
ſententiã in execu
tione, vt no. ſpe. in
ti. de exce. §. iij. x.
hoc tñ fallit. ꝛ x.
qd de falſo. ꝛ in ti.
de ſen. §. ix. ver. qd
in ſnĩa. lꝫ An. in al
le. §. rati. teneat ↄ.
niſi quando ſuccu-
buit. ꝛ Lanfrã. de
oria. ꝛ. c. qm̃ cõtra
falſaꝫ. §. ſtatuim⁹.
verſi. exceptiones
nu. ij. ver. preterea
eſt notan. Celſus.
c ¶ Ulteri⁹ q̃ro. ꝛc.
An exceptio libel
li male ↄcepti poſ
ſit opponi qñcũq̧
vide tex. in. l. inter
cetera. ff. de libe. ꝛ
poſt. ꝛ. l. niſi. §. j. ff.
de tu. ꝛ ra. diſt.
☞ Adde gl. ſing.
inſt. de ob. in prin.
in x. ſm iura. quã
ad hoc lꝫ corrupte
ꝑ ſin. alleg. Lã. de
oria. in. c. qm̃ ↄtra
§. ſtatuimus. x. ex
ceptiões. nu. viij.
ver. ꝛ qͦ exceptio
libelli inepte, vbi
no. i apoſti. ad ipꝫ
in ver. noſti. vbi. ſ.
extra de ꝓba. que
dicit qͦ exceptio i
epti ꝛ male ornati
libelli ꝑt etiã poſt
ſnĩam opponi, qͦ
dictũ limitabã ibi
niſi in libello eſſet
appoſita clauſula.
ꝛ iuſtitiam mini-
ſtrari, vt per Feli.
in cap. examinata.
col. vj. verb. ſalua
tamen. poſt Abb.
ibi extra de iudi.
de quo per eundẽ
Fe. in. c. ex literis.
in fin. de offic. dele
ga. Celſus.

quod not.glo.ordi.inſti.de obli.in prin.⁊ eſt tex.
extra de em.⁊ ven.c.dilecti.⁊ extra de iudi.c.exa
8 minata.¶ † Ulterius dr̃ hic ꝙ iſta exceptio,tu
non es procu.põt qñcunq̃ opponi.Iſtud nõ vi-
det verũ.nam aut iſte fuit admiſſus cũ cautione
de rato:tunc legitimata eſt ſua perſona,vt.ff.de
dã.infe.l.inter quos.§.alieno.aut admiſſus ſine
cautione de rato:⁊ tunc qui admiſerit eũ,impu-
tet ſibi:vt.ff.iu.ſol.l.iſtã tñ.§.vero.⁊.ff.de iudi.l.
ſed ⁊ ſi ſuſceperit.nã tacite videt̃ cõfiteri eũ ꝓcu.
ar.j.de ꝯhen.⁊ cõmit.ſti.l.optimam.So.quo ad
primũ membrũ dico ꝙ cautio de rato legitimat
perſonã procur.quãdiu eſt dubiũ de mandato,ſʒ
cũ aduerſarius opponit exceptionẽ,⁊ eã probat:
tunc non eſt dubiũ de mandato:⁊ ideo nihil ope
rat̃ cautio.⁊ hoc tenet Cy.⁊ Bar.⁊ eſt no.ſʒ quo
ad ſcdm membrũ rñ.⁊ dico ꝙ licet vt procu.ſit ad
miſſus:tñ ꝑ hoc nõ aſſumit ſibi vt ꝓcu.poteſta-
tem aliquã:q2 nõ depẽdet ab admittẽte,ſʒ ab ad
uerſario.nõ ob.l.ſʒ ⁊ ſi ſuſceperit.q2 ibi loquit̃ in
iure radicato ipſi ꝓcedẽti in cauſa,vñ ſibi imputet.
9 ¶ † Sed hic querit̃,lʒ iſte nõ ſiat per hoc procu-
rator,an ſaltẽ preſumit̃ procura.ita qđ onus pro-
bandi trãſferat̃ in aduerſariũ.gl.hic ſentit ꝙ ſic.
Guil.de ſuz.tʒ ꝯtrũ:q2 negãti procuratorem eſſe
nõ incumbit ꝓbatio,ſed ipſi procuratori ſicut ab
initio.facit qđ no.ff.de iniu.l.ſed ⁊ ſi vni⁹.§.ꝓcu-
rator.gl.or.dicit ꝙ ꝓcurator nõ tenet̃ facere ſidẽ
aduerſario de ſuo mãdato poſt lit.cõte.ſed tenet̃
facere ſidẽ iudici,q poterit ad hoc eum ex officio
cõpellere,ne fruſtra procedat.iſta eſt gl.or.in.c.j.
10 de ele.li.vj.¶ † Ex ꝑdictis apparet qñ opponit̃
ne gatiua exceptio ad reddẽdũ iudiciũ retro nul
lum,cui incumbit probatio.⁊ certe ante ſñiaʒ te
neo opi.gl.In.tñ dicit,⁊ idẽ tenet Bar.ꝙ qñ op
ponitur iſta exceptio iudici:tu nõ es iudex dele-
gatus,⁊ ſic non habes mandatũ,⁊ ſic ſi etiã poſt
ſñiam opponit̃,non hʒ probare negatiuã ipſe op-
ponẽs,ſʒ dʒ liquere de mandato.de hoc not.extra
de offi.deleg.c.cũ in iure.de proba.c.qm ꝯ.de eo
11 qui fur.or.ſuſce.c.innotuit.per In.¶ † Sed hic
quero de tali q̃õne.Iudex pretendit maleficiũ fa
ctum in ſuo territorio,⁊ tullit ſñiam cõtra reũ ex
contumacia.reus appellat ⁊ negat territorium.
Quero cui incumbit onus probandi.certe ſi iſta
exceptio fuiſſet obiecta a principio,accuſator vel
inquiſitor deberet probare de territorio.ſʒ q2 eſt
lata ſñia,vr̃ inducta quedã preſumptio.q̃ tranſ-
fert onus probãdi in aduerſarium.ar.huius glo.
Equiparãtur ergo cõtumax ⁊ ſponte procedẽs.
vt.j.vbi de cri.agi opor.aut.qua in prouincia.et
no.p Inn.extra de dila.c.preterea.qđ tene mẽti.
12 ¶ † Ulterius quero,qđ ſi Iudex pronuntiauit
falſum ꝓcuratorẽ eſſe verũ ꝓcuratorẽ.dicit Ja.
de are.ꝙ iſta pronũciatio non fundat iudicis fa
ctũ cũ eo.in.l.j.§.Idẽ Põp.qđ falſo tu aut.Se
cus aũt dicit in tutore ⁊ cura.⁊ eſt ratio:q2 eorũ
perſona põt fundari per decretũ iudicis,ſed non
perſona falſi procuratoris.Tu dic ꝙ is ꝯ quẽ eſt
lata ſñia tenet̃ huic ſñie parere,ſi nõ appellat ab
ea.facit qđ no.extra de reſcri.c.ſuper literis.per
Inno.ſed abſens cuius noĩe iſte veniebat q nũq̃
interfuit in iudicio,ex iſta ſñia nõ patit̃ preiudi-
cium:q2 nõ eſt lata cũ eo.nec eſt citat⁹.Et itʒ dʒ
intelligi dictũ Ja.de are.nã ſicut probatio nõ ꝑ-
iudicat illi,vt hic dicit Ja.bu.ita nec iſta interlo
13 cutoria.¶ † Sed vlterius quero.lata eſt ſñia ꝑ
falſo procuratore,dñs ſcit,vult ratificare,querit̃
nunqđ poſſit.So.dic vt not.in.l.ſi mater.§.hoc
iure.ff.de exce.rei iu.⁊.j.l.ſi tutor.j.in qui.cau.in
14 inte.re.nõ eſt ne.per Pe.⁊ Cy.¶ † Ulteri⁹ q̃ro.
opponit̃ exceptio falſi procurat.ante li.cõte.nũ-
quid ad hũc articulũ procu.poſſit cõſtituere pro
curatorẽ:Rñdeo ꝙ ſic:q2 iſta qõ eſt de perſona
propria.tãgit ergo iſtũ procu.⁊ magis dr̃ qđ ſua,
quã dñi:⁊ ad hoc facit gl.hic poſita q̃ incipit,de
re principali.in prin.Conclude ergo qđ ſi qõ eſt
de perſona,vel de mãdato,ſic dr̃ eſſe ipſius pro-
15 curatoris,qđ etiã ante lit.cõte.põt aliũ cõſtituere
a in illo articulo.¶ † Ultimo q̃ro,ſi dñs ſcit fal-
ſum procu.ſuo noĩe experiri,⁊ non prohibet,vtrũ per hoc videat̃ ratifica
re,ita ꝙ nõ teneat proceſſus tam factus q̃ ſiẽdus.In.ꝙ ſic,extra de re-
ſcri.c.ex parte decani.Idem tenet Archi.in.c.qui ad agendũ.de proc.li.
vj.Guil.de ſuza.hic dicit ꝯtrũ:q2 nulla.l.hoc cauet.nã dñs ſcit ius ſuum
vbiq̃ durare.⁊ ideo nõ vr̃ cõſentire ſm Guil.de ſuza.tu dic qđ ex parte
actoris eſt vera opi.Inn.in oĩbus perſonis que nõ admittunt̃ ſine man-
dato.⁊ facit.ff.de procu.l.mutus.§.is qui.⁊ qđ ibi per Cy.in additioni-
bus.ſed ex parte rei cũ defenſor poſſit admitti etiã inuito dño,ſcientia
non inducit tacitum mandatũ,ſed tunc debet obſeruari id qđ dicit text.
j.vbi de crimi.agi oportet.aut.qua in prouincia.vbi videas.⁊ no.

¶ Lex vigeſima quinta.

Quicunq̃. Illuſtres perſone non debent per ſe liti-
gare,ſed cogentur procu.ordinare.h.d.
¶ In text.ſubſtituat.Nota.ꝙ ſi,dominus dicat tibi,ſubſti-
tuo te procu.meum,perinde eſt ac ſi diceret cõſtituo,vel inſti-
tuo.¶ Deinde no.hic in aut.quãuis.hic ꝓſita de dictione vſq̃,⁊ not.
bene:quia eſt multum no.ad iſtam materiam.

1 ☞ Monitio habet incluſam poteſtatẽ mittẽdi procuratorẽ ⁊c.nu.2.
3 Iudex an poſſit compellere reum comparere perſonaliter,ſi agitur ad re-
lationem.
4 Comparere perſonaliter quibus caſibus quis compellitur.
5 Quid de mulie e.
6 Iudices maximi qui dicantur.
7 Iudex an poteſt aliquem compellere ad mittendum procuratorem.

¶ Lex vigeſima ſexta.

In pecuniariis. Omnis citatus habet po-
teſtatẽ cõparandi per ſe,vel
per procuratorem,lʒ in citatione dicat̃ qđ cõpareat perſonal'r
niſi iuſta cauſa moueat citantẽ ad aſtringendũ perſonaliter
cõparere.h.d.⁊ eſt hec lex.no.⁊ concor.c.j.de iudi.li.vi.Diuidit̃ in duas
partes.In prima parte ponit regulã.In ſecunda exceptionẽ.Scđa ibi,
niſi forte.⁊ cõtinuat̃ ad precedentia.Dictũ eſt.ſ.l.proxi.ꝙ quidã cõpel-
lunt̃ per iudicẽ ad litigandum per procuratorẽ:q2,poterat dubitari quid
econuerſo,an qs poſſet cogi ad litigandum per ſeipſum.ideo emanauit
hec lex,dicens ꝙ regulariter ipſe habet electionẽ,an per ſe,an per procu
1 ratorẽ litiget,ſed fallit.caſualiter hoc intẽdit.¶ † Not.ꝙ oĩs citatio,
monitio hʒ incluſam poteſtatẽ mittendi procuratorẽ.lʒ ergo in citatione
nõ dicat̃ cõpareas perſonal'r,vel per ꝓc.tñ tacite intelligit̃,verum eſt tñ
ꝙ procurator dʒ cõparere legitime:al's nõ dr̃ miſſus,vel dimiſſus,vt no.
2 ff.de iniu.l.ſed ⁊ ſi vnus.§.procurator.¶ † In omni eñ citato intelligit̃
tacite ꝙ cõpareat legitime ipſe,vel alius ꝓ eo,vt no.ff.de bo.au.iu.poſ.
l.ſi minor.⁊ per hoc iſtud principiũ facit ad talẽ q̃õnẽ.dictat ſtatutum ꝙ
qñ aliquis ponit̃ in bãno,debeat citari vt veniat ipſe,vel alius ꝓ eo.mõ
b ponamus ꝙ iudex[b] citauit ꝙ ipſe compareat.Dicũt quidã ꝙ bannum
datũ non vʒ:q2 non eſt ſeruata forma citationis.certe imo vʒ.per hãc.l.
q2 intelligit̃ citare,vt veniat per ſe,vel per aliũ.vnde expreſſio nil operat̃
3 ex quo tacite icludit̃,vt.j.de ſideiuſſo.l.nõ recte.ſm Ja.bu.j lec.¶ † Se
cundo facit ad aliã.q.Iudex inquirit ꝯ aliquem.cuius criminis pena eſt
infra relegationẽ.mõ iſte Iudex vult ꝙ oĩno principalis perſonal'r com-
pareat ad reſpondendũ:q2 dicit ꝙ melius nouit veritatẽ.Querit̃ vtrum
ad hoc poſſit ipm̃ cõpellere.⁊ videt̃ ꝙ nõ,per regulã huius.l.q2 bñficiũ
mittendi ꝓcuratorẽ minime dʒ auferri.In ꝯtriũ vr̃ per ver.niſi forte,nam
ex quo principalis perſona melius nouit veritatẽ,⁊ cã eſt vehementior,id
eſt cã criminalis:ergo põt reus vrgeri ad perſonalẽ cõparitionẽ.Dic ſm
Ja.bu.ſi talis procurator hʒ mandatũ ad iurãdũ de calũnia,⁊ ad ſic faci
endũ,dʒ admitti iſte ꝓcu.Si aũt nõ haberet mandatũ ad ſic rñdendũ,ſʒ
gñaliter:iudex põt nõ admittere ꝓcu.⁊ mãdare reo vt perſonal'r cõpa-
reat:q2 melius nouit negotiũ,ſm Ja.bu.Cũ eñ hʒ mãdatũ ad ſic rñden
dum,eſt plene inſtruct⁹ de cõſcientia dñi.⁊ ſic dñs non cõpellit̃ venire,ſʒ
qñ hʒ mãdatũ gñale,nõ apparet eũ plene eſſe inſtructũ de cõſcientia dñi
⁊ iõ dñs cõpellit̃ perſonal'r cõparere:q2 meli⁹ cõprehẽdit̃ veritas co perſo
nal'r cõparẽte,vt.ff.de queſt.l.de minore.§.tormẽto.nã iudiciũ veritatis
ſumit̃ ex vultu,⁊ trepidatione,⁊ qua cõſtantia qs loquat̃,vt ibi ſm bar.
¶ Tu dic ꝙ vbi ſunt indicia ꝯ eũ ꝓbata iudici iudiciario ordine:tũc põt
cõpellere reũ perſonal'r cõparere,ſiue ſit locus torture,ſiue ſimplici inter-
rogationi,⁊ qualiquali diſcutioni.ſi aũt nõ ſunt aliqua indicia ꝯ eũ legi-
time probata,nunq̃ põt Iudex auferre reo bñficiũ qđ eſt in mittẽdo pro
cura.legitime inſtructũ.⁊ ſic debẽt iſte opi.cõcordari.¶ Adde tñ ꝙ vbi
eſt mittẽdus procu.ad allegandũ cauſam cauſe,nõ ſufficit mittere nuntiũ
4 ad abſentiã allegandã.extra de do.⁊ cõtu.c.cũ dilecti.¶ † Uenio ad ſe-
cundã partẽ legis,dr̃ hic ꝙ cogit̃ qs perſonal'r cõparere propter tria:q2
melius ſcit veritatẽ.ſcđo,q2 eſt legalior.tertio:q2 eſt minus rixoſa perſo-
na,vt apparet ex gl.exponẽte text.Eſt ⁊ quartũ,ſcʒ natura cauſe deſide-
rãtis perſonalẽ cõparitionẽ,vel perſone detẽtionem,vt hic.⁊ facit qđ no.
in.c.clericos.de ſen.excõ.li.vj.¶ Ulto querit̃ in procuratore in rem ſuã,
nunqđ debebit cogi cedẽs ad perſonal'r cõparendũ in tribus primis caſi
bus.Rñdet Ja.de are.ꝙ ſi periculũ pertinet ad cedentẽ,põt cõpelli ce-
dens perſonal'r cõparere ad rñdendũ.ſi aũt periculũ cauſe non redundat
in eũ,non põt cõpelli ad rñdendum:q2 nõ ſtaret̃ ſue reſponſioni in preiu-
dicium

a ¶ Ultio quero ⁊c. An dñs videat̃ ratificare factuʒ falſi procu.ſciendo ⁊ tacendo,vide q̃ dixi plene in.c.ex parte.de reſcri.And.Barba.

b ¶ Quod iudex ⁊c. Fortiter facit contra Ang.in aut.de litig.§.omnẽ.vide que dixi in.c.ſi.de dila.An.Barb.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

dicium ceſſionarij,ſm Ja.de are.ſed ego dico ꝙ aut quis eſt procurator
in rem ſuam ex parte actoris:ꝛ tunc dominus non eſt interrogandus de
eo quod ſit deciſiuum queſtionis:quia ſicut non poteſt paciſci:ita non po
teſt confiteri.facit quod no.ff.de pact.l.ſi cum emptore.aut eſt procura⸗
tor in rem ſuam ex parte rei:tunc qꝛ talis procurator non tenet in preiudi
ciū actoris,poteſt interrogari dominus principalis in dictis tribus ca⸗
ſibus.ꝛ facit preiudicium reo,vt notatur.ff.eo.l.procura.in rem ſuam da
5 to.ꝛ hoc ponit Cy.ff.eo.l.ſi actor malit. ¶ † Ultimo quero hic.quid de
muliere,vtrum ob dictas tres cauſas poſſit cōpelli perſonaliter cōpare⸗
re.Breuiter dico ꝙ in muliere debemus ſeruare tex.c.ij.de iud.lib.vj.nā
niſi ex magna cauſa mulieres non debent cōpelli per ſeipſas reſpōdere.ꝛ
6 tō patet ex tex.l.maritus.ſ.eo. ¶ † Ultimo quero hic qui dicantur ma
ximi iudices.Reſpondeo omnes habentes iuriſdictionem in illa cauſa,
ſiue ſint ordinarij,ſiue delegati,vt.d.c.ij.de iud.lib.vj.Dicunt enim ma
7 ximi reſpectu partium.ꝛ adde quod not.ff.de manu.l.apud eū. ¶ † Ex⸗
tra not.ꝙ Judex non poteſt quem compellere ad mittendum procurato
rem,niſi in caſu.ſ.l.proxi.nec poteſt preciſe compellere ad perſonaliter cō
parendum,niſi ex cauſis in hac.l.contentis.Tene menti hanc.l.

¶ Ne liceat potentioribus patro.liti.ꝯ preſta. Rubrica.

¶ Lex prima.

Diuine admodum. Qui patrociniū potentis ratiōe officij procurauit,cauſa priuatur,ꝛ ille potentior puni⸗
tur,ꝛ rector prouincie erit iudex.h.d. ¶ Not. potentiores
rōne officij a procuratione eſſe repellendos,vnde haben
tes merum vel mixtum imperiū non poſſunt eſſe ſimpli⸗
ces procuratores. ¶ Scōo no.ꝙ illi qui cōſtituūt tales procuratores de
bēt puniri in amiſſione cauſe.Hoc intelligendū eſt per ſentētiā,non ipſo
iure:qꝛ in dubio oēs pene infligunt per ſentētiā.Fert aūt ſentētia aduer
ſario querelam exponēte,ꝛ hoc petente ſm glo.qđ tene menti.non enim
hoc fiet ex mero iudicis officio,ſed demum ad petitionē partis.qđ eſt no.
¶ Tertio not.ꝙ ſuſcipientes huiuſmodi procurationes ſunt ſeueriter
puniendi.Et qꝛ nō exprimit hic qualitas pene,cōmittitur arbitrio iudi⸗
cantis,vt.l.i.§.expilatores.ff.de effrac.ſm vnū intellectum gl.hic poſite
quem intellectum teneo.ꝛ credo ꝙ grauius punient eum qui hmōi pro⸗
curationes ſuſcepit per baratariā ꝙ̄ qui gratis. ¶ Quarto no.ꝙ intereſt
minorū ne opprimant a maioribus,ꝛ non ſolū intereſt minorū,ſꝫ totius
reipublice,qđ no. ¶ Ultimo eſt hic notandū ꝙ preſes prouintie eſt ille
cui eſt cōmiſſa huiꝰ legis cuſtodia,ꝛ vindicta.Et qꝛ eſt ſpāliter cōmiſſuꝫ
non pōt alij delegare,nec alius Judex poteſt punire.ꝛ ex eo qđ dicit gl.
ꝙ non poteſt alij delegare,dicit Ja.bu.ꝙ ſi cauſa meri imperij commit⸗
titur ſpecialiter per principem,quod delegatus non ſubdelegat,ſꝫ Guil.
de cugno dicat contrarium per.l.i.ſ.qui pro ſua iuriſdi.ꝛ argu.l.pater.§.
quindecim.ff.de leg.iij.ſed illa lex non facit:qꝛ ibi erat terminata prohi⸗
bitio,ſed delegatio meri ꝛ mixti imperij eſt generaliter ꝛ indiſtincte pro⸗
hibita.ſm Ja.bu.quod not.

1 ☞ Ceſſio an valeat,ſi titulus ceſſionis eſt in principio inſtrumenti.
2 Ceſſio actionum poteſt impugnari multis modis.nu.4.5.6.
3 Exceptio ceſſionis,quando poſſit opponi.
7 Inſtrumentorum ceſſionis ſi dicat pro bene meritis,an ceſſionarius de⸗
beat probare merita.

¶ Lex ſecunda.

Si cuiuſcunqꝫ. Potētiori rōne officij non pōt fieri ceſſio actionū,ꝛ priuandus
eſt cedens iure ſuo.h.d.de ceſſione que fit clerico,vide Cy.ſ.
tit.proxi.l.qui ſtipendia.Lex precedēs loquit de ſimplici pa⸗
1 trocinio,iſta de ceſſione actionum ſm Odof. ¶ † Deinde no.gl.hic po
ſitam,que loquit de ceſſione,maxime in ea parte in qua loquitur de ceſſio
ne actionum ſimulata.Jn eo tñ quod dicit ꝙ non valet ceſſio,ſi titulus
ceſſionis eſt in prin.inſtrumenti,nō dicit verum:qꝛ ſufficit qđ ſit in quali
bet parte inſtri ſm Dy.tu dic ꝙ̄ ſi non eſſet in eodem inſtrumento,ſꝫ in
alio:tūc bene eſſet vera gl.qꝛ non valeret inſtrm ceſſionis,cum non habe
ret in ſe ſubſtantialia ſua ſm Mo.fil.ꝛ Cy.de piſto.Et hoc patet euiden
ter:qꝛ ex quacūqꝫ parte inſtri eiuſdē cauſa ceſſionis inferat,ſemper vide⸗
tur in prin.appoſita,cōſiderato ordine intellectus,quo oīs cauſa precedit
effectū,non aūt conſiderato ordine verborū.ſicut dicimus in alia mate⸗
ria:qꝛ ſiue libellus incipiat a cōcluſione,vt peto.x.qꝛ promiſiſti,ſiue inci⸗
piat a cā,vt qꝛ pmiſiſti.x.ex cā mutui,peto.x.ſemper libellus procedit:qꝛ
ſemper vꝫ incipere cā.facit qđ no.ff.de excep.doli.l.ij.§.circa.ꝛ adde qđ
2 dixi.ſ.in.j.qſtōne in.§.quibus. ¶ † Deinde cōclude in materia,ꝙ ceſſio
actionū pōt impugnari multis modis.Primo pōt impugnari rōne pote
ſtatis,qñ facit ceſſionē ei q pōt minacē terrorē inferre,vt hic:non tñ ſi fie
ret ei qui nō poſſet minacē terrorē inferre,vitiaret ceſſio,ſꝫ ille eſſet in of
ficio aliquo,verbi gratia.ſi qs in iſta ciuitate ſit Judex cōis,vel ſit tabel
lio,qui eſt Judex cartularius:nā cum rōne huius officij non habeat ius
terrendi,nō dꝛ potētior,ceſſat ergo exceptio que debet formari rōne po⸗
teſtatis.Et hoc eſt quod iſta litera dicit ad potentiorum fuerunt delate
perſonas.ꝛ.ſ.in.j.in ver.potentiorū.ꝛ in rub.dū dicit potentioribus.iux
ta qđ no.ꝙ non ſolū ceſſio,ſed etiā ſimplex procuratio reprobat,vt.ſ.e.l.i.
3 ¶ † Quero ergo ſi iſta exceptio nō eſt oppoſita ante lit.cōteſt.vtrū poſſit
poſtea opponi.ꝛ videt ꝙ nō,vt.ſ.tit.j.l.ita demū.Tu dic ꝙ pōt opponi
poſtea in forma peremptorie:qꝛ ex iſto inſtrumento oriꝫ duplex exceptio
ſ.declinatoria,ꝛ peremptoria:cū cedēs vel cōſtituens debeat amittere li⸗
tem:ꝛ ideo ad hūc finē perimende litis exceptio pōt poſt lit.conteſt.oppo⸗
ni.ꝛ opponit adiuncta ſibi quadā petitione,ſ.qđ petet incidenter cedētē
vel conſtituentē iure ſuo priuari,vt.ff.de inoffic.teſta.l.Papi.§.ſi filius.
¶ Sed hic queriꝫ,quid ſi iſte potētior eſt admiſſus p iudicē ꝛ per partē
de ſua defenſione cōfidentē,ꝛ lata fuit ſentētia p iſto potētiore,vtrū poſt
ſententiā poterit opponi:Rñ.non,vt.ff.de inoffi.te.l.ſi poſthumus.§.ſi
quis ex his,niſi fuerit appellatū:qꝛ tunc poſſet opponi in forma declina⸗
torie,l.ita demū.ſed nō in forma peremptorie,vt.j.de tēp.ap.per.l.hanc.
¶ Scōo modo impugnat ceſſio ratione fraudis,vt ſi potētior noluit no
minari in inſtrumēto,ſed per interpoſitā perſonā recepit ceſſionē,vt. .ꝙ
met.cau.l.ſi p impreſſionē. ¶ Tertio pōt impugnari ceſſio ratione frau
dis ꝛ ſimulationis ſimul cōiuncte,qđ eſt qñ actio dicit p parte vēdite.p
parte donata in fraudē,vt.j.mādati.l.ab Anaſtaſio.quo caſu quatenus
pretendit donatio,non vꝫ ceſſio,ꝛ cedēs iure ſuo priuat.vt in ea.l.§.ſi qs
autē. ¶ Quarto impugnat ceſſio ratione ſimulationis preſumpte:qꝛ ſi⸗
mulatio pſumit ex tribꝰ,ſcꝫ ꝙ actio ſit p parte vēdita.p parte donata
vt.ſ.dixi. ¶ Itē qđ actio eſt minori ptio vēdita:nā quatenꝰ plus eſt in a
ctione ꝙ̄ in pretio,preſumit ſimulatio.Hic tñ eſt conſiderandū ꝙ debet
haberi ratio expēſarū iudicij,vt not.j.māda.l.p diuerſas.ꝛ adde qđ not.
4 ff.de impē.in re.dota.l.i. ¶ † Tertio preſumit ſimulatio ſi titulꝰ ceſſiōis
nō contineret in inſtrumento.Super hoc tñ dicit Dy.ꝙ ſufficit titulus
preſumptus.vnde quādo ſit inter cōiunctas perſonas:qꝛ preſumit dona⸗
tio,valet ceſſio ſm Dy.qui ita not.in.l.patrē.ff.que in frau.credi.Itē de
facto fuit iſta queſtio in inſtrumēto ceſſionis,cū ſic cōtineret.Titiꝰ ſeio
ceſſit talē actionē p centū,dicebat ꝙ nō erat ibi titulꝰ.Sed ɔtrariū fuit
ibi cōſultū p dñm Bar.qꝛ cū ibi cōtineat pretiū,reſultat titulꝰ emptio⸗
nis,vt.l.ſi.C.de predijs curia.li.x.Iſtud eſt verū qñ in inſtrumēto dicere
tur p pretio centū,ſed qñ in inſtrumento ſit commemoratio diei,eſt ma⸗
gis dubiū:qꝛ ſaltē reſultat cōtractꝰ innominatꝰ,ſcꝫ facio vt des.vt.l.vlt.
5 de cōdi.ob cām.ff. ¶ † Adde ꝙ quarto modo preſumit ſimulatio,ſi non
contineꝫ in inſtrumēto vera numeratio,ſed cōfeſſio numerationis.vt.j.
māda.l.p diuerſas.in gl.q incipit,no.in hoc forte.Et.l.ab Anaſtaſio.§.
ſi quis.in verbo,re ipſa pſoluit.hoc tenet Ja.de bel.in aut.de equa.do.§.
aliud.Facit qđ no.j.qui pot.in pi.ha.l.aſſiduis.in gl.nō ergo in dote cō
feſſata,ꝛ hoc cōſuit Barth.ꝛ multi alij doct.cōſuluerūt cū eo.Ego dico
ꝙ aut actio fuit minori pretio vēdita:aut fuit p parte vēdita,ꝛ p parte
donata:tūc fateor ꝙ ex cōfeſſiōe pretij preſumat ſimulatio,niſi pbet ve⸗
ra numeratio.Primū pbat p.l.p diuerſas.ſcōm pbat in.l.ab Anaſtaſ.
Sed vbi actio eſt iuſto pretio vēdita:tūc ex cōfeſſiōe pretij non preſumit
ſimulatio,imo ipſa cōfeſſio habet p veritate,niſi pbaret ꝙ re vera nu⸗
meratio nō interceſſit.ar.ff.depoſiti.l.publia.§.ſi.Ideo dico ꝙ nō preſu⸗
mitur ſimulatio:qꝛ nulla lege hoc dicit ꝙ preſumat,niſi in iſtis duobus
caſibus.ita cōſueuerūt tenere aduocati florētini,ꝛ ſimiliter hoc obſeruat
conſuetudo,ꝛ Spe.ponēdo formā inſtrumēti ceſſionis cōficit inſtrumen
tum ſub forma confeſſionis.ꝛ iſtud credo verius. ¶ Nō obſt.§.aliud.in
aut.de equa.do.qꝛ ibi cōfeſſio erat ſuſpecta pꝑter alios creditores qui⸗
bus preiudicabat,nō pꝑter ipſum debitorē.vt.j.de do.ante nup.aut.ſꝫ
iam neceſſe.In iſta ciuitate tamen fuit ſepe iudicatū ſm cōſilium Bar.
6 ¶ † Quinto impugnat exceptio ratione ſimulationis vere.i.qꝛ vere pro
batur ſimulatio:tūc non eſt dubium:qꝛ qđ ſimulate agit,nullū eſt,ꝛ illud
qđ nullū eſt,omni tēpore pōt impugnari.Eſt enim iſte falſus procurator
in rē ſuam.ar.ſ.tit.j.l.licet. ¶ Sexto impugnat ceſſio ratione cedētis.ꝙ
dic vt not.p Dy.ff.de autho.tut.l.pōt pupillus. ¶ Septimo impugnat
ratiōe ceſſionarij:vt.j.qui da.tut.poſ.aut.minoris.debitor.ꝛ.ff.de act.ꝛ
ob.l.omnes. ¶ Octauo impugnat ceſſio ratiōe iuris ceſſibilis:vt.ff.de
iu.do.l.ſi mulier.§.ex aſſe.facit.ff.de admi.tu.l.ex pluribꝰ.Adde ꝙ vbi
cūqꝫ dixi ꝙ ceſſio preſumit ſimulata,eſt intelligēdū qñ cedit actio prin
cipaliter.Sed quando cedit ſeu vendit poſ.a poſſeſſore,ꝛ in eius conſe⸗
quentiam venit ceſſio actionū:ibi nō preſumit ſimulatio:vnde in inſtru
mentis venditionis apponunt iſta verba:ꝛ ſi plus valet dono ꝛc.Tamē
non eſt dubiū ꝙ vēditio rei valet:ꝛ ceſſio que ſit in eius conſequentiam:vt
d.l.per diuerſas.§.exceptis.Idē dico quando ceſſio ſit ad defenſionem,
non ad impugnationē,verbi gratia:poſſidebā quandam rem:cōuenie⸗
bar ſuper ea publiciana:ad excluſionē iſtius publiciane acquiſiui tituluꝫ
a domino rei aliquo ſibi dato.certe licet minꝰ fuerit pretiū:tamen valet
titulus,ꝛ ex eo me tueor cōtra publicianam:vt.d.§.exceptis.qđ eſt not.
Nec p vitiū litigioſi impeditur iſta acquiſitio tituli:qꝛ vitiū litigioſi im
pedit alienationē poſſidētis:ſed non acquiſitionē ab eo fieri,qđ eſt men
ti tenēdū.ꝛ adde qđ no.per Gu.de cug.j.de peti.hered.l.cogi.Facit etiā
7 j.tit.j.l.i. ¶ † Quero ſi inſtrumentū ceſſionis dicit ex cā donationis pro
benemeritis ꝛ ſeruitijs:vtrū opꝫ ꝙ ceſſionariꝰ pbet merita.Bart.in
l.p diuerſas dubitat de hoc.Sꝫ nō eſt dubitādū:qꝛ in inſtrumēto ceſſio
nis requirit titulꝰ q hic adeſt.ſ.titulꝰ donatiōis.Cā aūt tituli nō requirit
nec aliq lex.hoc dꝛ ꝛ iō nō requirit pbatio meritorū:nā merita ſunt titulꝰ